

Handläggare
Monika LindTill
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2020-02-06

Verksamhetsberättelse 2019 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2019 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering med 2,2 mnkr för trygghetsinvestering.
3. Stadsdelsnämnden godkänner förskolans kvalitetsredovisning 2019.
4. Stadsdelsnämnden fastställer beloppsgränsen för poster som har periodiserats manuellt till 20 000 kronor per tillfälle.
5. Nämnden beslutar att ackumulerat netto om 37,6 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2020.
6. Paragrafen justeras omedelbart.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Ärendets beredning

Verksamhetsberättelsen har sammanställts av förvaltningens stabsfunktion i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 28 januari. Rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet behandlar ärendet den 31 januari respektive 3 februari.

**Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd**Slakthusplan 8A
12122 Johanneshov

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	7
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	7
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	8
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	12
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	18
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	25
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	38
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	44
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	45
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	47
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	49
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	51
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	54
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	59
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	59
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	60
Uppföljning av ekonomi.....	70
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	70
Resultatenheter	85
Investeringar.....	86
Ombudgeteringar.....	87
Analys av balansräkning	87
Övrigt	89
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	89
Kvalitetsarbete.....	89

Övrigt..... 90

Bilagor

Bilaga 1: Blankettset

Bilaga 2: Balans- och resultaträkning

Bilaga 3a Slutrapport Elcyklar

Bilaga 3b Slutrapport Vitvaror och värmepumpar

Bilaga 3c Slutrapport LED - Förskola

Bilaga 3d Slutrapport LED

Bilaga 3e Slutrapport LED

Bilaga 3f Slutrapport LED och Bassängtäcke, - Beställaravdelningen

Bilaga 3g Slutrapport Vitvaror - Förskola docx

Bilaga 3h Slutrapport Vitvaror - ÄO,LSS,Soc.psyk.

Bilaga 3i Slutrapport Vitvaror o LED -

Bilaga 3j Slutrapport Växtbäddar med Biokol

Bilaga 4a Uppföljning av trygghetsinvestering Bandängen naturstig

Bilaga 4b Uppföljning av trygghetsinvestering Dalbotten

Bilaga 4c Uppföljning av trygghetsinvestering Ledstjärna i Högdalen

Bilaga 4d Uppföljning av trygghetsinvestering motionsspår i Högdalen

Bilaga 4e Uppföljning av trygghetsinvestering Årsta partihandelområde

Bilaga 5 - Återrapportering öppen fritidsverksamhet

Bilaga 6 Kvalitetsredovisning förskola 2019 slutversion EÅV

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under året bidragit till att nå kommunfullmäktiges tre inriktningsmål helt och att arbetet har genomförts i enlighet med verksamhetsplanen för 2019.

Förvaltningen bedömer att sju av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppfylls helt och att fem uppfylls delvis.

Som grund för ovanstående bedömning utgår förvaltningen från arbetet som gjorts inom verksamheterna, resultat av indikatorer, nämndmål och aktiviteter som utförts under året.

Resultatet per sista december visar för hela nämndens verksamhetsområde en budget i balans efter resultatöverföringar. Före resultatöverföringar redovisas ett överskott om 1,4 mnkr och efter resultatöverföringar en budget i balans. Sammantaget ökar resultatfonden med 1,4 mnkr och 37,6 mnkr överförs till resultatfonden för 2020.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

För att styra stadens verksamheter mot inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt mål för fem verksamhetsområden:

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet delvis uppnåtts. Bland annat har arbetsmarknadsåtgärder bidragit till att ett antal invånare gått från bidragsberoende till egen försörjning. Nyanlända har fått samhällsvägledning genom bland annat medborgarkontor och öppna förskolor. Avvikelsen förklaras bland annat av ett trendbrott som innebär att antalet försörjningsstödstagare ökar efter flera år med minskat antal bidragshushåll.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet delvis uppnåtts. Trygghetshöjande åtgärder i stadsmiljön har genomförts i nära samverkan med till exempel boende, polisen och det lokala näringslivet. Avvikelsen förklarar av att resultaten från brukarundersökningen inte motsvarar uppställda mål för till exempel renhållning, städning och parkskötsel. Förhoppningen är att en ny upphandlad entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning ska bidra till ett bättre resultat 2020.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet delvis uppnåtts. Bland annat har undervisningen i förskolan förstärkts utifrån den reviderade läroplanen lägger mer fokus på utbildning och lärande. Stödet till barn i förskolan som far illa har förstärkts genom en utökad samverkan mellan förskola och socialtjänst. Den öppna förskolan har nått ut till många nyanlända föräldrar och bland annat erbjudit utbildning i svenska. Avvikelsen förklaras av att andelen förskollärare och den självvärdering medarbetarna gjort av verksamheten inte fullt ut når uppsatta mål.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts helt. Som exempel har förvaltningen gett stöd för en stabil boendesituation och antalet barnfamiljer med tillfälligt boende genom förvaltningen har minskat. Ett annat gott exempel är stödet till ungdomar med beteendeproblematik och kriminalitet som haft mycket goda behandlingsresultat. Ett nytt arbetssätt med terapihundar inom socialpsykiatri har bidragit till att bryta social isolering.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och rättssäkerhet.

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet delvis uppnåtts. Många äldre har under året erbjudits aktiviteter i nämndens öppna verksamheter för att öka tryggheten och motverka social isolering. Måltidernas betydelse för äldre har lyfts, både för äldre som bor i ordinärt boende och i nämndens särskilda boenden. Avvikelsen förklaras av att verksamheterna inte når uppsatta mål i brukarundersökningen. Förvaltningen ser ett behov av mer effektiva och nyanserade mått på måluppfyllelsen för äldreomsorgen, som komplement till stadens brukarundersökningar.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

För att styra arbetet mot inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt fem mål för olika verksamhetsområden:

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts helt. Förvaltningen har samverkat med näringslivet genom företagsträffar och event för att lyfta företagets specifika förutsättningar i stadsdelsområdet. En ny näringslivspolicy har antagits som förändrar stadsdelsnämndens ansvar.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters behov

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts helt. Förvaltningen har under året bland annat bidragit till måluppfyllelsen genom att bevaka behovet av särskilda bostäder i stadsbyggnadsprocessen.

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts helt. Förvaltningen har under året bland annat genomfört åtgärder för att göra det möjligt för medarbetare att resa hållbart i tjänsten, till exempel inköp av el-cyklar och planering för bättre cykelparkering. Tillgängligheten till den yttre miljön har förbättrats genom till exempel asfaltering av gång och cykelvägar som förbättrat framkomligheten.

Stockholm är en modern kultur och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts helt. Förvaltningen har genomfört en rad aktiviteter som bidragit till måluppfyllelsen. Nämndens fritidsgårdar har erbjudit ungdomar aktiviteter och bland annat bildat en särskilda "tjejgrupp" för att stärka flickor som besöker fritidsgården. Nämndens föreningsbidrag har bland annat bidragit till en rad aktiviteter där nyanlända invånare och etablerade svenskar fått möjlighet att träffas.

Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts delvis. Bland annat redovisar verksamhetsberättelsen åtgärder inom ramen för stadens miljöprogram. Inom förskolan ligger kostens klimatpåverkan under Världsnaturfondens riktmärke. Avvikelsen förklaras av att målet för att minska mängden köpt energi inte uppnåtts.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att det arbete som utförts under året bidragit till att inriktningsmålet för staden uppnås helt. För att styra arbetet mot inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt två mål för verksamhetsområden.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har en budget i balans, prognossäkerheten är god samt uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan.

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Förvaltningen bedömer att de aktiviteter som genomförts under året har bidragit till att målet uppnåtts helt. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har förstärkts och den totala sjukfrånvaron har minskat något, även om årsmålet inte uppnåtts fullt ut. Chefernas arbetsmiljö har uppmärksammat särskilt. Under året har en ny förvaltningsorganisation förberetts som ska stärka den interna samverkan inom förvaltningen.

Jämställdhet

Förvaltningen har under året fortsatt arbeta med jämställdhetsintegrering som strategi för att uppnå jämställda verksamheter för stadsdelsområdets invånare. Arbetet utgår från program för ett jämställt Stockholm 2018 – 2022. Jämställdhetsperspektivet har integreras i allt beslutsfattande. Skillnader i resultat för kvinnor och män, flickor och pojkar har synliggjorts och analyserats.

Alla avdelningar har analyserat sina resultat könsuppdelat och vidtagit åtgärder där ojämställdhet har identifierats. Genom arbetet med jämställdhetsintegrering har en förbättringar genomförts som redovisas i verksamhetsberättelsen under relevanta verksamhetsmål. Exempel är ett framgångsrikt arbete för att fler kvinnor fått tillgång till arbetsmarknadsinsatsen OSA (xxx), som tidigare i huvudsak tilldelats män.

Barns rättigheter

Förvaltningen har under året arbetat aktivt för att integrera barnrättsperspektivet i alla verksamheter utifrån att barnkonventionen blir lag 2020. Arbetet utgår från program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018 – 2022.

Alla verksamheter omfattas av den implementeringsplan som stadsdelsnämnden informerades om under våren. Utbildning av alla medarbetare har påbörjats under året. För att möta den nya lagstiftningen har förvaltningen en organisation med barnrättsombud i alla nämndens verksamheter inom socialtjänsten och en förvaltningsövergripande barnrättssamordnare.

Arbetet med barns rättigheter har under året resulterat i konkreta förbättringar som redovisas i verksamhetsberättelsen under relevanta verksamhetsmål. Exempel är ett framgångsrikt arbete för att låta barnen komma till tals i högre utsträckning i utredningarna inom socialtjänstens

olika områden.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen tillämpar ett funktionshinderperspektiv inom alla nämndens verksamhetsområden. Arbetet utgår från stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018 – 2023.

Arbetet under året har utgått från en analys av föregående års aktiviteter och av aktuella behov av tillgänglighetshöjande åtgärder. Arbetet sker i nära samarbete med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Åtgärder följs upp löpande upp i rådet och redovisas i tertialrapporter och bokslut.

En rad tillgänglighetshöjande åtgärder har genomförts som redovisas under relevanta verksamhetsmål i nämndens verksamhetsberättelse. Till exempel har tillgängligheten till den demokratiska processen förbättrats genom att sammanfattningar i förvaltningens tjänsteutlåtanden till nämnden utformats på lättläst svenska. Tillgängligheten till förvaltningshuset har förbättrats och genomförda tillgänglighetsinventeringar har resulterat i konkreta åtgärdsplaner inför 2020.

Innovation

Nämndens verksamheter har under året bidragit till utveckling av nya innovativa arbetssätt. Till exempel har verksamhetslabbet inom Stureby vård- och omsorgsboende bidragit till en öppenhet för nya lösningar, i samverkan med de äldre, innovatörer, forskare och studenter. Nya digitala lösningar har introducerats inom flera olika verksamhetsområden och innovativa arbetssätt har provats med goda resultat. Nämndens arbete med innovationer sammanfattas under mål 3.2 och i avsnittet "Kvalitetsarbete".

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Sammantaget bedömer förvaltningen att den verksamhet som bedrivits under året bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. I verksamhetsberättelsen redovisas de avvikelser som innebär att förvaltningen bedömer att fyra av fem mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Förvaltningens bedömningar är i sammanfattning:

- Kommunfullmäktiges mål *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort* uppfylls delvis, bland annat utifrån ett trendbrott som innebär att antalet försörjningsstödstagare ökar efter flera år med minskat antal bidragshushåll.
- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i* uppfylls delvis, mot bakgrund av att invånarna i brukarundersökningar uttryckt missnöje med bland annat renhållning och städning.
- Kommunfullmäktiges mål *Enskede Årsta Vantörs förskolor och öppna förskolor främjar alla flickor och pojkars utveckling och lärande* uppfylls delvis, bland annat på grund av att andelen förskollärare inte når uppsatta mål.
- Kommunfullmäktiges mål *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid*

präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet uppfylls helt men att det utmaningar som bland annat hur nöjda brukare är med verksamheter inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

- *Kommunfullmäktiges mål I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande uppfylls delvis, mot bakgrund av att resultaten från årets brukarundersökningar inte når uppsatta mål.*

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på ett trendbrott som innebär att antalet försörjningsstödstagare ökar efter flera år med minskat antal bidragshushåll. Bakgrund till trendbrottet är en sviktande konjunktur och ökad arbetslöshet i stadsdelsområdet under senare delen av året.

Vägen mot självförsörjning

Försörjningsstöd

I Enskede-Årsta-Vantör har antalet försörjningsstödstagare minskat under flera år. Under hösten vände trenden mot en ökning i stadsdelsområdet.

Under året har 276 hushåll som tidigare fått försörjningsstöd blivit självförsörjande, något fler kvinnor än män. Det motsvarar ungefär 15 procent av det totala antalet bidragshushåll under året. Av de hushåll som blivit självförsörjande har 42 procent fått arbete, 24 procent annan ersättning, exempelvis från Försäkringskassan eller A-kassa och 14 procent börjat studera. 20 procent av de som blivit självförsörjande hade bara beviljats försörjningsstöd vid ett tillfälle.

Anledningen till att personer ansöker om, och beviljas försörjningsstöd, är i allt mindre omfattning enbart arbetslöshet utan alltmer även andra omfattande problem. Många har stått utanför arbetslivet länge och en del har aldrig haft en fast anställning. Den största andelen utbetalat försörjningsstöd har under året gått till gruppen sjukskrivna utan sjukpenning.

Det gångna året har inneburit en viss minskning av bidragshushåll med socialmedicinsk problematik. Antalet nyanlända som ansöker om försörjningsstöd, och även andra insatser, har däremot ökat under året. Även antalet kvinnor som söker försörjningsstöd har ökat.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat, särskilt kostnaderna för tillfälliga boenden. En förklaring är att antalet kvotfamiljer med höga boendekostnader ökat. Den gruppen saknar helt inkomster när de flyttar in i modulhus.

Efter flera år med ett minskat antal personer med försörjningsstöd har antalet nya ärenden ökat från maj månad. Ökningen kan bero på en svagare konjunktur och att antalet subventionerade anställningar minskat. Antalet arbetslösa som var inskrivna på Arbetsförmedlingen ökade från juli och Arbetsförmedlingen har gjort bedömningen att arbetslösheten kommer att fortsätta öka även under 2020.

Förvaltningen har under året anställt en SIP-samordnare för att samordna insatser till personer genom Rågsveds vårdcentral och med stöd av projektmedel via Samordningsförbundet Stockholms stad. Vid årets slut har drygt 20 vuxna inom projektet fått en samordnad individuell plan.

Arbetsmarknadsåtgärder och sysselsättning

Under året har 47 personer haft offentligt skyddat arbete OSA. För många är förrehabiliterande insatser en förutsättning för OSA. Det innebär förberedelse inför arbetsträning, till exempel utredning av arbetsförmåga och kontakter med läkare.

Av de 17 personer som avslutade sin OSA under året var tre kvinnor och 14 män. Alla utom en har fått en egen försörjning. Den sneda könsfördelningen beror på att fler män än kvinnor av tradition tidigare fått ta del av insatsen.

Under året har 51 personer haft Stockholmsjobb varav 31 var kvinnor. Av de som haft Stockholmsjobb har 33 personer, ungefär lika många kvinnor som män, avslutat sin anställning under året. En majoritet av dem, 29 personer har en egen försörjning. Bara tre kvinnor och en man har återgått till försörjningsstöd.

RCC arbetar med unga kvinnor och män som varken arbetare eller studerar. Verksamheten har inte nått förväntade resultat trots olika aktiviteter för att nå ut till målgruppen. Bara ett fåtal ungdomar har deltagit i de aktiviteter som RCC arrangerat, som till exempel föreläsningar, kvällsvandringar och tjejgrupper. Under året har totalt 30 unga vuxna varit inskrivna i verksamheten, varav nio kvinnor och 21 män.

Allt fler föräldrar har sökt hjälp för sina barns arbetslöshet och via medborgarkontoret kommit i kontakt med RCC. Föräldrarna har sökt stöd för att lära sig hur de bäst kan stötta sina barn att komma ut i arbete/skola eller våga ta hjälp.

För att bryta ett socialt mönster har förvaltningen i samverkan med Jobbtorg Unga under våren arbetat uppsökande med ungdomar som gått ut gymnasiet och bor i familjer med långvarigt försörjningsstöd. Fyra ungdomar har fått stöd och vägledning vilket är färre än förväntat.

Samhällsvägledning för nyanlända

Stadsdelsförvaltningens olika verksamheter har samarbetat för att nå nyanlända invånare med erbjudande om samhällsvägledning. Informationen ges på medborgarkontoret, öppna förskolorna, platsbesök på stadsdelens genomgångsbostäder och genom brevutskick till alla nyanlända som flyttar in till stadsdelsområdet.

Nyanlända har kontaktats med information om det sociala stöd nämnden erbjuder och fått ett personligt erbjudande om samhällsvägledning. En särskild inkluderingslots har erbjudit vägledning med fokus på den service som erbjuds i stadsdelsområdet. En stor del av stödet har riktats till nyanlända som bor i någon av SHIS:s fem genomgångsbostäder i stadsdelsområdet där inkluderingslotsen haft fasta tider för samhällsvägledning sedan maj 2019.

Under året har förvaltningen utvecklat samarbetet med Nya Rågsveds Folkets hus genom veckovis närvaro på språkcafé i Rågsved.

Medborgarkontor

Fler personer i stadsdelområdet har fått hjälp genom nämndens medborgarkontor under året jämfört med förra året. Under 2019 har kontoret haft närmre 1000 besök per månad i genomsnitt, vilket nästan är en fördubbling mot föregående år.

Den vanligaste anledningen till besöken är behov av hjälp med processen kring försörjningsstöd och frågor kopplade till försäkringskassan. Besökarna har ofta behövt hjälp med att kopiera, skriva ut och scanna dokument.

Feriearbete för ungdomar

Under 2019 har totalt 1761 ungdomar erbjudits anställning för feriejobb under sommar-, höst- och jullov. En majoritet av dessa, 86 procent, har anställts. Fördelningen mellan flickor och pojkar var relativt jämn.

Nämndens mål om att anställa 1 600 ungdomar har inte uppnåtts på grund av platsbrist. Ungdomar med särskilda behov har prioriterats efter intyg från bland annat socialtjänsten och nämndens verksamheter för ungdomar med funktionsnedsättning.

Arbete för ökad jämställdhet

Förvaltningen har under året arbetat för att kvinnor ska få tillgång till OSA i samma omfattning som män, utifrån att insatsen tidigare varit ojämnt fördelad. Det har framför allt omfattat informationsinsatser. Arbetet har resulterat i att ojämställdheten upphört vid årets slut och lika många kvinnor som män har tillgång till OSA.

Förvaltningens och Jobbtorgs riktade satsning på sjukskrivna kvinnor i Rågsved som står långt från arbetsmarknaden har under 2019 bidragit till att flertalet av de nio kvinnor som ingått i satsningen blivit självförsörjande. Flera av kvinnorna har bland annat uttryckt att deras egen livssituation blivit bättre, att de blivit självständigare, att barnen fått bättre möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och är stolta över att ha en mamma som arbetar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,2 %			3,2 %		3,3 %	2,8 %	VB 2019
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,87 %	1,82 %	1,8 %	1,89 %		1,7 %	1,6 %	VB 2019
Analys Sedan i maj har antalet nya ärenden ökat, bland annat beroende på en vikande konjunktur med ökad arbetslöshet.								
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,26 %	1,2 %	1,32 %	1,31 %		1,3 %	1,1 %	VB 2019
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	51 st	20 st	31 st	58 st	58 st	58 st	1 050 st	VB 2019
Analys En orsak till att målet inte uppfylls helt är att alltför många brukare står långt från arbetsmarknaden och behöver både rehabiliterande insatser och arbetsträning innan det kan bli aktuellt med Stockholmsjobb. Under året har tillgången till den								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
typen av insatser varit begränsad, vilket påverkat resultatet.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 555			1 600		1 600 st	9 000 st	VB 2019
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	85			85	85	85 st	1 050 st	VB 2019
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	388			327		320	Tas fram av nämnden	VB 2019
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 522 st	790 st	732 st	1 608 st		1 600 st	9 000 st	VB 2019
Analys Målet har inte uppnåtts på grund av platsbrist.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Enskede Årsta Vantör är kvinnor och män självförsörjande

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Med självförsörjande menas att kvinnor och män har en egen försörjning i form av lön eller annan ersättning.

Förväntat resultat

Kvinnor och män lever självständiga liv och försörjer sig själva genom arbete eller annan ersättning. Nyanlända etableras snabbt på arbetsmarknad, bostadsmarknad, i studier i svenska och i samhällslivet. Förvaltningens verksamheter har samarbeten med lärosäten. Det finns en organisation för att ta emot studenter och praktikanter i verksamheterna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås delvis mot bakgrund av att antalet personer med försörjningsstöd ökar i stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet	75,14 %	70,41 %	80,72 %		75	100		VB 2019
Analys Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd Förvaltningen får underlag från arbetsmarknadsförvaltningen om nyanlända som flyttat in till stadsdelsområdet. Brev skickas ut med erbjudande om samhällsvägledning samt information om medborgarkontor, utbildning i samhällsorientering, förskolor, stadsdelsmammor och broschyren "Välkommen till Stockholm". Brev skickas till enskilda hushåll, inte individer, företrädesvis till kvinnan i familjen. Det innebär att fler individer inom en och samma familj bedöms nås av ett brev.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska se över organisationen av VFU i syfte att utöka antalet VFU-platser inom hela förvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Nämndens förskoleverksamhet har avvakat ett avtal, med Stockholms universitet, angående VFU. Avtalet kommer att skrivas för första kvartalet 2020. I samband med det kommer VFU-processerna ses över.			
 Förvaltningen ska utreda möjligheterna kring att koppla ett traineeprogram till mottagandet av socionomstudenter för VFU.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Denna aktivitet har inte genomförts under året.			
 Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män (egenbosatta, anhöriga och kommunanvisade) med erbjudande om samhällsvägledning.	2019-01-01	2019-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla samarbete med representanter för civilsamhället och/eller andra aktörer avseende etableringsfrämjande aktiviteter för nyanlända kvinnor, män, flickor och pojkar.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis mot bakgrund av att nämndmålen för indikatorerna som mäter nöjdheten med renhållning, städning, skötsel av park- och grönområden samt nöjdheten med stadsmiljön inte uppnås. Under året har en ny entreprenör handlats upp för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning i

stadsdelsområdet. Förhoppningen är att det nya avtalet ska bidra till bättre resultat 2020.

Samverkan genom trygghetsinventeringar

Förvaltningen har identifierat problem i den yttre miljön vid Gullmarsplan och i Rågsved. Åtgärderna har tagits fram i samverkan med invånare genom trygghetsvandringar i områdena. I Rågsved har resultatet från trygghetsvandringarna utgjort underlag för ansökningar om trygghetsmedel inför 2020.

Synpunkter har också hämtats in i samverkan med det lokala Brottsförebyggande rådet BRÅ, polisen och bostadsbolagen som samtidigt informerat om vad invånare kan göra själva och vilket stöd som finns att tillgå.

Under en trygghetsdag med många besökare i Rågsved inventerade invånare områden som upplevs som otrygga.

För att minska otryggheten efter en rad överfall i Rågsved har föreningslivet genomfört sena nattvandringar med stöd av nämndens aktivitetsbidrag. Ett ökat antal Rågsvedsbor har engagerat sig i nattvandringarna.

Platssamverkan för ökad trygghet och trivsel

Resultaten från stadens medborgarundersökning visar att andelen svarande i Östberga som upplever att barn, unga och vuxna kan ta del av och utöva kultur i stadsdelen har ökat stort sedan kulturhuset öppnade. Resultaten för barn och unga är nu på samma nivå som stadens genomsnitt. Även andelen som upplever sig vara trygga i området har ökat.

Förvaltningar, bolag, föreningar och polisen har fortsatt samarbetet i Östberga under året. Under sommaren har en rad aktiviteter för unga och gamla erbjudits på Östberga torg arrangerade av Östberga kulturhus, skolan och lokala föreningar. Resultatet har blivit en levande plats som lockat olika grupper av besökare. Ingen skadegörelse har skett på möbler och planteringar. Stadsodlingen som drivs av boende i Östberga har utökats, vilket skapar möten mellan människor i området.

Utifrån de goda erfarenheterna i Östberga har förvaltningen under året inlett platssamverkan för ökad trygghet och trivsel också i Rågsved.

Samverkan med polis och ordningsvakter för ökad trygghet

Insatser från olika myndigheter har samordnats genom ett nytt samverkansavtal med polisen som bygger på den nya stadsövergripande överenskommelsen.

Boende och verksamma i stadsdelsområdet har uttryckt uppskattning för det arbete stadens mobila ordningsvakter utför. Ordningsvakterna är verksamma i sju av stadsdelsområdets stadsdelar. I vissa områden, till exempel Rågsved och Årsta, har det varit svårt för ordningsvakterna att stävja ordningsproblemen beroende på att de blir aggressivt bemötta.

Polis, fältassistenter, fritidspersonal, nattvandrare och de mobila ordningsvakterna träffas varje fredag i Rågsved för att diskutera aktuella trygghetsfrågor under helgen och kommande vecka. Alla parter menar att träffarna gör arbetet effektivare och bättre genom att det blir möjligt att dela information om sådant som är viktigt för de som verkar lokalt i området.

Utveckling av stadsmiljön för ökad trivsel och trygghet

För att planerade förbättringar i stadsmiljön ska motsvara invånarnas behov har två större trygghetsvandringar med boende i respektive område genomförts under året, en vid

Gullmarsplan och en i Rågsved. Utifrån resultaten har förvaltningen planerat trygghetshöjande åtgärder som ska genomföras under nästa år.

Boende i området runt Plantanparken har bidragit till utvecklingsarbetet genom medborgardialoger som genomfördes vid två tillfällen under året i samarbete med trafikkontoret. Det var framför allt barn och föräldrar som lämnade synpunkter.

De trygghetsinvesteringar som gjorts under året har i första hand handlat om förbättrad belysning utifrån invånarnas synpunkter. Exempel på områden som fått bättre belysning för ökad trygghet är aktivitetsparken på Götaforsvägen, Bäckahagens hundrastgård och utegymmet i Östberga.

De förslag på förbättringsåtgärder i Högdalen som ungdomskommissionen tog fram under 2018 har inte genomförts. Det beror på personalomsättning som lett till förseningar. Arbetet påbörjades under slutet av året och ska fullföljas under nästa år.

Under året har förvaltningen arbetat utifrån en utvecklingsplan för Hagdalen i Hagsätra som tidigare tagits fram i medborgardialog. Dialogen har haft särskilt fokus på flickor och kvinnor. Offentliga toaletter har identifierats som en viktig trygghetsfråga och en utbyggnad har påbörjats under året.

Efter upphandling har en ny entreprenör under året tagit över ansvaret för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning i stadsdelsområdet. Syftet med upphandlingen har bland annat varit att höjd kvalitet och ökad trygghet i den offentliga miljön. Det är för tidigt i avtalsperioden för att utvärdera hur det har fungerat.

Arbete mot alkohol, narkotika, droger och tobak i fritids- och fältverksamheten

Lokala handlingsplaner har tagits fram för fritids- och fältverksamheten. För att alla som kommer i kontakt med ungdomar har förvaltningen tagit fram en checklista och genomfört workshops för bemötande vid misstanke om bruk av alkohol, narkotika, droger och tobak ANDT. Det är för tidigt att utvärdera de nya arbetssätten.

Våldspreventivt arbete

För att förstärka arbetet med trygghet i Östberga har förvaltningen genomfört medborgardialogen "En uppväxt fri från våld" med inriktning på flickor och pojkar i åldern 0 – 6 år. Under våren genomfördes dialogmöten med vårdnadshavare och boende tillsammans med politiker, tjänstepersoner och andra aktörer i området.

Åtta åtgärdsförslag togs fram som bland annat innehöll bildandet av ett föräldranätverk, fler mötesplatser och förslag på förstärkt samverkan för att förhindra rekrytering av unga till kriminalitet. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan och planering för genomförande pågår.

Lokala handlingsplaner för arbetet mot våldsbejakande extremism

I förvaltningens handlingsplan finns aktiviteter inom fyra områden, förebyggande arbete, förhindrande arbete, föreningsbidrag och upplåtande av lokaler samt kompetenshöjande arbete.

Under året har ett fokus varit att utbilda personal. Medarbetare har genomfört en webbaserad grundutbildning som har ökat kunskapen om hur de ska agera om de kommer i kontakt med något som kan kopplas till våldsbejakande extremism. Medarbetare har också fått fördjupade

utbildningar om handläggning av barn som återvänder från krig, att lämna extremistisk miljö, att ge stöd till anhöriga och vilket akut och långsiktigt stöd och insatser som kan vara behövliga för barn och unga som upplevt fångläger, krig och radikaliserings. En bedömning är att förvaltningen är väl förberedd för att kunna ta emot personer som behöver stöd.

Varken föreningsbidrag eller lokaler som förvaltningen förfogar över har kommit föreningar till del som inte har demokratiska värderingar. Förvaltningen lyfter frågan i samverkansforum med fastighetsägare för att uppmärksamma också andra lokaluthyrare på dessa risker.

Det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism har inkluderats i det befintliga främjande och förebyggande arbetet för att motverka utanförskap.

De förebyggande aktiviteter som särskilt lyfts i handlingsplanen för att motverka våldsbejakande extremism har genomförts enligt plan. Aktiviteterna är generellt och riktat föräldrastöd i form av programmen ABC, KOMET och Föräldraskap i Sverige. Det utökade hemsbesöksprogrammet till alla förstagångsföräldrar har också genomförts enligt plan. (aktiviteterna beskrivs under mål 1.3). Förskolor och skolor i Hagsätra och Rågsved arbetar enligt handlingsplanen våldsförebyggande utifrån strukturerade metoder för att öka barns förmåga att agera utan att ta till våld.

Fenomenet våldsbejakande extremism och rutiner kring detta tas upp på möten i de fyra lokala samverkansgrupperna för skola, socialtjänst, fritid, fält, förskola och polis och i det lokala brottsförebyggande rådet. Därigenom förankras ett gemensamt arbetssätt för att motverka våldsbejakande extremism.

Arbete för ökad jämställdhet

För att öka flickor och kvinnors känsla av trygghet i den offentliga miljön har förvaltningen utifrån ett medborgarförslag arrangerat en så kallad feministisk trygghetsinventering i Rågsved. Kvinnor har identifierat platser som upplevdes som otrygga. Resultat från trygghetsinventeringar är en av flera underlag för nämndens ansökan om trygghetsmedel 2020. Ett exempel på åtgärd nämnden söker medel för är bättre belysning i Fjäderparken i Rågsved.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	87 %					85 %	100 %	2019
   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	66 %	71 %	62 %	69 %		78 %	77 %	2019
Analys Under året har upphandling av ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning inom stadsdelsområdet genomförts. När en ny entreprenör tar över ansvaret finns det alltid en risk att det dröjer innan de har bekantat sig med stadsdelsområdet och det arbete som de är bundna att utföra enligt avtal. Detta kan ha påverkat den upplevda tryggheten och förvaltningen kommer under verksamhetsåret 2020 fortsätta följa upp entreprenörens arbete. Ett generellt önskemål från förvaltningen är att kunna få resultatet från medborgarundersökningen uppdelat på stadsdels- eller basområdesnivå. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för att följa upp resultat och effekter av olika åtgärder i stadsmiljö.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	61 %	62 %	61 %	68 %		71 %	71 %	2019
Analys Under året har upphandling av ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning inom stadsdelsområdet genomförts. När en ny entreprenör tar över ansvaret finns det alltid en risk att det dröjer innan de har bekantat sig med stadsdelsområdet och det arbete som de är bundna att utföra enligt avtal. Detta kan ha påverkat stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning och förvaltningen kommer under verksamhetsåret 2020 fortsätta följa upp entreprenörens arbete. Ett generellt önskemål från förvaltningen är att kunna få resultatet från medborgarundersökningen uppdelat på stadsdels- eller basområdesnivå. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för att följa upp resultat och effekter av olika åtgärder i stadsmiljö.								
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	59 %	62 %	56 %	70 %		71 %	71 %	2019
Analys Under året har upphandling av ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning inom stadsdelsområdet genomförts. När en ny entreprenör tar över ansvaret finns det alltid en risk att det dröjer innan de har bekantat sig med stadsdelsområdet och det arbete som de är bundna att utföra enligt avtal. Detta kan ha påverkat stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park- och grönområden och förvaltningen kommer under verksamhetsåret 2020 fortsätta följa upp entreprenörens arbete. Ett generellt önskemål från förvaltningen är att kunna få resultatet från medborgarundersökningen uppdelat på stadsdels- eller basområdesnivå. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för att följa upp resultat och effekter av olika åtgärder i stadsmiljö.								
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	80 %	77 %	83 %			88 %	88 %	2019
Analys Under året har upphandling av ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning inom stadsdelsområdet genomförts. När en ny entreprenör tar över ansvaret finns det alltid en risk att det dröjer innan de har bekantat sig med stadsdelsområdet och det arbete som de är bundna att utföra enligt avtal. Detta kan ha påverkat stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön och förvaltningen kommer under verksamhetsåret 2020 fortsätta följa upp entreprenörens arbete. Ett generellt önskemål från förvaltningen är att kunna få resultatet från medborgarundersökningen uppdelat på stadsdels- eller basområdesnivå. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för att följa upp resultat och effekter av olika åtgärder i stadsmiljö.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har inte involverats i detta arbete under verksamhetsåret 2019.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantör är ett tryggt, säkert och välskött stadsdelsområde att bo och vistas i

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Med trygg och säker avses att flickor och pojkar, kvinnor och män inte utsätts för brott eller våld, såväl hemma som i det offentliga rummet.

Med välskött avses en stadsdel fri från klotter, skadegörelse och nedskräpning.

Detta uppnås genom trygghetsinventeringar och trygghetsvandringar.

Destruktiva maskulinitetsnormer och hedersnormer ifrågasätts och motverkas.

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män känner sig trygga i stadsdelsområdet och lever ett liv fritt från våld.

Utanförskap och kriminalitet förhindras.

Stadsdelen är ren, välskött och fri från klotter.

Stadsmiljöarbetet präglas av ett jämställdhetsperspektiv och är inkluderande med trygghet i fokus.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås delvis på grund av målen för invånarnas nöjdhet med bland annat renhållning och parkskötsel inte uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska fortsätta sitt samarbete mellan skola och socialtjänst med våldsprevention utifrån programmet mentorer i våldsprevention, MVP.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året har fältassistenter och personal från fritidsgårdar och parklekar deltagit i MVP- och AT-lektioner.			
! Förvaltningen ska genomföra en kompetenshöjande insats för personal inom ekonomiskt bistånd i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen om våldsbejakande extremism.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Kommer att genomföras under 2020.			
✓ Förvaltningen ska genomföra en kompetenshöjande insats för personal inom socialtjänsten i samverkan med socialförvaltningen om våldsbejakande extremism.	2019-01-01	2019-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska genomföra en webbutbildning om våldsbejakande extremism för relevant personal inom förvaltningens verksamheter.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Cirka 350 medarbetare har genomfört utbildningen och aktiviteten fortsätter under 2020.				
✓	Förvaltningen ska genomföra trygghetsinventeringar i samband med ansökan om trygghetsmedel.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska ha en nära dialog med förskolor och skolor i samband med parkutvecklingsprojekt.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under verksamhetsåret har det inte varit några större parkutvecklingsprojekt där detta skulle kunna tillämpas. Dialog med barn och ungdomar från förskolor och skolor kommer dock föras vid kommande parkutvecklingsprojekt.				
!	Förvaltningen ska ingå ny samverkansöverenskommelse med lokalpolisen.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet med att ta fram en ny lokal samverkansöverenskommelse med polisen i och med förseningar i samband med den stadsövergripande överenskommelsen. Aktiviteten beräknas vara färdig februari 2020.				
✓	Förvaltningen ska revidera Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds handlingsplan mot våldsbejakande extremism.	2019-01-01	2019-05-31	
✓	Förvaltningen ska samarbeta med Idrottsförvaltningen om jämställda, attraktiva och trygga motionsplatser samt träffpunkter	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska söka trygghetsmedel för trygghetsskapande åtgärder, såsom t.ex. belysning och trygghetsröjningar.	2019-01-01	2019-12-31	
!	Förvaltningen ska ta fram en rutin för att säkerställa att lokaler inte lånas eller hyrs ut till aktörer som stödjer eller är involverade i våldsbejakande extremism.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningens arbete med att ta fram rutiner är pausat då dessa behöver vara i linje med de kommande stadsövergripande riktlinjerna. Kommunfullmäktige kommer att ta beslut om dem under 2020.				
✓	Förvaltningen ska under 2019 tydliggöra information rörande stadens städgaranti.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Det är framförallt Trafikkontoret som sköter stora kommunikationsinsatser kopplat till detta. För förvaltningens del har det framförallt handlat om att informera upphandlad parkentreprenör om stadens städgaranti så att den efterlevs i praktiken.				
✓	Förvaltningen ska utveckla tillämpningen av dialog med medborgare kopplade till parkutvecklingsprojekt.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under verksamhetsåret har det varit få projekt där större medborgardialoger har varit aktuella. Förvaltningen behöver fortsätta att utreda hur medborgardialoger kan utvecklas för att stärka den demokratiska aspekten av stadsutvecklingen.				
✓	Förvaltningen ska verka för samordning av skötsel, underhåll och investeringar av den offentliga miljön	2019-01-09	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Arbetsmarknadsläget och bristen på utbildade förskollärare är en av anledningarna till att målet om andel förskollärare inte uppnås. Den självvärdering de anställda gör visar något lägre resultat i förhållande till årsmålet. Likaså andel nöjda föräldrar utifrån årets brukarundersökning. Däremot når förvaltningen målet när det gäller barngruppernas storlek och avvikelserna när det gäller antal barn per anställd ligger inom marginalen för avrundning.

Reviderad läroplan

För att utveckla undervisningen i förskolan deltar nämndens förskoleenheter i forsknings- och utvecklingsprogrammet ”Flerstämig undervisning i förskolan” (FundIF). Den reviderade läroplanen har mer fokus på utbildning och lärande i förskolan och medverkan i programmet har bidragit till att synliggöra undervisningen bättre. Förskollärare som deltagit menar att undervisningen blivit mer medveten och likvärdig, samt att antalet planerade och spontana undervisningstillfällen har ökat i förskolan.

Språk, kommunikation och flerspråkighet

40 procent av nämndens barnskötare och förskollärare har ett annat modersmål än svenska. För att nå läroplanens mål för språk har utbildningsinsatsen ”Läsa barnbok på svenska” genomförts där en majoritet av deltagarna upplever att de fått ett utökat ordförråd och en bättre förmåga att ”läsa mellan raderna”. För att stödja enheterna har ett stöddokument tagits fram för språk, kommunikation och flerspråkighet under året.

En särskild satsning på språk i Östberga förskoleenhet har bland annat bidragit till bättre samverkan mellan avdelningar och olika förskolor. Satsningen har också gett positiva effekter på barnens utveckling av både vardagsspråk och kunskapsspråk. Satsningen utgår från Skolverkets utvecklingsmaterial ”Läslýftet”.

Pedagogiska undervisningsmiljöer i förskolan

Den nya läroplanen ställer krav på miljöns utformning i förskolan. Därför har förvaltningen under året utformat ett stöddokument för att skapa likvärdiga pedagogiska undervisningsmiljöer i nämndens alla förskolor.

Digitalisering

Eftersom bytet av IT-leverantör för staden (GSIT 2.0) tagit mer resurser än förväntat har det inte funnits utrymme för ytterligare digitaliseringsfrågor inom förskolan. Det har inneburit att införandet av Skolplattformens delar, *Startsida* samt *Planering och bedömning*, har försenats. Förseningen har påverkat enheternas möjlighet att använda digitalt stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Förseningen av startsidan har påverkat möjligheten att enklare kunna kommunicera med vårdnadshavare.

Förskoleutbyggnad

Förvaltningen har under året utvecklat prognos- och planeringsverktyg för förskoleutveckling. De tidigare prognoserna bedömdes överskatta behovet. Det nya verktyget utgår från Swecos befolkningsprognos och ger ett lägre prognostiserat behov jämfört med tidigare.

Eftersom de förskolor som nu byggs är planerade utifrån ett behov som bedöms vara överskattat finns en risk för överetablering i närtid. Det innebär att det finns möjlighet att avveckla äldre och tillfälliga förskolor. Det blir också möjligt att tidigt göra avsteg från planer

på utbyggnad där det till exempel finns utmaningar kopplade till förskolegårdarnas storlek.

Under året har förvaltningen i samverkan med SISAB och utbildningsförvaltningen påbörjat planeringen av en byggnad som ska inrymma både skola och förskola i Högdalen. Genom att använda ytorna flexibelt ska lokalanvändningen kunna anpassas efter storleken på årskullarna i respektive skolform.

Samverkan förskola och socialtjänst

Förvaltningen har sett ett behov av ökat stöd till medarbetare för att göra orosanmälningar när det finns risk för att barn far illa. Ett stödmaterial, Rosa pärmen, har reviderats utifrån det. Revideringen innebär förtydligande när det gäller bland annat att medarbetare ska känna till anmälningsskyldigheten, kunna upptäcka barn som far illa och veta hur de ska agera i samverkan med socialtjänsten. Risken för hedersrelaterat våld lagts till i stödmaterialet.

Medarbetare i förskolan har fått ökad kunskap om stöd till barn med missbrukande föräldrar genom projekt ”Nya vägar” som drivs i samverkan med Ersta vändpunkt. Uppföljningen visar att medarbetare bland annat blivit mer uppmärksamma på vilka signaler barn som far illa kan uppvisa. Genom projektet har skyldigheten att anmäla till socialtjänsten när det finns misstanke om att barn far illa förtydligats.

Öppna förskolan

Förvaltningens sex öppna förskolor erbjuder barnen pedagogisk verksamhet samtidigt som föräldrar får möjlighet att skapa nya nätverk. Föräldrarådgivare och barnmorskor har regelbundet besökt verksamheten. De allra flesta besökare är mycket nöjda med verksamheten enligt brukarenkäter.

Under perioden har verksamheten haft drygt 52 000 besök, varav ungefär hälften var vuxna och resten barn. Ungefär fyra av tio av de vuxna besökarna var män. Andelen pappor som besökt verksamheten varierar mellan stadsdelarna. I Rågsved har andelen pappor som besöker den öppna förskolan ökat efter en tidigare satsning på ”pappaöppet”. Riktade verksamheter som till exempel SFI för nyanlända småbarnsföräldrar och ”svenska med baby” har besökts av fler pappor och det har gjort att fler också besökt den ordinarie verksamheten.

För att öka inskrivningsgraden i förskolan samarbetar den öppna förskolan med närliggande förskolor genom introduktionsförskolan som är integrerad i verksamheten (se nedan).

Introduktionsförskola för ökad inskrivningsgrad

Introduktionsförskolorna är integrerade med de ordinarie öppna förskolorna i Rågsved, Högdalen och sedan hösten 2019 även i Dalen och Östberga. Verksamheten ska bidra till en bra etablering av nyanlända, både genom riktade aktiviteter och genom att erbjuda möjlighet att träffa redan etablerade svenskar. En viktig anledning till att föräldrar söker sig till verksamheten har varit möjligheten att lära sig svenska under föräldraledigheten.

Genom introduktionsförskolan uppmuntras föräldrar till och får hjälp med att ställa sig i kö till en förskoleplats. Medarbetarna har upplevt att det bidragit till att nyanlända föräldrar medvetandegjorts om förskolans fördelar och fått processen för att söka förskola tydliggjord.

Intresset har varit stort och ökat under året för besök från Jobbtorgs från Jobbtorg Unga Globen. Studie- och yrkesvägledare har besökt öppna förskolan i Rågsved en gång i månaden och erbjudit vägledningssamtal. Önskemål har framförts till arbetsmarknadsförvaltningen om att utöka besöken från studie- och yrkesvägledare.

En verksamhet som gett särskilt goda resultat under året är *Kultur som verktyg för nyanlända småbarnsmammor och deras barn* drivit ett ettårigt projekt med medel från Länsstyrelsen. Betydligt fler småbarnsmammor än förväntat har deltagit. Medarbetarna har sett att de kvinnor som deltagit uttrycker sig bättre på svenska och fått sociala nätverk och stärkt självförtroende. Deltagarna är mycket nöjda i utvärderingen. En lärdom av projektet är att det behövs stöd för att nå ut till de nyanlända.

Våldsförebyggande arbete i förskolan

Snösätra förskoleenhet har haft ett särskilt fokus på våldsförebyggande arbete. En slutsats är att förskolan både behöver arbeta med insatser för att barn inte ska bli utövare av våld och med insatser mot uppfostringsvåld. Enhetens förskollärare och barnskötare har tagit del av en föreläsning om uppfostringsvåld och våldets omfattning, orsaker och konsekvenser som resulterat i att föräldraträffar ska genomföras.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Under året har två familjer visat intresse för finska i förskolan. Det har kunnat tillgodoses genom att tilldela plats på avdelningar med finskspråkig personal. Verksamheten, som helhet, bedrivs dock inte på finska. För närvarande finns ett barn i kö, som har uppgett önskemål om finska. Ingen efterfrågan har funnits gällande meänkieli eller samiska.

Arbete för ökad jämställdhet

Förskolor har arbetat för ökad jämställdhet genom att göra Skolinspektionens självvärderingar av arbetet med jämställdhet. Från självvärderingen har det bland annat framkommit att reflektionen av utbildningen behöver utvecklas för att innehålla ett jämställdhetsperspektiv samt att introduktionen av jämställdhetsarbetet vid nyanställningar behöver utvecklas.

Ett antal av nämndens förskolor lyfter in specifika jämställdhetsfrågor i det systematiska kvalitetsarbetet. Det leder till att pedagogerna kan upptäcka om de ger pojkar och flickor möjlighet att pröva och utveckla intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. Det är också en del av skolinspektionens självvärdering. Självvärderingen har varit ett stöd för att upptäcka utvecklingsområden inom jämställdhet inom förskolan.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Under året har förvaltningen inventerat tillgängligheten i nämndens förskolor och öppna förskolor med hjälp av Myndigheten för delaktighets checklista för att följa upp tillgängligheten i byggnader och lokaler. Nybyggda förskolor har få anmärkningar, vilket kan vara ett tecken på att förvaltningens funktionsprogram för förskolelokaler är ett effektivt tillgänglighetsverktyg. Fler anmärkningar på tillgängligheten noteras i äldre byggnader. Utifrån det tar förvaltningen fram en åtgärdsplan som ska genomföras under 2020.

Under året har förvaltningen arbetat fram ett funktionsprogram för förskolans utemiljöer där tillgänglighet beaktas. Verket ska styra utformningen av gårdarna så att alla barn, oavsett funktionsvariation, ska kunna använda gården för lek. Gårdens utformning ska inte leda till segregering baserat på funktionsvariationer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	36,9 %	2 %	32 %	38,3 %		41 %	41 %	VB 2019
Analys Arbetsmarknadsläget och bristen på utbildade förskollärare är en av anledningarna till att målet om 41 procent förskollärare inte uppnås. Förvaltningen arbetar långsiktigt utifrån handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare. I en enhet har förskollärare som slutat ersätts med vikarier och därmed minskat andelen förskollärare. Enheten kommer att slås ihop med en annan förskoleenhet från 1 januari 2020.								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	84 %			84 %		90 %	90 %	2019
Analys 84 procent av vårdnadshavarna är som helhet nöjda med förskolan, vilket innebär ett oförändrat resultat från föregående år. Det är något under staden som helhet, som uppnår ett resultat på 85 procent 2019. Förvaltningen kan utläsa att vårdnadshavare önskar ökad insyn i förskolans matsedel samt ökad möjlighet till digital kommunikation mellan förskola och hem.								
  Antal barn per grupp	15,5 barn/avd.			15,4 barn/a vd.		16	16	VB 2019
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st			4,7 st		4,9	4,9	VB 2019
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,4			3,3		3,8	3,8	2019
Analys Förvaltningens sammanfattande nivå utifrån arbetslagens självvärdering uppnår en nivå om 3,4 (mätdatum maj för perioden 1 jan-31 maj 2019). Vilket är en ökning från föregående år. Återkommande kriterier till arbetslagens lägre skattning är att det saknas digitala verktyg och/eller digital kompetens för bättre resultat inom de olika områdena.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantörs förskolor och öppna förskolor främjar alla flickor och pojkars utveckling och lärande

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Med att främja utveckling och lärande menas att alla barn som deltar i förskola och öppen förskola erbjuds en pedagogiskt stimulerande och trygg verksamhet som utgår från skollag och läroplan.

Förväntat resultat

Enskede-Årsta-Vantör förskolor håller en hög pedagogisk kvalitet och erbjuder flickor och pojkar undervisning, utbildning och omsorg i en trygg och stimulerande miljö. Förskolan arbetar för att alla barns rättigheter och behov beaktas utifrån Barnkonventionen. Förskolans kvalitetsarbete följs upp systematiskt utifrån läroplanen. Förskolan arbetar för att motverka traditionella könsnormer i enlighet med läroplanen och möjliggör inflytande och delaktighet för alla flickor och pojkar utifrån barnets perspektiv. Öppna förskolans verksamhet bidrar till att flickor och pojkar utvecklar förmågor till socialt samspel, lek, språk och skapande. Vårdnadshavare får ett ökat förtroende och kunskap om förskola vilket bidrar till att inskrivningsgraden i förskolan ökar. Flickor och pojkar som riskerar att fara illa uppmärksammas av förskolan och öppna förskolan och samarbetet med socialtjänsten fungerar väl.

Analys

Arbetet med att förskolor och öppna förskolor främjar alla flickor och pojkars utveckling och lärande visar goda resultat i de kvalitetsindikatorer som bland annat mäter barnens språkliga och kommunikativa utveckling och förskolornas pedagogiska miljö och material. Förvaltningens bedömning är ändå att nämndmålet uppfylls delvis mot bakgrund av att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet inte uppnås helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel kvinnor och män som besöker öppna förskolan som känner att de har inflytande i verksamheten	95	95	94	91		90		2019
● ♀ Andel kvinnor och män som besöker öppna förskolan som tycker att alla barn, oavsett kön, ges lika möjligheter till lärande och utveckling	95	95	100	95		90		2019
● Andel vårdnadshavare som svarar på Förskoleundersökningen	73 %					70 %		2019
● Förskolornas resultat på område "Barns språkliga och kommunikativa utveckling" i kvalitetsindikatorn (WKI)	3,4			3,2		3		2019
● Förskolornas resultat på område "Pedagogisk miljö	3,47			3,3		3		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
och material" i kvalitetsindikatorn (WKI)								
Förskolornas resultat på området "Barns matematiska utveckling"	3,28					3		2019
Förskolornas resultat på området "Naturvetenskap och teknik"	3,41					3		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Avdelning förskola medverkar i forskning- och utvecklingsprogrammet Flerstämmig undervisning i förskolan (FundIF)	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Avdelning förskola ska genomföra informations- och kompetensutbildningssatsningar för medarbetare om måltidspedagogik	2019-01-09	2019-12-31	Avvikelse
Analys Genom insatser kopplade till mätningar av matsvinn har medarbetare introducerats i måltidspedagogik. Ett material om matsvinn har tagits fram som innehåller tips på hur man kan prata med barnen om måltider och skapa nyfikenhet kring maten. Kockar och medarbetare har också fått en föreläsning om barns hälsa. En del av föreläsningen handlar om vikten av kost och hur pedagogerna kan vara förebilder vid måltiderna. Specifika utbildningsinsatser kring måltidspedagogik har inte genomförts.			
✓ Avdelning förskola ska revidera förvaltningens språkprogram utifrån läroplan för förskola (LPFÖ18).	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Avdelning förskola ska se över VFU-processerna för att öka handledares möjlighet att ta emot fler studenter.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har avaktat ett avtal, med Stockholms universitet, angående VFU. Avtalet kommer att skrivas för första kvartalet 2020. I samband med det kommer VFU-processerna ses över.			
✓ Avdelning förskola ska utreda hur rekryteringsprocesser inom förskola kan utvecklas.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Arbetet pågår i och med implementering av handlingsplanen för förbättrar arbetssituation för barnskötare och förskollärare och kommer att fortsätta under 2020.			
✓ Avdelning förskola ska utveckla förskolornas arbete med brukarundersökningen.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen kommer utreda möjligheter till samverkan mellan äldreomsorgens kostverksamhet/dietist och förskolans kostverksamhet.	2019-01-09	2019-12-31	
Analys Kostenheten har deltagit på föreläsningen om matens klimatpåverkan, och förskolans kockar har deltagit på en hygienutbildning som kostenheten anordnade. Att samordna resurser och utbyta erfarenheter var lyckat.			
✓ Förvaltningen ska genomföra en inventering av tillgängligheten i förvaltningens befintliga förskolor och öppna förskolor. I de fall som brister rörande tillgänglighet identifieras ska förvaltningen utarbeta en åtgärdsplan (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Rosa pärmerna ska revideras	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. En rad aktiviteter har genomförts med goda resultat. Förvaltningen ser utmaningar inför 2020, bland annat när det gäller brukarnas nöjdhet med verksamheter inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

En stabil boendesituation

Antalet barnfamiljer med tillfälligt boende genom förvaltningen har minskat under året. Familjerna har snabbt fått ett stadigvarande boende, framför allt genom Stockholms stads bostadssociala resurs, SHIS. I väntan på en lägenhet genom SHIS har många barnfamiljer bott en period i någon av nämndens jourlägenheter. Vid årets slut bodde 180 hushåll med anknytning till förvaltningen i en lägenhet genom SHIS, i huvudsak barnfamiljer och ensamkommande barn, EKB.

Under året har 15 personer, jämnt fördelat mellan kvinnor och män, övertagit kontraktet på sin försökslägenhet. Analyser visar att framgångsfaktorer för att det ska bli möjligt är mer individuellt inriktat stöd, tätare kontakt med behandlingsassistenter, tätare uppföljningar i lägenheten och tätare uppföljningar av att hyran betalats.

De flesta av nämndens ensamkommande, 42 barn och ungdomar, har under året flyttat till en bostad genom SHIS. Vid årets slut bodde sju ungdomar kvar i någon av nämndens träningslägenheter.

Vräkningsförebyggande arbete

Antalet uppsägningar har ökat 2019 jämfört med tidigare år, särskilt påtagligt bland personer med försörjningsstöd, äldre personer och kvinnor. En tredjedel av de närmare 700 meddelanden om uppsägning som kommit in till förvaltningen under året berörde barnfamiljer. Av 44 hot om avhysning har 36 verkställts. Anledningen har varit kombinationer av vanvård, upprepade störningar och sena hyresinbetalningar. Bakgrundsfaktorer har varit sjukdom, separation, inga eller låga inkomster eller olaga andrahandsuthyrning. Tre barnfamiljer har beviljats ekonomiskt bistånd för att undvika vräkning.

Förvaltningen har prioriterat stöd till barnfamiljer för att undvika vräkning. Under året har två barnfamiljer vräkts. En barnfamilj som bodde i andra hand vräktes i början av året. Genom stöd från hyresrådgivaren kunde familjen få en ny bostad genom bostadsförmedlingen. En annan familj hade fått hjälp att hitta ett andrahandsboende genom en annan förvaltning. Kontraktet visade sig vara olagligt och familjen vräktes. Familjen fick en jourlägenhet genom förvaltningen och står i kö till en lägenhet hos SHIS.

Då det varit oklarheter kring ansvarsfrågan inom förvaltningen för personer som hotas av vräkning har rutinerna för det vräkningsförebyggande arbetet förtydligats under hösten,

Öppenvård*Multi Systemisk Terapi, MST*

Under året har 15 ungdomar med beteendeproblematik och kriminalitet fått stöd med från MST-teamet. Behandlingsresultaten är mycket goda. Utvärderingen visade till exempel att ingen av ungdomarna som fått stöd enligt MST uppvisade ett kriminellt beteende i samband med avslutad insats. Nästan alla ungdomar som fått insatsen under 2019 var flickor.

Missbruksvård enligt lag om missbrukare i vissa fall, LVM

Antalet orosanmälningar gällande missbruk enligt LVM har fortsatt öka. Under året kom 108 anmälningar in till förvaltningen, de flesta avseende män. Flera anmälningar har gällt samma person.

Under året har två personer ansökt om insatser enligt LVM. Vården enligt LVM har inneburit att personerna fått en period av drogfrihet/nykterhet för att återhämta sig från ett livshotande tillstånd. Efter avslutad vård har båda personerna återfallit i missbruk, men i mindre omfattning.

Vid övriga anmälningar enligt LVM har socialsekreterarna motiverat personerna att ansöka om frivilliga insatser eller bedömt att anmälan inte har utgjort tillräckligt underlag för att ansöka om tvångsvård. Forskning ger stöd för att detta arbetssätt leder till bättre resultat.

Öppenvård Sydost, ÖS

ÖS erbjuder öppenvårdsbehandling för personer med missbruksproblem, inkluderat spelmissbruk. Förvaltningen övertog vårdskapet för ÖS i maj. Verksamheten vänder sig även till personer som bor i Farsta och Skarpnäck stadsdelsområden. Alla som fått behandling som besvarade en brukarenkät under hösten upplevde en förändring till det bättre. Några framgångsfaktorer är ett drogfritt boende, någon form av stöd i boendet och en sysselsättning.

ÖS har under året haft 180 personer under behandling, varav hälften från Enskede-Årsta-Vantör. De flesta var män. Sammanlagt har tolv kvinnor och 28 män fullföljt sin behandling under 2019.

Det har inte gått att få ihop någon gruppbehandling för spelmissbruk under året. Endast tre personer har kommit på enskilda samtal, men återfallit i missbruk. Orsaken kan vara på att personerna inte är beredda att sluta spela, att de i stället väljer spelbehandling via nätet eller självhjälpgrupper där de kan vara anonyma. Förvaltningens erfarenhet är att spelmissbruk ofta är kombinerat med annat missbruk.

Öppna träfflokaler

För att effektivisera förvaltningens resurser har Träfflokalen Valvet lagts ner under året. Valvets besökare har i stället framförallt hänvisats till förvaltningens andra träfflokal, Flotten i Årsta.

För att utveckla samarbetet med Bryggan Convictus i Högdalen har förvaltningen under året ingått ett Idéburet offentligt partnerskap, IOP. På Bryggan erbjuds hemlösa hjälp från olika professioner, och där finns möjlighet att äta frukost och lunch. Flera förslag för att förbättra socialtjänstens kontakter med besökare på Bryggan har diskuterats. Bland annat har en rutin för en snabbare väg till missbruksvården och försörjningsstödet tagits fram.

Hälsofrämjande insatser inom socialpsykiatri*Samlarteamet*

Förändrade arbetssätt för stöd till personer med patologiskt samlarsyndrom genom förvaltningens Samlarteam har visat goda resultat under året. När brukarna kunnat tillgodogöra sig stöd har risken för att förlora bostaden minskat och personerna mår bättre. Projektet har genomförts i samverkan med Karolinska institutet KI. Forskare på KI har sökt medel för att fortsätta utveckla arbetet i samverkan med förvaltningens boendestöd. Samlarteamet har fått förfrågningar om uppdrag från andra stadsdelsnämnder till följd av det goda resultatet.

Kost och motion

Under hösten genomfördes en hälsovecka på socialpsykiatrins öppna mötesplats Flotten för att bidra till ökad rörelse och bättre kost för målgruppen. Medarbetarna på Flotten ser en förändring hos besökarna som kommer med egna förslag på motionsformer och måltider. De som besöker Flotten har ökat sin fysiska aktivitet.

Terapihundar

Terapihundar på gruppboendena inom socialpsykiatrin har gett goda resultat. Bland annat har socialt isolerade personer börjat komma ut ur sin bostad för att umgås med medarbetare och andra boende. Hundarna har varit ett stöd i stresshantering och varit ett stöd till exempel vid läkarbesök. Ett annat exempel på positiva effekter är att personer som inte gått ut tidigare har börjat promenera mer frekvent med hjälp av hundarna.

Samverkan för barn och unga

Samverkan med polisen har under året bland annat medfört att problem med ett ungdomsgäng som utförde personrån i tunnelbanan upphörde. Polis och socialtjänst agerade utifrån en gemensam strategi och planering. En framgångsfaktor var möjligheten att kombinera de insatser polisen respektive socialtjänsten har tillgång till.

Förvaltningen har erbjudit stöd till barn i familjer där någon förälder missbrukar eller är psykiskt sjuk. Ett exempel på sådan barngrupp är Humlan som drivs i samverkan med Farsta stadsdelsförvaltning. Det har varit svårt att motivera föräldrar att låta sina barn delta i verksamheten.

Barngrupper för stöd till barn med separerade föräldrar, Skilda Världar, har varit mer välbesökt. Grupperna ger barnen stöd och samtal för att bearbeta de svårigheter de upplever i samband med föräldrarnas skilsmässa eller separation.

Sociala insatsgrupper SIG

SIG arbetar med att bryta en kriminell livsstil hos personer 12 – 29 år gamla. Under året har sammanlagt 34 personer fått stöd från SIG.

Fyra av deltagarna var under 19 år gamla, samtliga pojkar. Tre av de fyra pojkarna har avslutat SIG enligt uppgjord plan och lämnat den kriminella livsstilen. Det är ett mycket bra resultat mot bakgrund av att ungdomar tidigare ofta hoppat av SIG i förtid. Anledningen till att fler pojkar än flickor erbjuds SIG är att den kriminella livsstilen är vanligare bland pojkar.

I den äldre åldersgruppen, 19 – 29 år, var 18 personer inskrivna vid årets slut, varav sju var kvinnor. Sammanlagt 30 personer har varit inskrivna under året. Antalet kvinnor har ökat.

Flera av personerna har missbruk och komplexa sociala problem vid sidan om den kriminella livsstilen. Det har inneburit att fler insatser har behövts för att fullfölja planeringen. Under året har fem män och en kvinna fullföljt sin planering och därmed lämnat sin kriminella livsstil, vilket innebär 17 procent av alla som fått insatser från SIG.

Samordnad individuell plan SIP för att samordna insatser till barn och unga

En SIP upprättas för att samordna den enskildes insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård. Antalet unga personer som fått en SIP har ökat under året. För barn- och ungdomar har det medfört en bättre samverkan också med förskola, skola och barn- och ungdomspsykiatri. Under året har 50 barn, fler pojkar än flickor, fått en SIP. Det har bland annat inneburit att väntetiderna förkortats och att föräldrarna har avlastats genom att de sluppit vara kontaktlänk mellan olika aktörer. Verksamheterna får en samlad helhetsbild av hur insatserna fungerar och kan utifrån det snabbare föreslå vilka insatser de kan bidra med.

En uppföljning av SIP bland barn och unga gav goda resultat när det bland annat gäller bemötande, medbestämmande och information. Resultatet för stadsdelsområdet är något bättre än riksgenomsnittet.

Uppsökande arbete för barn och unga

Under året har fältassistenter arbetat för att göra sig mer kända bland stadsdelsområdets ungdomar. I årets brukarundersökning visade att ungefär en tredjedel av de högstadiungdomar som besvarat enkäten kände till verksamheten. En majoritet av dessa ungdomar visste att fältassistenter har anmälningsskyldighet och tystnadsplikt.

Förvaltningen har under året lagt större fokus än tidigare på att besöka skolor i stadsdelsområdet och arrangera introduktionsdagar för sjundeklassare. De skolor som ingår i utbildningsförvaltningens arbete med Mentor i våldsprevention (MVP) där förvaltningar samverkar i det våldspreventiva arbetet har prioriterats. Fler skolor har involverats under året.

Fältgruppen hade fram till 10 december gjort 22 orosanmälningar för barn som far illa till socialtjänsten, vilket är en ökning från föregående år. Fältassistenter har haft cirka 500 individuella stödkontakter med ungdomar under året. Andelen flickor ligger kvar på drygt 38 procent i år.

Ungdomsmottagningen

Nämndens ungdomsmottagning är mycket välbesökt jämfört med andra ungdomsmottagningar i staden. En framgångsfaktor för att nå ut till många ungdomar är den geografiska placeringen vid Gullmarsplan med goda kommunikationer. Besökare är överlag nöjda med verksamheten som liksom tidigare år fick mycket goda resultat i höstens brukarundersökning.

Under flera år har mottagningen haft som mål att nå ut till fler pojkar och unga män, i linje med regeringens jämställdhetspolitiska mål om till exempel jämställd hälsa och jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Liksom i övriga Stockholm är det en högre andel pojkar (18 procent) som besöker nämndens ungdomsmottagning, jämfört med på nationell nivå (cirka tio procent). En framgångsfaktor för att nå ut till fler pojkar kan vara att ungdomsmottagningen prioriterat partnerkontakt då en flicka till exempel vänder sig till ungdomsmottagningen för relationssvårigheter.

Föräldrastöd*Familjecentrum*

Antalet familjer som fått stöd genom nämndens Familjecentrum har ökat jämfört med tidigare år. Verksamheten syftar till att stärka föräldraskapet och ge föräldrarna verktyg för att uppföstra barnen utan våld. Under årets första elva månader har Familjecentrum arbetat i familjer med drygt 300 barn, något fler pojkar än flickor. Det innebär en ökning med ungefär 25 procent jämfört med hela föregående år. En anledning till att fler familjer kunnat få hjälp är att familjer som tidigare haft insatser från öppenvården fått möjlighet att komma tillbaka till familjecentrum utan ny biståndsbedömning. Verksamheten ser positiva resultat av att brukare snabbt kan komma tillbaka när behov uppstår igen.

Familjens hus

Under året har 270 familjer erbjudits råd- och stödsamtal hos föräldramottagningen inom Familjens hus. De allra flesta uppger i en uppföljning att samtalen bidragit till att de känner sig stärkta i sin föräldraroll. Majoriteten har hänvisats genom barnavårdscentraler och via individ- och familjeomsorgen. Satsningar på att öka pappornas deltagande har gett till resultat att andelen ökat från 30 till 40 procent under året.

Föräldrar har också fått stöd i olika föräldrastödsgrupper genom kurserna Alla barn i centrum. Konflikt och metodhantering, och Föräldraskap i Sverige, en ny verksamhet för nyanlända föräldrar. Utvärderingar visar att deltagande föräldrar varit mycket nöjda. I stort sett alla har kunnat rekommendera respektive föräldrakurs till andra och de kände sig överlag stärkta i sitt föräldraskap.

Föräldrar i ytterstadsområden har fått stöd tidigt genom hembesök i projekt Stärkt tidigt stöd i samverkan STIS. Projektet samordnas av socialförvaltningen och är i Enskede-Årsta-Vantör förlagt till Högdalen och Rågsved. Projektet involverar öppna förskolan, föräldramottagningen, barnavårdscentralen och barnmorskemottagningen.

Arbete mot våld i nära relationer

Antalet personer som sökt stöd och hjälp för att de utsatts för våld i nära relation har ökat jämfört med föregående år. De flesta som söker hjälp är kvinnor. Förvaltningens bedömning är att ökningen bland annat beror på kampanjer i sociala medier och att våld i nära relation uppmärksammas mer i samhället. Under året har sammanlagt 144 personer fått stöd från förvaltningens relationsvåldsteam, RVT, de allra flesta kvinnor. 52 kvinnor har placerats på skyddat boende, oftast tillsammans med barn. Förvaltningen har erbjudit individuellt stöd till de våldsutsatta som bott i någon av förvaltningens lägenheter.

Arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har under året fokuserat på kompetensutveckling av förvaltningens medarbetare. För att nå målet har en person med spetskompetens inom områdets anlitats under året. En kartläggning av kompetensnivån inom socialtjänst och förskola som ska ligga till grund för planerad kompetensutveckling är genomförd. Kompetensförstärkningen har också använts för konsultation och handledning i svåra individärenden med ett hedersrelaterat kontext.

Relationsvåldscentrum sydost

Relationsvåldscentrum Sydost (RVCS) har gett stöd och hjälp till närmare 100 personer från

stadsdelsområdet som utsatts för våld i nära relation och närmare 40 personer som utövat våld i nära relation och vill komma till rätta med sitt beteende. De flesta våldsutsatta var kvinnor och utövarna var huvudsakligen män.

Verksamheten har under året arbetat för att öka antalet personer som får behandling för sitt våldsutövande. Det har inte lyckats. En möjlig förklaring är att verksamheten varit tydligare med att avgränsa målgruppen. Slutsatsen är osäker eftersom statistiken har förbättrats. RVCS drivs i samverkan med Skarpnäck och Farsta stadsdelsnämnder.

Utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

För att kunna ge ett bra stöd till elever med hög skolfrånvaro och som riskerar att inte nå skolmålen driver förvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen så kallade Skolsociala stödteam, SST. Båda parter har uppfattat att samverkan varit framgångsrik och menar att den har bidragit till att skapa gemensamma strukturer för arbetet med ungdomarna.

SST är en icke biståndsbedömd insats. Verksamheten har 17 pågående ärenden och elva har avslutats under året. Det är för tidigt att bedöma vilka effekter SST har för elevernas skolfrånvaro och möjligheter att nå skolans mål. En utvärdering ska göras 2020 tillsammans med elever, föräldrar och skola. Förvaltningen har ansökt om medel för verksamheten för 2020.

Uppföljning av arbetssätt och riktlinjer för att säkerställa att allvarssamtal hålls inom 48 timmar

När en ungdom misstänks för att ha begått ett brott ska socialtjänsten erbjuda allvarssamtal inom 48 timmar tillsammans med polis, den unga personen och vårdnadshavare. Polisen i både Globen och Farsta har uttryckt att de, i mån av tid, är beredda att delta i samtalen. En diskussion har förts utifrån att polisen inte har samma uppdrag som socialtjänsten när det gäller allvarssamtal inom 48 timmar.

Förvaltningen har uppmärksammat behov av bättre samverkan med polisen för att kunna nå målet. I samverkan med socialförvaltningen har förvaltningen därför tagit fram en rutin för hur allvarssamtalen ska hanteras så skyndsamt som möjligt. Polisen har tagit del av rutinen.

Orosanmälningar

Antalet orosanmälningar om barn och unga som far illa som kommit in till förvaltningen har fortsatt öka markant under året. Under januari till november kom ungefär 2 200 orosanmälningar in till förvaltningen, relativt jämt fördelat mellan flickor och pojkar. Det innebär en ökning med ungefär tio procent jämfört med föregående år.

Det vanligaste har varit att anmälningarna kommit från polisen. Rågsved är den stadsdel som flest anmälningar kommer från.

En ökande andel förhandsbedömningar av inkomna orosanmälningar har gjorts inom 14 dagar trots att antalet anmälningar har ökat. Förvaltningen ser en tydlig trend mot förbättring. Det innebär att de berörda inte behöver vänta på besked om det blir en utredning eller inte och att barn får sina behov tillgodosedda snabbare. Under 2019 har 71 procent av inkomna anmälningar förhandsbedömts inom 14 dagar, en ökning med nio procentenheter jämfört med föregående år.

Följd av att orosanmälningarna ökat har varit att fler barn utretts, fler familjer fått insatser via öppenvården och fler barn placerats i familjehem. Antalet flickor och pojkar som vårdas enligt tvångslagstiftningen LVU har dubblerats och uppgick till drygt 60 barn under 2019.

Under året har antalet barn och unga som fått insatser från socialtjänsten ökat och problemen blivit mer komplexa.

Budget- och skuldrådgivning

Nämndens budget- och skuldrådgivning erbjuder invånare i stadsdelsområdet ekonomisk rådgivning. En grupp som ökat är personer som redan har en pågående skuldsanering och som söker rådgivning för att undvika ny skuldsättning. Andra grupper som ökat bland de radsökande är pensionärer och personer med sjukersättning.

Barnfamiljer prioriteras och erbjuds i möjligaste mån samtal inom en vecka.

Barnrättsperspektivet

Dokumentation är ett led i ett systematiskt arbete för att synliggöra barnen inom socialtjänsten. Här har en tydlig förbättring skett i hur handläggarna dokumenterar barnens situation också i vuxenärenden, vilket möjliggör att rätt insatser sätts in ur barnets perspektiv. Granskningar har visat att det pågående arbetet gynnar barnen i de beslut som fattas i socialtjänsten. Barn som utretts av socialtjänsten har tillfrågats om hur de upplevt kontakterna och om de fått komma till tals på ett bra sätt. De allra flesta barn har upplevt kontakten som positiv.

Ett utvecklingsområde har identifierats inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Det finns behov av tydligare beskrivningar av hur barnens behov har vägts in i biståndsbedömningen. Ett annat utvecklingsområde är att tydligare i beställningen till utföraren beskriva vikten av personalkontinuitet inom till exempel boendestöd och hemtjänst, när det finns barn i hushållet.

Arbete för ökad jämställdhet

Förvaltningen har granskat om verksamheten bedömer flickors och pojkars behov av skydd och stöd jämställt. Ett tjugotal komplicerade ärenden med ungdomar som fått insatser enligt lagen om vård av unga (LVU) eller insatsen MST (se ovan). Ett tydligt resultat av granskningen var att både flickornas och pojkarnas nätverk i huvudsak bestod av kvinnor. Som en konsekvens av resultatet ska socialtjänsten se över om kontakten med män och fäder bör utvecklas mer i nätverket.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Viktig Intressant Person, VIP

För att öka delaktigheten i sociala sammanhang för personer med funktionsnedsättning har förvaltningen under året genomfört sex kurser i VIP. Responsen från deltagarna har varit positiv. Ett resultat är att deltagarna fått möjligheter och verktyg för att sätta gränser och ta plats. Kurserna syftar bland annat till att minska våldsutsattheten och stärka självkänslan hos personer med funktionsnedsättning.

Utbildning i digital teknik

Den planerade utbildningssatsningen i digital teknik i nämndens gruppbostäder har stannat av på grund av tekniska svårigheter. En ny planering har gjorts utifrån de erfarenheter som dragits, där det första steget blir att identifiera vilka hjälpmedel som är mest relevanta. Utifrån resultaten kommer arbetet att återupptas.

Utbildningen har till viss del genomförts inom daglig verksamhet. Den har till exempel

bidragit till att brukare mer självständigt kan söka information och kommunicera med hjälp av digitala verktyg.

Statsbidrag för att motverka akut hemlöshet

Nämnden har under året fått statsbidrag med 794 253 kronor för att motverka akut hemlöshet. Pengarna har använts för att finansiera verksamhetsstöd till Convictus Bryggan med 500 000 kronor och med 294 253 kronor som delfinansiering av en behandlingsassistent-tjänst för personer som bor i försöks- och träningslägenheter.

Statsbidrag för stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården

Nämnden har fått statsbidrag via socialnämnden med 893 000 kronor för att stärka upp bemanningen inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Dessa medel har delvis finansierat den utökade bemanningen om fem socialsekreterare som behövdes göra utifrån ökad ärendemängd. Statsbidraget täcker kostnaden för 1,4 socialsekreterare.

Statsbidrag för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa

För att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa har nämnden fått statsbidrag via socialnämnden med 248 000 kronor. Dessa medel har använts till eftervård efter avslutad behandlingsinsats.

Statsbidrag för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer

Nämnden har fått statsbidrag för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer. Under hösten arrangerades en temavecka med rubriken En jämställd stadsdel fri från våld. Förvaltningens medarbetare bjöds in till kompetensutveckling utifrån aktuell forskning kring våld i nära relation, preventionsarbete och metodutveckling för att våga fråga och agera vid misstanke om våld. Utvärderingen visade att deltagarna genomgående var nöjda. Utifrån resultatet har förvaltningsledningen beslutat att arbetet under 2020 ska fokusera på att förankra metoder för arbetet inom hela förvaltningen.

Socialtjänsten ska skyndsamt efter att en ungdom misstänks för att ha begått ett brott erbjuda allvarssamtal tillsammans med polis, den unga personen och vårdnadshavare. När en ungdom misstänks för att ha begått ett brott ska socialtjänsten erbjuda allvarssamtal inom 48 timmar tillsammans med polis, den unga personen och vårdnadshavare. När en ungdom misstänks för att ha begått ett brott ska socialtjänsten erbjuda allvarssamtal inom 48 timmar tillsammans med polis, den unga personen och vårdnadshavare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	100 %			100 %	100 %	VB 2019
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	85,3 %	87,7 %	82 %	83,6 %		85 %	84 %	VB 2019
Analys								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Förvaltningen når upp till det satta årsmålet. Det är extra bra resultat för pojkar och för åldersgruppen 0-12 år.								
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	72 %	70 %	75 %	91 %		85 %	Öka	2019
Analys Enheterna kommer under året att arbeta med resultatet.								
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	92 %	90 %	94 %	90 %		91 %	Öka	2019
   Andel brukare som trivs - funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	85 %	78 %			89 %	80 %	2019
Analys När årsmålet sattes hade kommunfullmäktige inte beslutat om något stadsövergripande årsmål. Därmed är årsmålet högt satt. Mätmetoden har ändrats då staden har anslutit sig till Sveriges kommuner och regioners nationella brukarundersökning. Indikatorerna är numer viktade.								
   Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	30,83	28,85 %	32,1 %	35,76		25 %	25 %	2019
   Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	47 %	43,1 %	53,5 %	40,4 %		45 %	42 %	VB 2019
  Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	18,18 %				25 %	100 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys Under året har det inkommit 44 meddelanden om avhysning, gällande 9 kvinnor och 35 män. Av dessa har 8 kunnat avvärjas. Avhysningarna har berott på kombinationer av vanvård, upprepade störningar och sena hyresinbetalningar som lett till att hyresvärderna inte velat ha kvar hyresgästen och att det därför inte gått att rädda hyreskontraktet.								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	94 %	95 %	92 %	93 %		93 %	90 %	2019
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	75 %	77 %	75 %	75 %		78 %	78%	2019
Analys Enheterna kommer under året att arbeta med resultatet. Förvaltningen ska arbeta med genomförandeplanen som ett instrument för att öka brukarnas inflytande över insatsens utformning.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	74 %	72 %	75 %	78 %		80 %	80 %	2019
Analys Enheterna kommer under året att arbeta med resultatet.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				81 %			-	2019
Analys Stockholmsenkäten genomfördes inte 2019.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				65 %			-	2019
Analys Stockholmsenkäten genomfördes inte 2019.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				89 %			-	2019
Analys Stockholmsenkäten genomfördes inte 2019.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				88 %			-	2019
Analys Stockholmsenkäten genomfördes inte 2019.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld		100				5	-	2019
Analys Stockholmsenkäten genomfördes inte 2019.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen							-	2019
Analys Stockholmsenkäten genomfördes inte 2019.								
  Antal vräkningar som berör barn	2					0	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys En av barnfamiljerna vräktes i början av året. Genom stöd från hyresrådgivaren kunde familjen få en ny bostad genom bostadsförmedlingen. Den andra familjen hade fått hjälp att hitta ett andrahandsboende i Enskede-Årsta-Vantör genom en annan förvaltning. Kontraktet visade sig vara olagligt och familjen vräktes. Familjen fick en jourlägenhet genom förvaltningen								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
och står i kö till en lägenhet hos SHIS.								
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	85 %	66 %	97 %		92 %	92 %	2019
Analys Enheterna kommer under året att arbeta med resultatet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstämpning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Enskede Årsta Vantör får flickor och pojkar, kvinnor och män som är i behov av stöd, insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Beskrivning

I tid avses så tidigt som möjligt. Med hög kvalitet avses insatser som ger avsedd effekt. Med evidens avses insatser/metoder som forskning visar ger avsedd effekt. Med rättssäker avses att myndighetsutövning är i enlighet med lag och styrdokument.

Förväntat resultat

Kvinnor och män har en stabil boendesituation, inga barnfamiljer vräks. Flickor och pojkar kommer till tals och får sin inställning synliggjord vid myndighetsutövning. Kvinnor och män, pojkar och flickor som utsätts för våld i nära relation får skydd och stöd. Den som utövar våld får stöd och verktyg så att våldet upphör. Förvaltningen har kunskap om särskilda sårbarhetsfaktorer för att flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning ska utsättas för våld. Flickor och pojkar i behov av stöd samt deras föräldrar nås tidigt genom fältassistenternas uppsökande och förebyggande arbete i stadsdelsområdet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel flickor och pojkar som besökt Ungdomsmottagningen som upplever att de fått ett bra eller mycket bra stöd	97,59 %	92 %	97 %			97 %		2019
● ♀ Andel flickor/kvinnor, pojkar/män som fullföljer SIG enligt planering	24 %	30 %	14 %			10 %		2019
● ♀ Flickor och pojkar upplever delaktighet och inflytande i mötet med socialsekreterare och behandlare	93 %	85 %	88,46 %			90 %		2019
Analys Samtliga enheter inom avdelningen har gjort brukarenkäter för att följa upp hur barn och unga upplever kontakten med socialsekreterare och behandlare. Alla enheter har dock inte redovisat statistiken könsuppdelat. Över lag är flickor och pojkar nöjda med kontakten men till exempel inom familjevården uttrycker de att de vill vara med och bestämma i högre utsträckning när och var mötet ska ske.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ För att öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning ska brukare som söker insatser hos beställarenheten få kontinuerlig och tydlig information om utökade möjligheter att ansöka om ledsagarservice för fritidsaktiviteter och semesterresor (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen ska säkerställa att samhällsinformation finns tillgängligt för alla oavsett funktionsnivå (program för tillgänglighet och delaktighet)	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen ska utreda möjligheten att införa en sammanfattning av tjänsteutlåtanden till nämnden på lättläst svenska.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Gruppbostäderna inom LSS ska fortsätta med det hälsofrämjande arbetet, samt ge möjlighet för brukare att stärka deltagandet i samhällets gemenskap genom att erbjuda träning/ fritidsaktiviteter minst två gånger per vecka (program för tillgänglighet och delaktighet)	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Kompetensutveckling om tillgänglighet och delaktighet för loF barn och unga samt loF vuxen (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
✓ Med syftet att nå fler medborgare kommer Förvaltningen under året att utreda hur konsumentvägledning kan bedrivas även på Medborgarkontoret.	2019-01-17	2019-12-31	
✓ Verksamheterna inom funktionsnedsättning kommer att erbjuda utbildning för brukare i syfte att öka tillgängligheten till välfärdsteknik, öka den digitala kunskapen samt bidra till delaktighet i samhället för brukarna (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Vidareutveckla dialogen med brukare kring utvecklingsfrågor inom Individ och familjeomsorgen vuxna	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på att verksamheterna inte når uppsatta mål i de brukarundersökningar som genomförts under året och inte heller målet för kontinuitet inom hemtjänsten. Förvaltningen ser ett behov av mer effektiva och nyanserade mått på måluppfyllelsen för äldreomsorgen, som komplement till stadens brukarundersökningar. Ett utvecklingsarbete planeras under 2020.

Trygghet och sociala mötesplatser

Många äldre i stadsdelsområdet har besökt nämndens öppna mötesplatser. Satsningarna på balans, dans och träning har varit särskilt välbesökta. Besökarna har fått information om bland annat brottsförebyggande åtgärder och fallolyckor under två särskilda hälsoveckor.

Drygt 400 personer deltog under sommaren deltagit i nämndens kostnadsfria bussutflykter för äldre som genomfördes i samverkan med föreningar och Skarpnäs stadsdelsförvaltning. Deltagare har återkopplat att personer som annars inte skulle ha möjlighet att göra utflykter

kunnat resa med. Ungefär 90 procent av deltagarna var kvinnor. En utvärdering visade att deltagarna var mycket nöjda.

Under sommaren har också äldre fått möjlighet att träffas och fika utomhus genom hemtjänsten med stöd av feriearbetande ungdomar.

Möjligheten till social gemenskap för äldre har ökat genom att träffpunkt Knuten haft öppet även under storhelger. Uppskattningsvis 150 personer besökte Knuten under årets storhelger. Aktiviteterna som arrangerats utifrån teman som folkdans under midsommarhelgen och grötkväll under julen har varit uppskattade.

Hemtjänsttagare i stadsdelsområdet har under 2019 träffat ungefär lika många medarbetare under en tvåveckorsperiod som motsvarande för föregående år. Utfallet påverkas av antalet besök den enskilde får under dygnet och i vilken mån hen får insatser från så kallade specialistteam. *Nämndens hemtjänstenheter arbetar kontinuerligt för att höja personalkontinuiteten utifrån den enskildes särskilda behov.*

Fler anhöriga (250 personer varav ungefär 20 procent män) har haft individuella samtal med anhörigkonsulent under året. Anledningen till ökningen kan vara att fler verksamheter känner till möjligheten till stöd och hänvisar till anhörigkonsulent, men även att medborgare fått information om det stöd som erbjuds genom ett ökande antal föreläsningar. En undersökning mellan 2018 och september 2019 visar att samtalen upplevs stödjande och ger anhöriga möjlighet att tala om angelägna ämnen.

Bryta social isolering genom att erbjuda gemensamma måltider

Risken för äldre att hamna i social isolering har motverkats genom olika aktiviteter kopplade till mat och måltider. Flera aktiviteter har genomförts med goda resultat, till exempel:

- Minimässor och hälsoveckor
- Matlagningsgrupp inom förebyggande verksamheten som har finansierats med 400 tkr från den stadsövergripande satsningen Matlyftet
- Ökad möjlighet för äldre att äta i sällskap med andra och bidra med att sprida goda matvanor genom ett samarbete mellan Kostenheten och Förebyggande verksamheten
- Gemensam lunch i restaurang Senioren med föreläsning av dietist, vilket lett till att äldre som tidigare inte besökt restaurangen återkommit (matlustgruppen).
- Under hösten lanserades ProMat där äldre gemensamt promenerar till närliggande restaurang för lunch. Annonsering i lokaltidning har varit framgångsrikt för att locka nya besökare.

Måltider för äldre i nämndens verksamheter

Förvaltningen har höjt kvaliteten kring mat och måltider genom en rad aktiviteter och stöd till verksamheterna. Bland annat har 20 måltidsombud utbildats som får kontinuerligt stöd från förvaltningens dietist för att förebygga undernäring och säkra god livsmedelshygien. Måltidsobservationer på nämndens särskilda boenden har visat att arbetet med måltidsmiljön intensifierats under året och gett goda resultat. Egenkontroller har förbättrats och måltidsombudens uppdrag har förtydligats.

Ett projekt för att implementera mellanmålslyftet inom Verklighetslabbet på Stureby vård- och omsorgsboende har bidragit till ökad kunskap om behov av aptitliga och näringsriktiga mellanmål. Representanter från förvaltningens vård- och omsorgsboenden har tillsammans

med några brukare bland annat provat och utvärderat en 4-veckorsmeny med högt proteininnehåll. Satsningen har identifierat olika behov i verksamheterna, till exempel att beställningar behöver göras av färre personer för att säkra kvalitet och kostnadsmedvetenhet.

Satsningarna på kost har lett till att arbetet med mat och måltider systematiserats inom verksamheterna. Fler verksamheter efterfrågar material kring kost, verksamheter har tagit fram handlingsplaner och vidareutvecklat måltidsombudens roll. En framgångsfaktor har varit att ge personalen tid att efter genomförd utbildning få tid för reflektion och forum att föra kunskapen vidare till kollegor.

Verksamhetsutveckling inom äldreomsorgen

Äldreomsorgen har under året förbättrat tillgängligheten till verksamheten. För att säkra den enskildes och andra aktörers möjlighet att komma i kontakt med äldreomsorgen har beställarenhetens uppdrag förtydligats och informationen om kontaktvägar kommunicerats med både äldre och samarbetspartners.

Fler äldre får insatser utifrån aktuellt behov genom att arbetet med individuppföljningar har intensifierats inom förvaltningen. En framgångsfaktor har varit dialog och samsyn med utförarenheter kring förändrat behov av insatser.

Äldre med komplexa behov, till exempel som en följd av psykiatriska diagnoser eller missbruk, har erbjudits kontakt med färre antal handläggare för att skapa extra trygghet och motivation. Fler handläggare med kompetens inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har anställts inom äldreomsorgen.

Anpassat boende för personer över 85 år

För att trygga tillgången till ett tryggt och anpassat boende för äldre har förvaltningen i samverkan med Micasa påbörjat omstruktureringen av Enskededalens servicehus till seniorboende.

Arbete för ökad jämställdhet

Förebyggande verksamheten har under året bjudit in till fokusgrupper för att undersöka hur sommarutflykterna kan göras mer attraktiva för män, utifrån att det är betydligt fler kvinnor som deltagit. Under sommaren arrangerades en utflykt enbart för män och med särskilda teman utifrån de önskemål som framkommit.

Fokusgrupperna och andra träffar för enbart män har lett till att männen börjat träffas och umgås med varandra utanför de aktiviteter som anordnas. Verksamheten har däremot dragit slutsatsen att männens deltagande var lågt även under årets arrangerade bussresor och att sommarutflykterna inte lockar män i så stor utsträckning.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Brukare i nämndens vård- och omsorgsboenden har erbjudits daglig utevistelse. Kontroller från ett av boendena visade att alla brukare tillfrågats och att ungefär en tredjedel ville komma ut dagligen. Resterande föredrog att antingen sitta ute på balkongen eller gå ut mer sporadiskt. Verksamheten har respekterat den enskildes önskemål och självbestämmande. Utevistelse har planerats i genomförandeplanen där den enskilde tillsammans med kontaktperson planerat insatserna.

Under sommaren har flera uppskattade aktiviteter ägt rum utomhus i nämndens särskilda boenden. På boendena finns särskilt utsedda medarbetare som aktivitetsansvariga och

inspiratörer vars uppdrag är att komma med idéer kring aktiviteter både inom- och utomhus.

Aktiviteterna inom förvaltningens särskilda boenden är omtyckta, vilket framgår av det höga deltagarantalet och det stora engagemang som finns i att komma med idéer kring nya aktiviteter.

Nationella minoriteter

För att erbjuda finskspråkiga kvinnor och män aktiviteter så som caféverksamhet, föreläsningar, utbildningar, matcirklar och utflykter har förvaltningen samverkat med Farsta och Skarpnäck stadsdelsförvaltningar samt Sverigefinska föreningen. Aktiviteterna har varit uppskattade av besökarna. Äldreomsorgen och öppna förskolan har tillsammans beviljats cirka 100 tkr i statsbidrag 2019 för arbetet med nationella minoriteter.

Aktivitetscenter

Nämndens två aktivitetscenter har erbjudit aktiviteter så som gym, tipspromenader, musikunderhållning, samtalsgrupp, caféverksamhet, föreläsningar samt vår- och höstfest. Verksamheten har beviljats 2,7 mnkr från staden för driften av aktivitetscentren. Besökarna har uppgett att de varit nöjda och uppskattat aktiviteterna.

Tryggt mottagande i hemmet

Brukare som fått insatser genom teamet för tryggt mottagande i hemmet har upplevt ökad trygghet och självständighet. Teamet har under året erbjudit totalt 62 personer anpassade insatser efter sjukhusvistelse. Sedan oktober har teamet utökats och tar nu uppdrag också från Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar. Uppföljning visar att självständigheten ökat och behovet av hemtjänst minskat för majoriteten av brukarna efter två veckor med stöd från teamet. Utökningen av teamet har också möjliggjort en mer utförlig information och ett tryggt överlämnande till ordinarie hemtjänstenhet. Nämnden har beviljats medel med 3 850 tkr för uppdraget.

Ungdomsbesök inom äldreomsorgen

Brukare i nämndens vård- och omsorgsboenden har fått besök av ungdomar via Ung Omsorg, som är en verksamhet som möjliggör möten mellan generationer och skapar mervärde i den sociala omsorgen. Ungdomarna har besökt brukare varje helg och erbjudit fika, promenader, högläsning, utevistelser och samtal. Verksamheten upplever att besöken varit välorganiserade och att aktiviteterna planerats utifrån önskemål från de boende.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	64 %	65 %	64 %	66 %		70 %	70 %	2019
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÄV. Resultat för indikatorn har minskat marginellt jämfört med föregående år. Måltiden står fortsatt i fokus i nämndens verksamheter som bedrivs i egen regi. Bland annat kommer brukare bjudas in till brukarråd i särskilda boenden för att utreda vidare hur måltidssituationerna kan förbättras.								
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som	48 %	50 %	48 %	54 %		57 %	57 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progn s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
upplever att möjligheten att komma utomhus är bra								
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÅV. Exempel på hur verksamheterna säkerställer att alla erbjuds daglig utevistelse är så kallade aktivitetspärmar, där personalen säkrar att alla tillfrågas. Analysen visar att de som önskar daglig utevistelse erbjuds detta, men att verksamheten har att respektera den enskilda individens önskemål och självbestämmande. Nämndens vård- och omsorgsboenden kommer under 2020 att utveckla ett gemensamt informationsmaterial för hur verksamheterna erbjuder utevistelse till de boende och möjligheter till social gemenskap i vård- och omsorgsboenden.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	83 %	77 %	85 %	83 %		85 %	85 %	2019
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÅV. Analysen visar att det är av stor vikt att verksamheterna förtydligar för den enskilde att den gemensamt upprättade genomförandeplanen syftar till att kunna påverka hur hjälpen utförs. Nämndens hemtjänstenheter kommer att se över hur kontaktpersonens uppdrag kan förtydligas för att säkra kontinuerlig dialog och delaktighet för den enskilde.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	71 %	65 %	74 %	75 %		76 %	76 %	2019
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÅV. För att öka andelen som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs kommer nämndens vård- och omsorgsboenden bland annat att arbeta vidare med att förtydliga kontaktmannskapet och dess uppdrag. Arbetet med genomförandeplanen har också stor betydelse för hur den enskilde upplever att den har möjlighet att påverka hjälpen.								
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	82 %	81 %	83 %	81 %		82 %	81 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	81 %	76 %	84 %	90 %		90 %	87 %	2019
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÅV. En viktig del för brukares känsla av trygghet är bemötande och fungerande kommunikation med kontaktpersonen. Nämndens vård- och omsorgsboenden kommer att fortsätta arbeta med bemötandefrågor och med att tydliggöra kontaktmannskapets uppdrag under 2020.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	97 %	100 %	95 %	98 %		94 %	92 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	84 %	81 %	86 %	85 %		85 %	84 %	2019
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÅV. Resultatet ligger strax under årsmålet och nämndens hemtjänstenheter kommer att se över hur kontaktpersonens uppdrag kan förtydligas för att säkra kontinuerlig dialog och delaktighet för den enskilde.								

	 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	78 %	76 %	78 %	80 %	81 %	81 %	2019
Analys Resultatet avser alla som fått sitt biståndsbeslut från EÅV. För att brukarna ska känna ökad nöjdhet arbetar verksamheterna vidare med bland annat utveckling av kontaktmannaskapet och att den information som ges brukare och anhöriga i samband med inflytt är tydlig. Även arbetet med måltidsmiljön bidrar till en viktig del för helhetsupplevelsen.								
	 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,5		12,3		10	10	2019
Analys Resultatet visar i stort sett samma utfall som förra året. Resultatet på indikatorn påverkas dels av hur många insatser brukare har dygnet runt och dels av det faktum att brukaren kan ha insatser från olika sk specialteam inom hemtjänsten. Nämndens verksamheter arbetar fortlöpande med att höja personalkontinuiteten för den enskilde brukaren. Hemtjänstverksamheterna har påbörjat en genomlysning av organisationen i syfte att bland annat säkra kontinuitet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Enskede Årsta Vantör erbjuds äldre kvinnor och män insatser som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Insatser präglade av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande innebär att äldre kvinnor och män har möjlighet till ett tryggt liv, där de erbjuds förebyggande sociala aktiviteter och, vid behov, en äldreomsorg som präglas av valfrihet och hög kvalitet. Med insatser avses såväl biståndsbedömda som ej biståndsbedömda insatser.

Förväntat resultat

Enskede Årsta Vantör har en tillgänglig äldreomsorg av hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Äldre kvinnor och män är nöjda med bemötandet, känner sig trygga i förvaltningens verksamheter, har inflytande över hur insatser utförs och är delaktiga i utredningen av sina behov. Enskede Årsta Vantörs äldreomsorg möjliggör en hög livskvalitet för den enskilde. Rätten att bestämma över sin egen vardag gäller alla oavsett ålder. För att klara den demografiska utveckling som Stockholm står inför präglas förvaltningens arbete av innovation, samverkan och långsiktig samplanering mellan stadens

olika delar. Måltidssituationen vid verksamheterna är prioriterad, maten är god och näringsrik och måltidsupplevelsen lustfylld, den enskilde har möjlighet att påverka vad som serveras. Enskede Årsta Vantör är ett föredöme i staden när det gäller att bryta social isolering och ensamhet bland äldre.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås delvis, utifrån resultaten från årets brukarundersökning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Biståndshandläggare och all omvårdnadspersonal inom äldreomsorgen ska genomgå webbaserad utbildning för att utveckla bemötandet av äldre hbtq-personer	2019-01-01	2019-12-31	
✓ För att tillgängliggöra information om valmöjligheter inom äldreomsorgen ska biståndshandläggare ha tillgång till surfplattor för att använda stadens hemsida och funktionen "jämför service" i mötet med äldre och anhöriga (program för tillgänglighet och delaktighet)	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen ska utveckla innehållet i den uppsökande verksamheten för personer 80 år och äldre i samarbete med stadsdelsnämndens pensionärsråd	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningens anhängkonsulent kommer att undersöka behovet av att arrangera särskilda träffar på de öppna mötesplatserna för yngre personer med demenssjukdom.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Sammantaget bedömer förvaltningen att den verksamhet som bedrivits under året bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. I verksamhetsberättelsen redovisas de avvikelser som innebär att förvaltningen bedömer att fyra av fem mål för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett delvis. Förvaltningens bedömningar är i sammanfattning:

- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv* uppfylls helt.
- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov* uppfylls helt.
- Kommunfullmäktiges mål *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet* uppfylls helt.
- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring* uppnås helt.
- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö* uppfylls delvis, mot bakgrund av att målet att minska mängden köpt energi inte uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt.

Företag och arbetstillfällen

Förvaltningen har under året bjudit in företagare till företagarrådsträffar för områdena Enskede, Årsta och Vantör. Dessutom har ett företagsevent genomförts för hela stadsdelsområdet. På träffarna lyfts företagets specifika förutsättningar i stadsdelsområdet.

Förvaltningen har deltagit i pilotprojektet i Årsta partihallar, och detta har mynnat ut i konkreta åtgärder, till exempel upprustning av entrén till området från Åbyvägen.

Stockholms stad har antagit en ny näringslivspolicy under året. Mycket av det ansvar som tidigare legat på stadsdelsnämnden har flyttats över till Stockholm business region. Förvaltningens ansvar är framför allt att initiera och delta i platssamverkan och ansvara för drift och underhåll av offentliga miljöer för att skapa goda förutsättningar för företag i stadsdelsområdet.

Den förändrade inriktningen i den nya policyn har medfört att vissa mål och aktiviteter som lades fast i verksamhetsplanen för 2019 inte längre är relevanta. Det övergripande och strategiska arbetet ligger i huvudsak hos andra förvaltningar. Stadsdelsnämnden fokuserar i stället på det lokala perspektivet med bland annat utveckling av lokala centrum med omgivningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	30 %					45 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	2019
Analys Andelen upphandlad verksamhet utifrån indikatorns konstruktion påverkas negativt av att förvaltningens totala driftskostnader innehåller kostnader som exempelvis hyreskostnader även för privata hyresvärdar. Förvaltningen ser gärna att indikatorn utvecklas för att renodla vilka parametrar som ställs mot varandra när man ska räkna ut andel upphandlad verksamhet i konkurrens.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Business Region AB ska i samverkan med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fortsätta driva pilotprojektet i Årsta partihallar och utarbeta en samordningsmodell för stadens arbete med företagsområden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantör har ett bra företagsklimat och fler företag väljer att etablera sig i stadsdelsområdet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Ett bra företagsklimat innebär att förvaltningen är stödjande i kontakten med såväl små som stora företag så att fler arbetsplatser etableras i söderort. Förvaltningen uppnår det genom samarbete med de företagareföreningar och privata utförare som finns i stadsdelsområdet samt med Stockholm business region. Förvaltningens trygghetsskapande åtgärder för näringsidkare förebygger utsatthet för rån, hot och våld.

Förväntat resultat

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde är ett attraktivt stadsdelsområde för etableringen av nya företag genom det goda samarbete som finns mellan förvaltningen, det lokala näringslivet och Stockholm business region.

Företagare vet var de ska vända sig i kontakter med förvaltningen.

Det väl utvecklade samarbete förvaltningen har med det lokala näringslivet ger medborgare möjlighet att arbeta som egenföretagare genom livet

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfylls helt.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska utreda hur nybyggnadsområden kan göras mer attraktiva för företagare	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under verksamhetsåret antogs en ny näringslivspolicy för staden. Näringslivspolicyn förtydligar ansvarsfördelningen inom staden och mycket av det som tidigare har legat på förvaltningen hamnar nu framförallt hos Stockholm business region. För förvaltningens del handlar ansvaret framförallt om att initiera och delta i olika platssamverkansprojekt samt ansvar för drift och underhåll av offentliga miljöer som bidrar till att skapa goda förutsättningar att bedriva företagsverksamhet i stadsdelsområdet. Detta har inneburit att en del av de aktiviteter och mål som står i verksamhetsplanen för 2019 inte har varit relevanta och förvaltningens näringslivsarbets inriktning har förskjutits något. Förvaltningen ser detta som något positivt, eftersom kompetens om att driva mer övergripande och strategiska näringslivsfrågor i huvudsak finns hos andra förvaltningar. Med rådande ansvarsfördelning kan förvaltningen fokusera på det mer lokala perspektivet, med bland annat utveckling av lokala centrum och dess omgivningar.				
✓	Förvaltningen ska utreda möjligheterna att samverka med kringliggande stadsdelsområden för att öka stadsdelsområdets attraktivitet för näringslivet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under verksamhetsåret antogs en ny näringslivspolicy för staden. Näringslivspolicyn förtydligar ansvarsfördelningen inom staden och mycket av det som tidigare har legat på förvaltningen hamnar nu framförallt hos Stockholm business region. För förvaltningens del handlar ansvaret framförallt om att initiera och delta i olika platssamverkansprojekt samt ansvar för drift och underhåll av offentliga miljöer som bidrar till att skapa goda förutsättningar att bedriva företagsverksamhet i stadsdelsområdet. Detta har inneburit att en del av de aktiviteter och mål som står i verksamhetsplanen för 2019 inte har varit relevanta och förvaltningens näringslivsarbets inriktning har förskjutits något. Förvaltningen ser detta som något positivt, eftersom kompetens om att driva mer övergripande och strategiska näringslivsfrågor i huvudsak finns hos andra förvaltningar. Med rådande ansvarsfördelning kan förvaltningen fokusera på det mer lokala perspektivet, med bland annat utveckling av lokala centrum och dess omgivningar.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt.

Utveckling av parklekar

Förvaltningen har under året genomfört ett mindre utredningsarbete för parkleksutveckling inom stadsdelsområdet. Kommunstyrelsen ansvarar för att i samverkan med berörda nämnder och bolag bedriva ett utredningsarbete för parkleksutveckling, och förvaltningen kommer inte att bedriva något vidare utredningsarbete innan detta påbörjas.

Tillgodose behov av särskilda bostäder

Förvaltningen har under året bevakat att behovet av särskilda bostäder beaktas i stadsbyggnadsprocessen. Framförallt friliggande LSS- bostäder finns det ett stort behov av i Stockholm och det är därför viktigt att hitta lämpliga platser för dessa. I Stureby sjukhemsområde planeras nybyggnationer och där finns goda förutsättningar för att bygga ett friliggande LSS-boende.

Under året har 14 bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning färdigställts i stadsdelsområdet. Inflyttning planeras till början av 2020.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Under året har receptionen till förvaltningshuset utvecklats för att förbättra tillgängligheten. En ny entréplats med tillgänglig ramp har anlagts och i samband med det har en soptunna som skymde den automatiska dörröppnaren flyttats.

Skyltar som uppmärksammar besökare i receptionen på att hörslinga finns, har beställts. För att synnedsatta med ledar- och assistanshund ska kunna vistas i lokalen utan att riskera konflikter med andra besökare, har skyltar som förtydligar att ledar- och assistanshundar är tillåtna i receptionen beställts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	14			0		6	tas fram av nämnden	2019

Nämndmål:

I Enskede Årsta Vantör finns en variation av bostäder och lokaler utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Beskrivning

I samverkan med berörda parter säkerställs att boendesegregation motverkas och att mångfalden i stadsdelsområdets olika bostadsområden ökar. Personer inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldreomsorgen erbjuds ett flexibelt och tillgängligt boende, anpassat efter deras behov.

Förväntat resultat

Förskoleutbyggnaden tillgodoser det behov som nyproduktion av bostäder genererar. Barnrättsperspektivet i form av till exempel fullgoda utomhusmiljöer beaktas vid nyproduktion av förskolor och andra byggnationer där barn kommer vistas i stadsdelsområdet. Utbyggnaden av särskilda bostäder tillgodoser målgruppernas behov. Förvaltningen bevakar att det byggs bostäder för äldre och för kvinnor och män med funktionsvariation och att offentliga verksamheter och miljöer är tillgängliga för alla, oavsett ålder eller funktionsförmåga.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfylls helt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen kommer under året att utreda hur tillgängligheten i de offentliga lokaler som tar emot besökare kan förbättras (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska installera hörslingor i förvaltningshusets reception (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska utreda hur informationsskyltar i förvaltningens offentliga lokaler kan användas för att underlätta för människor med ledar- och assistanshundar (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska utreda vilka befintliga företagsområden som bör prioriteras i arbetet med att göra stadsdelsområdet mer attraktivt för näringslivet	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska utveckla företagarrådet ytterligare för att matcha det lokala näringslivets behov.	2019-01-01	2019-12-31	
 Inom ramen för fokus Hagsätra-Rågsved utreda lokala behov för att skapa trygghet.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt.

Hållbara transporter

Förvaltningen har genomfört åtgärder som ska förenkla för medarbetare att följa stadens resepolicy. El-cyklar har köpts in med stöd av klimatinvesteringsmedel till hemtjänst och fältassistenter som tillskott till befintliga cirka 50 el-cyklar som finns för anställda i förvaltningshuset och inom hemtjänsten. Syftet är att minska bilåkande i tjänsten.

Förvaltningen har även köpt in fyra el-scootrar för att utreda om de kan bidra till hållbara resor i tjänsten. Dess effekt behöver utvärderas under 2020.

Tillsammans med fastighetsägaren har förvaltningen tagit fram ett förslag till cykelgarage i anslutning till förvaltningshuset. Ambitionen är att detta ska inrättas under första halvan av 2020. Ett cykelgarage skapar bättre förutsättningar för att cykla till och från arbetet, vilket är positivt både ur ett miljö- och hälsoperspektiv.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har under perioden fortsatt arbetet med att asfaltera gång- och cykelvägar med brister inom stadsdelsområdet. Arbetet utgår från en framtagna asfalteringsplan och syftet är att öka framkomlighet och tillgänglighet för cyklister, gående och rullstolsburna. *Konkreta förbättringar?*

Vid utveckling av stadsdelsområdets parkområden beaktas alltid tillgänglighetsaspekten. Under verksamhetsåret har till exempel Odelbergsparken upprustats, och i samband med det förbättrades tillgängligheten till lekutrustningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	90,9 %			91 %		90 %	86 %	VB 2019

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantörs har effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Med effektiva och hållbara transporter avses en övergång till mer kapacitetsstarka och mindre miljöbelastande transportmedel.

Med god framkomlighet avses att det är attraktivt att gå, cykla och åka kollektivt, förvaltningen säkerställer att hinder är undanröjda för dem som tar sig fram i rullstol, med rullator och barnvagn på gångvägar, cykelvägar och parkvägar.

Förväntat resultat

Enskede-Årsta-Vantör är en stadsdel där det är enkelt att ta sig fram oavsett funktionsförmåga. De anställda i förvaltningen går, cyklar eller reser kollektivt när de reser i tjänsten. Om det är nödvändigt att resa med bil används förvaltningens miljöbilar. Klimat- och miljöhandlingsplan efterlevs. Användningen av cyklar och el-cyklar ökar. I samband med upphandlingar ställs krav på miljövänliga transporter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfylls helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elbilar	19,2 %			17,5 %		15 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska under verksamhetsåret kontinuerligt informera om klimat- och miljöhandlingsplanen och göra årliga uppföljningar.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska under året tillämpa den redan framtagna plan för asfaltering av gångvägar, där dagens underlag inte tillmötesgår tillgänglighetskrav (program för tillgänglighet och delaktighet).	2019-01-01	2019-12-31	
 Löpande översyn görs för de bilar vars avtal löper ut för att se om de kan ersättas med elbilar.	2019-01-01	2019-12-31	
 Vid upphandling av transporttjänster ska förfrågningsunderlaget formuleras så att transporter mellan olika verksamheter samordnas.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt.

Öppna mötesplatser för ungdomar

Nämndens fritidsgårdar ska erbjuda flickor och pojkar en meningsfull fritid. Besökarna har erbjudits varierade aktiviteter under året, mycket spel, lekar och turneringar av olika slag. Eftersom verksamheterna ska bidra till social utveckling har särskilt aktiviteter som uppmuntrar samarbete och kommunikation planerats.

Ett exempel med goda resultat är Östberga fritidsgård där ungdomar fått stöd för att starta en sällskapsspelförening. Medarbetarna har observerat att ungdomarnas tro på sin egen förmåga ökat och att de har fått en bättre förståelse för hur samhället fungerar.

Andra exempel är musikstudios med kunnig personal som hjälper ungdomar att utveckla musikintressen. Medarbetarna har uppmärksammat att många unga vill producera egna poddar och poesi, vilket lett till att det har etablerats ett framgångsrikt samarbete med närliggande bibliotek och föreningar.

På fritidsgårdarna finns utbildade kulturcoacher som hjälpt ungdomar att söka medel för kulturprojekt från kulturförvaltningen. Olika fritidsgårdar samverkar för att öka antalet ansökningar.

Fritidsverksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning

Grunden för att tillgängliggöra fritidsaktiviteter för flickor och pojkar med funktionsnedsättning är att nämndens ordinarie utbud ska vara tillgängligt för alla. Utöver det arrangerar förvaltningen särskilda aktiviteter för ungdomar med funktionsnedsättning.

På Örby fritidsgård har LSS-verksamheten måndagsklubben erbjudit verksamheter för ungdomar med funktionsnedsättning under året. Nämnden har ett samarbete med Farsta, Södermalms och Norrmalms stadsdelsnämnder för att genomföra sommarkolloverksamhet. Uppföljning av båda verksamheterna har fått goda resultat.

Nämnden har ett Idéburet offentligt partnerskap, IOP med Farsta församling och Farsta stadsdelsnämnd för att driva verksamheten Himmel och Pannkaka. Det är en verksamhet för unga vuxna med funktionsnedsättning som har öppen varje torsdagskväll. Verksamheten har många besökare och medarbetare bedömer att den fungerat bra.

Samverkan med civilsamhället

Nämndens stöd till civilsamhället genom föreningsbidrag har bland annat bidragit till en rad aktiviteter där nyanlända invånare fått möjlighet att träffa etablerade svenskar.

Föreningsbidragen kan sökas för två perioder under året och dessutom finns löpande möjlighet att söka mindre summor löpande under året. Under 2019 har antalet föreningar som nämnden stöttar med föreningsbidrag ökat.

Förvaltningen har även arrangerat Föreningarnas dag under hösten där civilsamhällesaktörer och andra aktörer som ger stöd till föreningar i stadsdelsområdet deltog, som kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen, studieförbund och stiftelser. Under dagen knöt föreningar i området nya kontakter med varandra, vilket bidragit till nya samarbetsprojekt.

Östberga kulturhus

Östberga kulturhus firade ett år i september. Under det första året har en mängd olika aktiviteter genomförts i huset, till exempel grillkvällar, teater, kurser, bokcirklar och aktiviteter i samverkan med föreningar riktade mot de olika målgrupper som verksamheten ska arbeta med. Medarbetarenkäten 2019 visade bättre resultat jämfört med tidigare år när det gäller hur nöjda östbergaborna var med möjligheten att ta del av kulturutbud och att utöva kultur. Det gällde både för vuxna och för barn.

Arbete för ökad jämställdhet

Traditionellt når fritidsgårdar i huvudsak ut till pojkar. Under året har en särskilt framgångsrik verksamhet som vänder sig till flickor genomförts i Hagsätra. En tjejgrupp har träffats regelbundet och pratat om till exempel psykisk och fysisk hälsa, sexualitet, framtidsplaner med mera. Under året har verksamheterna arbetat med att sprida goda exempel på hur gruppverksamheter för flickor och pojkar ska bli framgångsrika. Pojkar som besökt fritidsgården har inspirerats av tjejgruppen och tagit initiativ till en motsvarande grupp för pojkar.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Under året har förvaltningen genomfört en tillgänglighetsinventering av stadsdelsområdets fritidsgårdar, öppna förskolor och parklekar och tagit fram en åtgärdsplan för år 2020. Inventeringen visade att tillgängligheten skiftar i lokalerna, framförallt i fritidsgårdarna. Parkleksbyggnaderna har överlag relativt god tillgänglighet, men det finns enkelt åtgärdade hinder som ska åtgärdas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019
Analys Resultatet kommer från Stockholmsenkäten som genomförs hösten 2020.								
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	80,2 %	81,5 %	79,7 %			75 %	74 %	2019
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	72,9 %	70,7 %	76,3 %			75 %	75 %	2019

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män i Enskede Årsta Vantör har en meningsfull fritid och tillgång till kulturupplevelser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Med meningsfull fritid avses att ha tillgång till ett varierat utbud av fritidsaktiviteter som alla kan delta i utifrån sina förutsättningar.

De kulturupplevelser som erbjuds i stadsdelsområdet är tillgängliga och varierade.

Förväntat resultat

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsområde präglas av ett levande, inkluderande och öppet kulturliv som erbjuder en mångfald av kulturupplevelser och skapande aktiviteter.

Civilsamhällets arbete stärks genom ett gott samarbete med förvaltningen.

Det ideella engagemanget i föreningslivet uppmuntras med förutsägbara villkor som är lika för alla. I hanteringen av föreningsbidrag tas särskild hänsyn till tillgänglighetsaspekten.

Flickor och pojkar ges möjlighet till inflytande och delaktighet när aktiviteter planeras. Ytor för lek och spontanidrott är öppna och tillgängliga året runt och anpassade för att passa alla flickor och pojkar, kvinnor och män.

Fritidsgårdar och parklekar utgår från flickors och pojkars behov och levnadsmönster och är fria från fördomar, beteenden, språkbruk och bilder som har sin grund i stereotypa föreställningar om kön.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel flickor och pojkar som tycker att de har inflytande och är delaktiga på fritidsgården	89,7	72	93	50		80 %		2019
 ♀ Andel flickor och pojkar som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	95,3	94	97	89		90 %		2019
 Andel flickor som besöker fritidsgårdar	24			33,1		40 %		2019
Analys Det finns stora skillnader mellan andelen flickor som besöker fritidsgårdar mellan de olika stadsdelarna. Resultatet kommer att analyseras och behandlas i kommande utbildningssatsning för medarbetarna för att utforma verksamheten på ett sätt som kan locka en bredare målgrupp								

	Andel som tycker att det finns goda möjligheter till spontanidrott i stadsdelsområdet.	76 %	84 %	81 %	2019
Analys Förvaltningen kommer fortsätta bevaka möjligheter till spontanidrott i samband med parkutvecklingsprojekt, för att bidra till att fler ska uppleva att det finns goda möjligheter till detta i stadsdelsområdet.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen kommer under 2019 genomföra en kartläggning av de öppna mötesplatsernas tillgänglighet (program för tillgänglighet och delaktighet)	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året har öppna mötesplatser i form av förvaltningshuset, parklekar, fritidsgårdar och öppna förskolor inventerats.			
 Förvaltningen kommer under 2019 ta fram en plan för utveckling av offentliga hälsofrämjande utemiljöer så som strandbad, utegym, motionsspår mm.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Arbetet är påbörjat och kommer att slutföras under början av 2020.			
 Förvaltningen kommer under året ta fram en övergripande plan för parkleksutveckling	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har under året genomfört ett mindre utredningsarbete för parkleksutveckling. Kommunstyrelsen ansvarar för att i samverkan med berörda nämnder och bolag bedriva utredningsarbete för parkleksutveckling och förvaltningen kommer inte att utreda frågan vidare innan detta påbörjas.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. En utmaning i nämndens verksamheter är att minska mängden köpt energi. Förvaltningen planerar för att utreda hur energikonsumtionen kan reduceras under 2020.

Biologisk mångfald

Stadsdelsförvaltningen har deltagit i arbetet med att ta fram en strategi för biologisk mångfald. Inom ramen för projektet har förvaltningen varit med i en workshop och är också med i strategiska samordningsgruppen för grönare Stockholm, som är styrgrupp för projektet.

I naturreservaten pågår försök med att genomföra slåtter på ängsytor, med syftet att främja biologisk mångfald. I Rågsveds naturreservat har får placerats ut för bete.

Klimatåtgärder

Förvaltningen har under året färdigställt arbetet med att byta ut alla armaturer och vitvaror till mer energieffektiva alternativ med stöd av klimatinvesteringsmedel. För att minska energiförbrukningen för vattenuppvärmning har förvaltningen beställt ett bassängtäcke till Svedmyrabadet.

Växtbäddar med bio-kol har inrättats med hjälp av klimatinvesteringsmedel. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för träd och buskar i tätare stadsmiljöer och på så sätt skapa kolsänkor för att binda koldioxid och på så sätt minska koldioxidutsläpp till atmosfären.

Värmepumpar har installerats i Bandängens och Rågdalens parklekar och Högdalens fritidsgård. Värmepumpar är ett mer energieffektivt alternativ än de el-radiatorer som ersatts i dessa byggnader. Effekten av värmepumparna behöver utvärderas under 2020.

Utvärdering av Stockholm stads miljöprogram 2016- 2019

Under programperioden har förvaltningen fortsatt sitt klimat- och miljöarbete utifrån det aktuella miljöprogrammet. Fokus har varit på att genomföra åtgärder med hjälp av klimatinvesteringsmedel från stadens Klimatmiljard. Exempel på åtgärder har varit byte av vitvaror, byte till LED-lampor och armaturer i alla nämndens verksamheter, el-cyklar till hemtjänst, gruppbofästigheter samt till förvaltningshuset, byte till LED med timer till mindre fotbollsplaner i stadsdelen. Förvaltningen har bytt ut flertalet av alla vitvaror och LED som behövde bytas utifrån stadens riktlinjer för klimatinvesteringsmedel.

Förvaltningen har även installerat värmepumpar på de parklekar och fritidsgårdar som haft störst behov, industriavfallskvarnar med tank på förskolor samt solcellsdrivna sopkomprimatorer.

Med klimatinvesteringsmedel har förvaltningen även asfalterat vägar för att underlätta för cykling i stadsdelsområdet, infört LOD-åtgärder (lokalt omhändertagande av dagvatten) som kan hantera mycket regn och stora skyfall samt använt bio-kol och stenkross i växtbäddar för att få träd och annan grönska att växa i stadsmiljön och på så sätt minska växthusutsläppen samt planterat träd och omvandlat gräsytor till örtesängar för att öka ekosystemtjänsterna.

I stadens nya klimathandlingsplan föreslås att förskolor, skolor och äldreomsorg inför kostplaneringsverktyg som beräknar klimatbelastningen så att måltider blir både näringsriktiga och får en minskad klimat- och miljöbelastning.

Nämndens förskolor ligger i framkant då man sedan 2017 med hjälp av ett kostdatasystem och en klimatmodul lagat välsmakande och näringsriktiga luncher med låg klimatpåverkan samtidigt som verksamheternas utsläpp av växthusgaser och matsvinn minskat. Förvaltningen bör framöver se över möjligheten att utöka detta arbete till nämndens övriga verksamheter.

Övriga utvecklingsområden är bland annat att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel liksom att väcka intresse och få alla medarbetare delaktiga i miljöarbete.

Åtgärder i förvaltningshuset

Matavfallssortering införts på samtliga våningsplan i förvaltningshuset under året.

Förvaltningen har kartlagt behovet av att byta ut armaturer på Livdjursgatan 4 och konstaterat att befintliga uppfyller klimatkansliets kriterier.

Kost i förskolan

Mätningar visar att förskolor med tillagningskök har minskat matens klimatpåverkan under året genom att bland annat minska andelen kött i matsedeln. Klimatpåverkan kan mätas genom en gemensam matsedel vars rätter registreras i ett kostdatasystem.

Förskolans åttaveckorsmatsedel ger koldioxidutsläpp som ligger under Världsnaturfondens riktmärke på 0,5 Co2. Matsedeln mäter 0,44 Co2 jämfört med tidigare matsedlar som mätte

0,46 respektive 0,48 Co2.

Mätning av matsvinn

Förvaltningen har under året försökt mäta matsvinn för att klimatanpassa förskolans måltider. Mätningarna har inte genomförts i tillräcklig omfattning. Som en konsekvens av det har förvaltningen tagit fram ett kommunikationsmaterial för att förbättra mätningarna inför nästa år.

Under november månad tilldelades kosten i nämndens förskoleverksamhet stadens Pingvinpris för månadens klimatsmarta exempel. Priset fick de för införandet av klimatberäkningar av förskolornas luncher, som bidraget till att minska utsläppen av växthusgaser.

Medel för åtgärder för giftfri förskola

Förvaltningen har beviljats 500 tkr för åtgärder för en giftfri förskola, varav cirka 360 tkr använts under året. Bland annat har förskolan bytt ut leksaker, möbler, mattor och madrasser till mer giftfria produkter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	88,68 %			81,43 %		75 %	75%	2019
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	100 %	2019
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	76 %					60 %	60 %	2019
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	40,06			40,67		50 %	50 %	2019
Analys Förvaltningen når inte upp till utsatt mål för 2019. Periodens utfall är procentuellt i nivå med verksamhetsåret 2018. Totala livsmedelsinköpen har ökat med cirka 2,0 mnkr 2019.								

	Köpt energi (GWh)	3,16 GWh	2,81 GWh	2 GWh	1735 GWh	2019
Analys Utfallet har ligger långt över årsmålet och är också en höjning jämfört med föregående år. Orsaken till höjningen jämfört med föregående år är att flera adressers årsförbrukning tidigare har redovisats av Micasa, men detta har strukturerats om under året vilket har resulterat i nio tillkommande adresser till förvaltningens årsredovisning. Bland annat har Tussmötevägen 175 tillkommit och denna adress förbrukar mest av samtliga i stadsdelsområdet. För de adresser som redovisades under 2018 har förvaltningens energiförbrukning gått ner under 2019. För att kunna närma sig årsmålet i Verksamhetsplan 2020 behöver förvaltningen under 2020 utreda hur energikonsumtionen kan reduceras. Det är framförallt viktigt att i ett första steg analysera de adresser som förbrukar mest energi, och utreda lämpliga åtgärder för att få till en positiv förändring.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantör är en hållbar stadsdel med en god livsmiljö

 Uppfylles delvis

Beskrivning

Med en hållbar stadsdel avses att mängden avfall från förvaltningens verksamheter minimeras, andelen avfall som återanvänds och återvinns ökar och matavfall sorteras ut för biologisk behandling. Nämndens energianvändning är effektiv och enbart förnybara energikällor används.

Med en god livsmiljö avses att förvaltningens verksamheter bedrivs i giftfri miljö.

Förväntat resultat

Minskad andel avfall i förvaltningens verksamheter, avfall återvinns genom smarta lösningar. Maten i stadens verksamheter är god och näringsriktig och till så stor del som möjligt ekologiska och vegetariska. Måltiderna tillagas så nära verksamheten som möjligt för att minska andelen transporter.

Miljön i såväl förskolan som dess närområde är giftfri. Fler förskolor erhåller Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling".

Energianvändningen i förvaltningens lokaler är effektiv. Vid upphandlingar ställs krav på energieffektivitet, där det är relevant. Belysningen i parkmiljöer är energieffektiva.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås delvis. Avvikelsen förklaras av att mängden köpt energi ökat i nämndens verksamheter. Uppsatt mål för sortering av matavfall för biologisk behandling uppnås inte.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	75,6 %			70,4 %		80 %		2019
● Andel koldioxidekvivalenter (kg CO ₂ e) på den gemensamma lunchmatsedel i förskolan.	0,44 kg CO ₂ e				0,46 kg CO ₂ e	0,5 kg CO ₂ e		VB 2019
● Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %			100 %		100 %		VB 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla förskolor ska under 2019 mäta matsvinnet två gånger per termin. Mätningen sker under en tvåveckorsperiod.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys De planerade mätningarna av matsvinnet har inte genomförts i tillräcklig omfattning och insatsen behöver därför fortsätta under nästa år. För att mätningar ska ske i högre utsträckning under 2020 har förvaltningen tagit fram ett kommunikationsmaterial. Materialet riktar sig både till personalen samt innehåller delar som personalen kan använda tillsammans med barnen. Inför 2020 har beslut fattats att samtliga förskolor med tillagningskök ska mäta matsvinnet under specifika veckor, som är gemensamma för alla. Det har också tydliggjorts genom aktiviteter i varje enhets verksamhetsplan.			
✓ De förskolor som inte har rätt förutsättningar för att samla in matavfall i kärl ska tillsammans med fastighetsägarna undersöka möjligheten att installera matavfallsskvar.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Matavfallssortering ska införas på samtliga våningsplan i förvaltningshuset.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantörs parker och grönområden är anpassade till klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

● Uppfylls helt

Beskrivning

Med mångfald av ekosystemtjänster menas att grönområdena tar tillvara de nyttor som naturen kan ge och att parkmiljöerna utformas för att stärka ekosystemtjänster och naturliga kretslopp såsom dagvattenhantering.

Förväntat resultat

I Enskede-Årsta-Vantör bidrar förvaltningens arbete med parker, grö- och vattenområden till att stärka grön infrastruktur. Parker och grönområden är tillgängliga för flickor och pojkar, kvinnor och män och hänsyn tas till de minsta barnens behov av att vistas i parker och grönområden. Det finns goda möjligheter för stadsodling i parker, på kvartersgårdar, tak, kolonilotter och gågator. De ekologiska värdena i stadens parker stärks.

Ekosystemkartläggning tillämpas i planprocesser vilket medför att ekosystemtjänster i stadsdelsområdets parkmiljöer stärks. Den biologiska mångfalden stärks och utvecklas.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås helt.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen implementerar den sedan tidigare framtagna planen för det fortsatta arbetet med ekosystemtjänster.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska ta fram en klimatinvesteringsplan.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska tillsammans med Trafikkontoret arbeta med att skapa goda förutsättningar för stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska utreda påverkan av värmeböjlor och extrem värme för att stärka beredskapen.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Sammantaget bedömer förvaltningen att den verksamhet som bedrivits under året bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt.

Under kommunfullmäktiges två mål för verksamhetsområdet har stadsdelsnämnden formulerat tre nämndmål som bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Förvaltningens bedömningar är i sammanfattning:

- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser* uppnås helt.
- Kommunfullmäktiges mål *Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna* uppnås helt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Resultatet per sista december visar för hela nämndens verksamhetsområde en budget i balans efter resultatöverföringar. Före resultatöverföringar redovisas ett överskott om 1,4 mnkr och efter resultatöverföringar en budget i balans. Sammantaget ökar resultatfonden med 1,4 mnkr och 37,6 mnkr överförs till resultatfonden för 2020.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			100 %		100 %	100 %	VB 2019
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,9 %			100,3 %		100 %	100 %	VB 2019
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			1 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantör har en budget i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen upprättar under året tertialrapport 1 per 30 april, tertialrapport 2 per 31 augusti samt verksamhetsberättelse med bokslut per 31 december med fokus på måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt förvaltningens budget. Vidare följs förvaltningens budget upp månadsvis med prognos på helårsutfall för att vara kontinuerligt uppdaterad om ekonomins och verksamhetens utveckling. Åtgärder vidtas vid avvikelser.

Förväntat resultat

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har en budget i balans, prognossäkerheten är god samt uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan.

Analys

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har en budget i balans. Under verksamhetsåret har löpande olika aktiviteter vidtagits inom förvaltningens verksamhetsområden för att förvaltningens budgetram ska vidhållas. Se vidare analys av budgetåret under avsnitt "Uppföljning av ekonomi".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Sjukfrånvaron har minskat, och verksamheterna når målet för index Bra arbetsgivare som mäts i medarbetarundersökningen.

Långt och hållbart arbetsliv*Systematiskt arbetsmiljöarbete*

Under 2019 har det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklats och förbättrats inom förvaltningen. En uppföljning inför satsningen visade behov av kompetensutveckling för enhetschefer som sedan har genomförts under året. Årshjulet för systematiskt arbetsmiljöarbete har vidareutvecklats och följts upp i samarbete mellan chefer och skyddsombud.

Basutbildningen i arbetsmiljörätt för nyanställda skyddsombud och chefer har genomförts i två omgångar. Alla enhetschefer har fått en genomgång av regelverken kring systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk och social arbetsmiljö.

Incidentrapporteringsystemet KIA har under året förbättrats och gjorts mer användarvänligt. Analysmöjligheterna i systemet har utvecklats. Förvaltningens chefer och skyddsombud har utbildats. Utbildningen har bland annat syftat till att öka förståelsen för hur systemet fungerar och underlätta för cheferna att se mönster och lära av misstagen. Effekter som redan konstaterats efter utbildningen är att betydligt fler ärenden har avslutats. Medarbetare har fått snabbare återkoppling och incidenterna har hanterats snabbare.

En ny medarbetarenkät för organisatorisk och social arbetsmiljö har introducerats under hösten. Förvaltningsövergripande var resultaten positiva när det gäller förvaltningens arbete med organisation, stöd, kunskap och utvecklingsarbete. Utvecklingsområden var möjligheten till återhämtning och hög arbetsbelastning. Svarsfrekvensen var betydligt högre med den nya enkäten jämfört med tidigare enkät.

Chefers arbetsmiljö

Alla verksamheter arbetar med chefernas arbetsmiljö. Inom förskolan handlar en del av implementeringen av handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för barnskötare och förskollärare om chefskapet. Närvarande och stöttande chefer lyftes som en av de viktigaste faktorerna för hur medarbetare upplever sin arbetssituation.

Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för chefer inom äldreomsorgen för att förbättra deras arbetssituation, utifrån äldreförvaltningens kartläggning. Kartläggningen visade tydligt att det finns behov av en bättre introduktion som stöd till nyanställda chefer. Utifrån kartläggningen identifierades också behov av förtydligande av chefernas mandat och befogenhet, ansvars- och uppdrag, möjlighet till intern karriär och administrativt stöd.

Stureby vård- och omsorgsboende har infört delat ledarskap för att förbättra arbetsmiljön för biträdande chefer och stärka chefer i sitt ledarskap för att vara attraktiva som arbetsgivare. Erfarenheterna visar att delat ledarskap innebar en trygghet i ledarskapet, då uppgifter och ansvar delas mellan två chefer.

Sjukfrånvaro

Förvaltningens totala sjukfrånvaro har minskat marginellt, från 7,96 procent i november 2018 till 7,91 procent samma månad 2019. Korttidssjukfrånvaron för motsvarande period dag 1-14 har även den minskat från 2,72 procent till 2,35 procent.

Den totala sjukfrånvaron var 8,44 procent för kvinnor i november 2019 jämfört med november 2018 då den var 8,49 procent. För män var sjukfrånvaron 4,94 procent i november 2019 jämfört med 4,91 % i november 2018

Förvaltningen arbetar aktivt med att höja frisknärvaron och öka kunskapen för förvaltningens chefer och medarbetare kring rehabilitering och förebyggande arbete. Bland annat har förvaltningens chefer utbildats i arbetslivsinriktad rehabilitering. Ett annat exempel är Handledningsgrupper/dialoggrupper kring rehabiliteringsfrågor för chefer. Syftet har varit att skapa nätverk, ge chefer möjlighet att utbyta erfarenheter och bidra till kunskaper kring frågor som rör hälsa, rehabilitering och arbetsmiljö.

Goda exempel på arbete för minskad sjukfrånvaro som genomförts på enhetsnivå är hälsosamtal inom äldreomsorgen. Syftet har varit att se vilken effekt samtalen kan ha på kortidssjukfrånvaron och öka insikten om vad som är risk- och friskfaktorer för att öka frisknärvaron. Samtalen har fallit väl ut och kortidssjukfrånvaron på enheterna har minskat markant och även sjuklönekostnaderna.

Som åtgärd för en god arbetsmiljö och för att förebygga sjukskrivningar har Individ och familjeomsorgens medarbetare en grupp, Gruppen för hälsa och trivsel, som planerar aktiviteter under året. Under 2019 har gruppen bland annat varit med och ordnat en trivseldag på Gålö inför sommaren och en friskvårdsdag med föreläsning och fysiska aktiviteter.

Kompetensförsörjning och genomförd kompetensutveckling

Under 2019 har alla chefer, HR-konsulter och ekonomicontroller utbildats i personalekonomi. Syftet med utbildningen var att skapa ett gemensamt synsätt kring personalfrågor med fokus på personallivscykeln.

Alla chefer har vidare genomgått en utbildning i strategisk lönebildning. Syftet var att skapa ett gemensamt synsätt i vad en lönestrategi är och hur den kopplas till förvaltningens övergripande mål och individuella prestationer.

Inom nämndens **förskoleverksamheter** har implementeringen av stadens handlingsplan för förbättrad arbetssituation för barnskötare och förskollärare påbörjats. Prioriterade områden har tagits fram utifrån handlingsplanen. Förvaltningen bevakar också behovet av kompetensförsörjning som uppstår i och med väntad inflyttning till stadsdelsområdet.

Exempel på genomförd kompetensutveckling under året inom förskolan är:

- Utbildning i undervisning och undervisning och olika teoretiska perspektiv genom medverkan i forskningsprogrammet Flerstämig undervisning i förskolan (FundIF)
- Tolv förskolechefer och biträdande förskolechefer går högskoleutbildningen *Undervisning i förskolan* som bland annat syftar till att deltagarna ska kunna analysera och reflektera över begreppet undervisning samt ge exempel på hur förskollärare kan undervisa samt följa upp och analysera undervisningen.
- Fyra förskolechefer genomgår rektorsutbildning 2019 som en följd av den reviderade läroplanen från den 1 juli 2019 där titeln förskolechef ändras till rektor för förskolan.
- Halvdagsutbildning om veganmat och föreläsning om barns hälsa utifrån kost, rörelse och förskolegårdar för alla kockar inom förskolan.
- Kontinuerlig utbildning av förskolans medarbetare i bland annat språk, och TAKK (tecken för som alternativ och kompletterande kommunikation) från förskolans stödteam.
- Påbörjad utbildning i programmering och workshops med medarbetare under utbildningstiden för fyra förskollärare och barnskötare

Under våren genomförde nämndens verksamheter inom **individ- och familjeomsorg för barn och unga** två konferensdagar för 130 medarbetare där en forskare berättade om barnrätt och en föreläsning genomfördes om barnrätt.

Många medarbetare har fått vidareutbildning inom våld och kriminalitet som är vanliga ärenden inom individ och familjeomsorgen:

- Socialsekreterare har fått kunskap om bedömningsinstrumentet iRisk som används för att göra fördjupade bedömningar i våldsärenden.
- Behandlare inom öppenvården har gått utbildningen "Kriminalitet som livsstil"

Verksamheten har genomfört särskilda kompetensutvecklingssatsningar för chefer:

- Alla chefer inom verksamheterna för barn och unga har fått utbildning av extern utbildare för att få alla inom avdelningen att tänka och agera likartat.
- Flera biträdande chefer går ett ledarutvecklingsprogram för chefer inom socialtjänsten arrangerad av Stockholms stad.

Förvaltningen har i samarbete med Skarpnäcks folkhögskola påbörjat en utbildning av medarbetare på **fritidsgårdar och parklekar** om betydelsen av en meningsfull fritid och metoder för att lägga upp arbetet. Utbildningen har utformats som en komprimerad variant av folkhögskolans fritidsledarutbildning. Två heldagsutbildningar har genomförts under 2019 med ett 60-tal medarbetare. Medarbetarna har uttryckt uppskattning för utbildningen som förutom att generera ny kunskap har fungerat som uppskattade forum för diskussion och kunskapsutbyte.

Inom **individ- och familjeomsorgen för vuxna** har missbruksvården under året fortsatt arbeta enligt handlingsplanen för HBTQ-frågor och normkritik och gjort en ny utbildningssatsning utifrån den. Bedömningen är att arbetet lett till större uppmärksamhet på egna normer och värderingar samt hur de påverkar mötet med brukare. En annan slutsats är att språket i utredningarna behöver ses över, ur ett normativt perspektiv.

Några exempel på generella utbildningssatsningar under året är:

- Motiverande samtal (MI)
- Olika utbildningar om i våld i nära relation, hedersproblematik, Freda-kortfrågor för att upptäcka våld i nära relation och normkritik
- Barnrätt

Flera medarbetare har under året gått utbildningen för examinatorer i stadens Kvalitetsutmärkelse och varit examinatorer för tävlande bidrag.

Inom området **funktionsnedsättning och socialpsykiatri** har olika utbildningssatsningar genomförts för att höja kompetensen hos medarbetarna för att bättre kunna möta brukarnas behov.

Ett exempel är att hela avdelningen har erbjudits utbildning i pedagogiskt förhållnings- och arbetssätt (PFA) och lågaffektivt bemötande (se nedan). Eftersom utbildningssatsningen fortlöper under 2020 kommer en utvärdering att göras då. Syftet med satsningen har varit att utveckla kompetensen för att hitta nya arbetssätt och metoder för att möta brukarna. En del i det har även varit att säkra kompetensen på hemmaplan för att kunna undvika externa placeringar.

Äldreomsorgens medarbetare har under året främst fått kompetensutveckling inom områdena demens, vård i livets slutskede, psykisk ohälsa och anhörigstöd. Exempel på utbildningar som genomförts 2019 är:

- Utbildning av fler Silviasjuksköterskor, Silviasystrar och Stjärninstruktörer. Silviasystrarna har arrangerat en utbildning för att sprida evidensbaserade kunskaper kring demensvård som fått positiv respons i utvärdering.
- Utbildning i bemötande av personer med demensdiagnos genom beviljade stimulansmedlen för specialiserade hemtjänstgrupper, 1 235 000 kr.
- Utbildning av sju palliativa ombud i samarbete med Palliativt kunskapscenter, PKC, i syfte att förbättra vård i livets slutskede. Nätverksmöten med 43 palliativa ombud inom nämndens verksamheter har visat att kunskapen om omvårdnad i samband med livets slut förbättrats.
- 80 medarbetare inom hemtjänst och biståndshandläggare utbildats i bemötande och omvårdnad av äldre med psykisk ohälsa.
- 50 medarbetare inom särskilt boende fått grundutbildning och fördjupad vidareutbildning i anhörigstöd.

Äldreomsorgsverksamheterna har fortsatt erbjuda grundutbildning för vårdbiträden och undersköterskor via äldreförvaltningen, totalt 40 medarbetare under året.

Kompetensutvecklingssatsningen

Genom Kompetensutvecklingssatsningen har alla chefer och medarbetare inom verksamheter för funktionsnedsättning och socialpsykiatri utbildats i arbetssättet lågaffektivt bemötande och PFA (*förklara*). Syftet är att implementera arbetssätten i verksamheterna för att stärka medarbetarna och öka tryggheten för brukarna. Ska utvärderas under nästa år.

Implementeringen är påbörjad. *Belopp?*

Under 2019 beviljades förvaltningen medel för kompetensutvecklingssatsning avseende:

- Anhörigombud, 216 tkr.
- Silviasystrar för att höja kompetensen hos undersköterskor, cirka 1,4 mnkr
- Silviasjuksköterskor, cirka 356 tkr

Under 2019 har nämnden beviljats medel från omställningsfonden för:

- Utbildning av 50 digitala ombud inom verksamheter för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri för att stärka medarbetarnas digitala kompetens för att kunna använda inköpt välfärdsteknik i verksamheten, cirka 156 tkr.
- Utbildning inom psykisk ohälsa bland äldre för omvårdnadspersonal och biståndshandläggare, cirka 104 tkr.

Heltid som norm

Projekt heltid som norm har under året fokuserat på äldreomsorgen. Projektet inleddes med en kick-off i februari med drygt 40 chefer, arbetsplatsombud och andra intresserade inom förvaltningen närvarade. Ett samarbete har inletts med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar.

Ett nytt schemalägningsprogram är avgörande för att planera för fler heltidsanställningar. Förvaltningen har därför deltagit i en referensgrupp för upphandling av nytt bemannings- och

schemalägningsprogram.

Lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering

Alla enheter har under året haft uppdraget att kartlägga och analysera risker för diskriminering. Under nästa år ska enheterna ta fram aktiva åtgärder utifrån kartläggningen. Som en grund för det arbetet har förvaltningen utbildat chefer i vad begreppen diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier innebär samt hur man praktiskt ska gå tillväga när det inträffar något. Checklistor och inspirationsmaterial har tagits fram som stöd.

Förvaltningens chefer och medarbetare har under året deltagit i utvecklingsdagar som handlat om konflikthantering och ”uppskattande arbetsplatskultur”. Utvecklingsdagarna har varit en del av förvaltningens arbete för lika rättigheter och möjligheter.

Det har under året inte förekommit några diskrimineringsärenden i förvaltningen.

Samverkan med universitet och högskolor

Förvaltningens särskilda boenden har hittills i år tagit emot drygt 200 studenter. De flesta är sjuksköterskor, men även bland annat arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Betydligt fler studenter har tagits emot för kompletterande utbildning för svenska legitimation jämfört med föregående år, totalt 12 personer. Verklighetslabbet har tagit emot ytterligare 122 studenter för delaktighet i olika innovationsprojekt.

Under 2019 har förvaltningen tagit emot totalt tio socionomstudenter i verksamhetsförlagt utbildning. Fem av studenterna har erbjudits extrajobb/sommarjobb efter avslutad praktik. Utvärderingarna visade att studenterna var övervägande nöjda med sin praktik.

Förskolan har erbjudit 48 blivande förskollärare verksamhetsförlagd utbildning. Av dem är 22 anställda som barnskötare i nämndens verksamheter.

Digitalisering för verksamhetsutveckling

Det sker en nära samverkan mellan de äldre och verksamheten på Stureby vård- och omsorgsboende och verklighetslabbet. Närheten till innovatörer, forskare och studenter har bidragit till en öppenhet för att prova nya arbetssätt.

Digital teknik har integrerats i omvårdnaden inom äldreomsorgen. Varje enhet inom Stureby vård- och omsorgsboende har en läsplatta som används för att spela musik eller fotografera.

Ett digitalt upplevelserum (Dinner Dome) har installerats och används regelbundet på Stureby vård- och omsorgsboende, som ett resultat av studenters arbete inom Open Lab. Äldre personer kan nu använda upplevelserummet för att få upplevelser som att danscafé eller delta i målargrupp beroende på önskemål.

Nämndens äldreomsorgsverksamheter har antagits som försöksverksamheter inom ett projekt som leds av Livsmedelsakademin med delfinansiering och stöd från Vinnova. Fokus kommer att vara innovation för äldre i ordinärt boende för att förebygga undernäring.

Årsta hemtjänsts deltagande i projekt ”Smart låsteknik” som syftar till att öka tryggheten för brukare och förbättra arbetsmiljön för personal i hemtjänsten på lång sikt har fortsatt under året. Implementering av projektet påbörjas 2020.

Enskede nya servicehus har valts ut som testverksamhet för projekt digital nattillsyn med sängsensor. Syftet är att prova nya lösningar för ökad trygghet och säkerhet nattetid.

Förändringar i verksamheterna

Under året har nämndens förskoleverksamhet planerat för en organisationsförändring som träder i kraft den 1 januari 2020. De två mindre enheterna Blåsut och Dalen, slås då ihop till en, för att skapa jämlika förutsättningar, stärka upp de ekonomiska förutsättningarna och ledningsstrukturen för enheterna.

Förvaltningen övertog värdskapet för Öppenvård Sydost från 1 maj. Tidigare hade ansvaret delats mellan Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar.

Årsta vård och omsorgsboende inklusive demensdagvården Sländan har övergått till kommunal drift från och med 190201. I samband med återtagandet avvecklades sju korttidsplatser och demensdagvården Sländan flyttades till Solrosens lokaler i Rågsved.

Mårtensgårdens vård- och omsorgsboende och demensdagvården Solrosen har upphandlats och driften har övergått till Vardaga AB.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	78	79	80		80	82	2019
  Andel elektroniska inköp	77 %			66 %	75 %	68 %	tas fram av nämnd en	VB 2019
Analys Årsmålet nåddes med god marginal.								
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	74,29 %			100 %		100 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys En genomgång av stadsdelsnämndens ärenden under 2019 visar att det har varit relevant att göra en jämställdhetsanalys i totalt 35 ärenden. I 26 av dessa ärenden har en jämställdhetsanalys gjorts. Förvaltningen har under hösten utvecklat sin process för granskning av tjänsteutlåtanden till stadsdelsnämnden och har även förbättrat sitt utfall för indikatorn i VB jämfört med tertialrapport 2. Under hösten har det varit relevant med en jämställdhetsanalys i 18 ärenden och i 17 av dessa har också en jämställdhetsanalys gjorts.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			96 %		87 %	87%	2019
  Index Bra arbetsgivare	81			81		81	85	2019
  Sjukfrånvaro 	7,9 %	4,9 %	8,4 %	7,9 %	7,9 %	7,5 %	tas fram av nämnd	VB 2019
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	2,4 %			2,7 %	2,4 %	2,2 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	VB 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

Enskede Årsta Vantör är en attraktiv arbetsgivare med bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Med attraktiv arbetsgivare avses att förvaltningen attraherar, behåller, utvecklar och rekryterar kompetent personal. Med bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor avses strategisk kompetensförsörjning, kompetensutveckling, nära och tillitsbaserat ledarskap, ett aktivt medarbetarskap, friskvård samt möjlighet till heltidsanställning.

Förväntat resultat

Enskede Årsta Vantör är ett föredöme som offentlig arbetsgivare vilket ger bättre ekonomiska förutsättningar för kärnverksamheten. Förvaltningen attraherar, rekryterar, introducerar, utvecklar och behåller kompetenta och engagerade medarbetare och chefer som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Arbetsklimatet främjar innovation och förvaltningens arbetsplatser präglas av öppenhet. Ledarskapet uppmuntrar nya idéer och lösningar för verksamheten och medarbetarna ges utrymme och verktyg för att omsätta goda idéer i konkreta verksamhetsförbättringar. Arbetsplatserna präglas av en god och hälsosam arbetsmiljö, fria från diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. Frisknärvaron är hög, sjukfrånvaron är låg. Heltid är norm.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel heltidsanställda av totala antalet anställda i förvaltningens verksamheter.	83,11 %	76	82			100		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla avdelningar ska månatligen följa upp sin sjukfrånvarostatistik i beslutsstöd	2019-01-01	2019-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Avdelning förskola ska implementera det stadsgemensamma introduktions- och mentorskapsprogrammet för nyexaminerade förskollärare.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska erbjuda kompetenshöjande fortbildning i personalekonomi för chefer.	2019-01-01	2019-12-31	
!	Förvaltningen ska genomföra en kompetensutbildningssatsning för att säkerställa att all fritidsgårdspersonal har likvärdig grundutbildning.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Aktiviteten har påbörjats och kommer att fortsätta under 2020. Medarbetare på fritidsgårdar och parklekar har fått två heldagsutbildningar. Ytterligare utbildningsdagar och tillfällen för coachning finns inplanerade för 2020 för att stödja medarbetarna och säkerställa utveckling av arbetssätt.				
✓	Förvaltningen ska genomföra ett projekt för att öka andelen heltidsanställningar	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Projektet har startat upp under året, men försenats på grund av verksamhetsövergång inom äldreomsorgen.				
✓	Förvaltningen ska genomföra fördjupade analyser av sjukfrånvarostatistiken.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska se över möjligheterna att ytterligare samordna förvaltningsövergripande administration och stöd till chefer.	2019-01-23	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska ta fram förslag på en förvaltningsintern utvecklings- och karriärstrappa för socionomer, legitimerad omsorgspersonal och förskolepersonal.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Aktiviteten har under året formulerats om till att bara omfatta legitimerad omsorgspersonal. För den gruppen har en förvaltningsintern utvecklings- och karriärstrappa tagits fram under året.				
✓	Förvaltningen ska utbilda chefer inom stadens arbetsskade- och tillbudsrapporteringsystem KIA.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska, i syfte att minska förvaltningens korttidsfrånvaro, genomföra riktade insatser till grupper med särskilt hög korttidsfrånvaro.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningens arbete med aktiva åtgärder och processen för att förebygga och anmäla diskriminering ska tydliggöras samt implementeras.	2019-01-01	2019-12-31	
!	Förvaltningens platsannonser ska utvecklas så tjänsterna blir mer attraktiva för personer med funktionsnedsättning (program för tillgänglighet och delaktighet)	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Ingen särskild aktivitet är genomförd. I platsannonserna ska det framgå att alla är välkomna att söka oberoende av funktionsnedsättning. Förvaltningen tillämpar kompetensbaserad rekrytering.				
✓	Under 2019 kommer utbildning genomföras för förvaltningens chefer kring diskrimineringsgrunderna och vilka möjligheter till anställningsstöd som finns (program för tillgänglighet och delaktighet)	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Utifrån äldreförvaltningens kartläggning av chefers arbetssituation, stöd i arbetet och organisatoriska förutsättningar ska förvaltningen ta fram en handlingsplan för chefer inom äldreomsorgen.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Enskede Årsta Vantör används skattemedel effektivt till största nytta för, flickor och pojkar kvinnor och män med fokus på goda resultat

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kvalitetsarbetet är väl utvecklat och verksamheterna är innovativa. Vid upphandlingar ställs höga krav på kvalitet och effektivt resursutnyttjande. Det finns en organisation och struktur för prioritering och planering av avtalsuppföljning.

Förväntat resultat

Förvaltningens verksamheter håller hög kvalitet och präglas av innovativa arbetssätt, skattemedel går till kärnverksamheten. Verksamheterna tar till vara digitaliseringens möjligheter och utvecklar användandet av digitalisering och välfärdsteknik. Offentlig upphandling driver förvaltningens utveckling i en ekonomiskt, jämställd, socialt, ekologiskt och hållbar riktning. Upphandlade verksamheter håller god kvalitet vilket säkerställs genom systematisk avtalsuppföljning. Avtal följs upp systematiskt enligt plan. Andelen verksamheter som deltar i stadens kvalitetsutmärkelser ökar. Uppföljningen säkerställer att ekonomiska bidrag, tillgång till lokaler eller föreningsbidrag inte går till någon aktör med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås helt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska förvaltningsetablera Nyckelskåp inom hemtjänst och vård- och omsorgsboenden enligt Fguide	2019-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen ska genom ett pilotprojekt testa VR-teknik (virtual reality) för äldre kvinnor och män på Verklighetslabbet på Stureby vård- och omsorgsboende.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Projektet genomfördes under sommaren då 15 ferieungdomar fick i uppdrag att forma idéer till VR-filmer anpassade för äldre. Projektet avslutades med ett uppskattat så kallat VR-café då feriearbetare och äldre träffades för att testa tekniken. Erfarenheterna av projektet är att det finns goda förutsättningar att använda VR-teknik inom äldreomsorgen och att utbytet mellan generationer är värdefullt. Filmerna, som bland annat ger brukaren möjlighet att ta del av bullbak, hundpromenader och båttur, kommer även att läggas in på I-pads och Digicoacher kommer att bli bärare av projektet i verksamheten.			
 Förvaltningen ska genomföra en uppföljning av inköp av licenser till specialprogramvaror utifrån användning och behov i förhållande till ekonomisk kostnad.	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Uppföljningen av inköp av licenser till specialprogram skjuts till 2020 när GSITs införande har genomförts.			
 Förvaltningen ska informationsklassificera Nyckelskåp inom hemtjänst och vård- och omsorgsboenden	2019-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningens digitala verksamhetsstöd ska bjuda in och genomföra dialogmöten med alla verksamhetsavdelningar.	2019-01-01	2019-09-30	

✓	Förvaltningens Digitala verksamhetsstöd ska projektleda samt delta i projektgruppens aktiviteter avseende införandet av GSIT 2.0 på Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning.	2019-01-01	2019-12-31
Analys Införandeprojektet för GSIT 2.0 är avslutat. Digitalt verksamhetsstöd har projektlett samt deltagit i aktiviteter rörande projektet under 2019.			
✓	Förvaltningens digitala verksamhetsstöd ska vara del av projektet kring att återta Årsta vård- och omsorgsboende.	2019-01-01	2019-04-30
✓	Varje avdelning ska genomföra minst en jämställdhetsanalys som leder till konkreta och hållbara verksamhetsförbättringar.	2019-01-01	2019-12-31

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Ekonomiskt utfall i sammanfattning

Totalt redovisas kostnader om 2 970,8 mnkr och intäkter om 609,1 mnkr. För investeringar redovisas utgifter om 33,0 mnkr och inkomster om 0,6 mnkr.

Nämndens driftverksamhet visar en budget i balans efter överföring till enheternas resultatfonder och ett överskott 1,4 mnkr före överföring till enheternas resultatfonder. Resultatfonden ökar med 1,4 mnkr till 37,6 mnkr.

Investeringarna visar ett överskott om 11,5 mnkr.

Årets bokslut har upprättats i överensstämmelse med stadens anvisningar och enligt reglerna i stadens redovisningshandbok. Beloppsgränsen för poster som har periodiserats manuellt fastställdes till 20 000 kronor per tillfälle.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd tilldelades en total nettobudget på 2 307,4 mnkr av kommunfullmäktige inför 2019. Under året har budgeten justerats, i samband med kommunstyrelsens beslut i avstämningsärendet och tertiärrapporter, med 55,7 mnkr netto.

Budget och utfall per verksamhetsområde

I tabellen nedan redovisar förvaltningen det ekonomiska resultatet per verksamhetsområde före och efter resultatöverföring.

Tabell 1: Budgetutfall per verksamhetsområde (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse 2019 före resultatf.	Avvikelse 2019 efter resultatf.	Avvikelse 2018 före resultatf.	Avvikelse 2018 efter resultatf.
Nämnd och administration	69,4	71,3	-1,9	-1,9	-0,4	-0,4
Individ och familj	267,3	260,0	7,3	6,0	7,3	7,1
varav barn och unga	158,5	158,5	0,0	0,0	6,4	6,4
varav vuxna	45,3	42,3	3,0	3,0	3,5	3,5
varav socialpsykiatri	63,5	59,2	4,3	3,0	-2,7	-2,9
Stadsmiljö	37,9	35,7	2,2	2,2	1,5	1,5
varav avskrivningar och räntor	14,4	12,7	1,7	1,7	0,8	0,8

Tabell 1: Budgetutfall per verksamhetsområde (mnkr)						
Förskola	569,3	566,6	2,7	2,7	6,7	12,0
Äldreomsorg	754,2	754,2	0,0	0,0	-9,2	-6,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	434,5	450,5	-16,0	-16,1	-16,8	-16,7
Fritid och kultur	56,2	46,9	9,3	9,3	3,6	3,6
Arbetsmarknadsåtgärder	25,5	27,7	-2,2	-2,2	-0,6	-0,6
Ekonomiskt bistånd	148,9	148,9	0,0	0,0	0,0	0,0
varav handläggning	38,0	38,0	0,0	0,0	0,6	0,6
Övrigt			0,0		0,0	0,0
Drift totalt	2 363,1	2 361,7	1,4	0,0	-8,0	0,2
Investeringar i parker	32,4	27,6	4,8	4,8	2,9	2,9
Övriga investeringar	11,1	4,4	6,7	6,7	2,4	2,4
Investeringar totalt	43,5	32,0	11,5	11,5	5,3	5,3

Som helhet redovisas en budget i balans efter resultatöverföringar. För 2019 redovisades ett stort underskott för verksamhetsområdet Stöd och service till personer med funktionsnedsättning med 16,1 mnkr efter resultatöverföring.

Nedan följer redovisning och analys av resultat per verksamhetsområde.

Nämnd och gemensam administration

Tabell 2: Utfall jämfört med budget Nämnd och gemensam administration (mnkr)						
	Justerad budget 2019		Utfall 2019		Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2018
Administration	73,4	-4,0	75,9	-4,6	-1,9	-0,4
Summa	73,4	-4,0	75,9	-4,6	-1,9	-0,4
Avvikelse i %					-2,7%	

Verksamhetsområdet visar ett underskott på 1,9 mnkr. Medborgarkontoret redovisas under verksamheten administration men budgeten återfinns inom verksamhetsområde fritid & kultur. Medborgarkontoret redovisar en nettokostnad på 2,1 mnkr för 2019 och en budget på 2,1 mnkr. Således om borträkning sker för detta så visar administrationen ett egentligt överskott på 0,2 mnkr. Överskottet beror på minskade personalkostnader.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Tabell 3: Utfall jämfört med budget Individ- och familjeomsorg (mnkr)								
	Justerad budget 2019			Utfall 2019			Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2019	2018
Barn och unga	221,8	-63,3	158,5	225,2	-66,7	158,5	0,0	6,4
Vuxna	47,5	-2,2	45,3	53,1	-10,8	42,3	3,0	3,5
Socialpsykiatri	79,5	-16,0	63,5	78,3	-19,1	59,2	4,3	-2,7
Summa	348,8	-81,5	267,3	356,5	-96,5	260,0	7,3	7,3
Resultatöverföring							-1,3	-0,2

Tabell 3: Utfall jämfört med budget Individ- och familjeomsorg (mnkr)			
Summa efter resultatdisposition		6,0	7,1
Avvikelse i %		2,2%	

Verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 6,0 mnkr efter resultatöverföringar.

Individ- och familjeomsorg för barn och unga

Verksamheterna redovisar ett nollresultat. Under året har utvecklingen varit ett ökat antal inkomna anmälningar som resulterat i fler utredningar. Ökningen sågs redan i februari, och den högre nivån har hållit i sig under året. Många av utredningarna har lett till insatser i form av placeringar, både enligt LVU och SOL, vilket i sin tur har resulterat i ökade placeringskostnader för HVB, jourhem och familjehem. Bakgrunden till att resultatet inte är mer negativt än vad utvecklingen visar är att det under hösten har inkommit statsbidrag som ej var kända tidigare under året eller i budgetarbetet. Dessa statsbidrag har använts för att täcka stora delar av det verkliga underskottet.

Statistiken nedan visar att inflödet av information (orosanmälningar och ansökningar) inom barn och unga har ökat med cirka 19 % under 2019 (från 3 680 år 2018, till 4 373 år 2019). Av de inkomna anmälningarna/ansökningarna ledde 1 167 (cirka 27 %) till utredningar, vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Totalt har 1 754 ärenden hanterats inom barn och unga under 2019, vilket är en ökning med 19 %, jämfört med 2018, då antalet var 1 471. Antalet placeringar har dock inte ökat, inte heller vård dygnen, men däremot har snittkostnaden per vård dygn ökat. Antalet öppenvårdsinsatser ökat under året.

Det är fortsatt svårt att rekrytera familjehem som arvoderas via förvaltningen. Det medför dels att barn blir kvar i jourhem i många månader, dels att placeringar i externa familjehem ökar vilket är mycket kostnadsdrivande.

Det har varit betydligt färre ensamkommande flyktingbarn jämfört med förra året vilket innebär att verksamheten har haft lägre placeringskostnader för de ensamkommande barnen, men även lägre intäkter från Migrationsverket för det. Ensamkommande flyktingbarns boende (HVB- och jourhem, stödboende och familjehem) står för 11,0 mnkr eller 15 % av årets totala placeringskostnader. Intäkterna från Migrationsverket täcker kostnaderna för ensamkommande barn.

Individ- och familjeomsorg till vuxna

Verksamheterna visar ett överskott om 3,0 mnkr. Bakgrunden till det positiva resultatet är att verksamheten fortsätter sitt kontinuerliga arbete med att öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden, liksom arbetet med att minska kostsamma placeringar vilket i sin tur hänger ihop med en högre nyttjandegrad av mindre kostsamma försöks- och träningslägenheter i förvaltningens regi. Man har även arbetat intensivt för att motivera och erbjuda frivilliga insatser till missbrukare, istället för tvångsomhändertaganden enligt lagen om LVM, vilket har resulterat i färre LVM och lägre kostnader än budgeterat för detta. Antalet vård dygn har minskat, liksom även snittkostnaden per vård dygn.

Tabell 4: Nyckeltal Individ- och familjeomsorg			
Verksamhet*	2018	2019	Förändring i procent

Tabell 4: Nyckeltal Individ- och familjeomsorg			
Barn och unga			
Inflöde			
Antal inkommen information	3 680	4 373	18,8%
Antal som leder till ny utredning	937	1 167	24,5%
Ärendeflöde			
Hanterade ärenden*	1 471	1 754	19,2%
Antal placeringar*	214	213	-0,5%
Vårddygn, snitt per månad	3 679	3 138	-14,7%
Snittkostnad per vård dygn	1 634	1 951	19,4%
Antal öppenvårdsinsatser*	259	336	29,7%
Vuxen missbruk	2018	2019	
Vårddygn	2 046	1 895	-7,4%
Snittkostnad per vård dygn	910	890	-2,2%
Antal öppenvårdsinsatser*	194	186	-4,1%
* Unika individer			

Socialpsykiatri

Verksamheterna visar ett överskott om 4,3 mnkr före överföring till resultatfond och ett överskott om 3,0 mnkr efter resultatöverföring. Resultatfonden ökar därmed med 1,3 mnkr.

Beställarenheten, inklusive staben, visar ett överskott om 4,3 mnkr, vilket till största del beror på lägre kostnader för beviljade insatser än budget och prognostiserat under året. Beställaravdelningen arbetar kontinuerligt med att öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden.

Statistiken visar att antalet brukare inom samtliga insatser har minskat under året jämfört med föregående år, vilket också är en stor del av orsaken till överskottet.

Tabell 5: Nyckeltal Socialpsykiatri					
Verksamhet*	2018	totalt	2019	totalt	Förändring i procent
Bostad med särskild service	37		21		-43,2%
Stödboende			14		
Försökslägenhet			19		
Stödboende och försökslägenhet	44		33		-25,0%
Boendestöd	369		323		-12,5%
Sysselsättning	136		97		-28,7%
*Genomsnittligt antal personer per månad					

Utförarenheten visar ett överskott om 1,3 mnkr före resultatöverföring och en budget i balans efter resultatöverföring. Resultatfonden ökar därmed med 1,3 mnkr till 2,2 mnkr.

Enheten jobbar kontinuerligt med att se över sina kostnader och har genom kostnadsmedvetenhet lyckats sänka sitt befarade underskott. Överskotten finns framförallt

inom verksamheterna boendestöd och stödboende, medan enhetens tre gruppboendestäder visar underskott. Enheten har haft både högre intäkter och lägre kostnader, jämfört med både budget och prognos.

Avvikelsen jämfört med tidigare prognoser beror på att enheten beviljades mer kompetensutvecklingsmedel (KUS-medel) samtidigt som personalkostnader har blivit lägre än prognostiserat.

Stadsmiljö

Tabell 6: Utfall jämfört med budget Stadsmiljö (mnkr)						
	Justerad budget 2019		Utfall 2019		Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2018
Parkskötsel	28,5	-5,0	28,5	-5,5	0,5	0,7
Räntor och avskrivningar	14,4	0,0	12,7	0,0	1,7	0,8
Summa	42,9	-5,0	41,2	-5,5	2,2	1,5
Avvikelse i %					5,8%	

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 2,2 mnkr. Överskott finns med 1,7 mnkr vilket beror på att avskrivningar och räntor på investeringar inte blev så höga som budgeterat, då investeringsprojekt försenats och därmed inte börjat kosta i form av avskrivning och räntor. Övriga driftskostnader visar på ett överskott om 0,5 mnkr. Detta innebär att man klarade hålla den buffert på 2,0 mnkr som avsattes i budget för att täcka andra verksamheters eventuella underskott.

Under året har kontinuerliga uppföljningar genomförts av parkskötseln och avtalstrohet från entreprenörerna. En upphandling har genomförts varvid ny entreprenör kontrakterats och tidigare entreprenörernas åtagande avslutats.

Planen för hur förvaltningen ska agera vid en stor skogsbrand har uppdaterats under året samt har förvaltningen medverkat till förberedelser inför inrättandet av Hagsätraskogens naturreservat. Många detaljplaner har nått projekteringsfas under 2019 vilket inneburit mycket arbete med att granska handlingar och program för att se till förvaltningens intresse vad gäller allmänna parker och lekplatser i framtiden.

Ett samarbete har påbörjats under 2019 med berörda förvaltningar för att se över hur ansvaret för den kommuncentrala parken Årstafältet ska se ut framöver nu när området förtätas. Förvaltningen har deltagit i arbetet med att uppdatera stadens gränssnittslista, deltagit i översynen av Grönkompensationsriktlinjerna samt är representerade i strategiska styrgruppen för grönare Stockholm och styrgrupp för vattenförekomster.

Förvaltningen har även påbörjat en upphandling gällande ramavtal för parkinvesteringar.

Förskoleverksamhet

Tabell 7: Utfall jämfört med budget Förskola (mnkr)						
	Justerad budget 2019		Utfall 2019		Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2018
Utgående peng	451,2	-40,0	446,9	-39,6	3,9	5,3

Tabell 7: Utfall jämfört med budget Förskola (mnkr)						
Verksamhetsstöd	24,1	0,0	33,8	-0,7	-9,0	0,0
Lokaler och gemensamt	134,0	0,0	118,0	0,0	16,0	1,4
Öppen förskola mm	4,8	0,0	6,5	0,0	-1,7	-0,1
Summa	614,1	-40,0	605,2	-40,3	9,2	6,7
Resultatöverföring						5,3
Summa efter resultatdisposition					9,2	12,0
Avvikelse i %					1,6%	

Verksamhetsområdet visar efter resultatöverföring ett överskott om 9,2 mnkr.

Enheternas resultatfond förblir oförändrad vilket betyder att totalt 8,7 mnkr förs över till resultatfonden för 2020.

Antal inskrivna barn ökade i genomsnitt jämfört med föregående år.

Hyra och driftkostnader för öppen förskola, redovisas under verksamhetsområdet förskola men tillhör organisatoriskt avdelning kultur. Nettokostnaden för öppen förskola är 6,5 mnkr.

Statistiken i tabellen nedan är framtagen enligt förvaltningens beräkningar.

Tabell 8: Nyckeltal förskola		
Verksamhet	Snitt 2018	Snitt 2019
Antal barn	3 618	3 680
Antal avdelningar	231	231
Antal barn per grupp	15,7	15,9
Antal barn per anställd	4,8	5,0
Uppfylls garantin	Ja	Ja

Utförarenheternas resultat

Tabell 9: Utförarenheternas resultat Förskola (mnkr)			
Verksamhet	Budget-omslutning	Resultat 2019	Resultat i % av omslutning
Snösätra förskolor	41,1	0,5	1,2%
Rågsved förskolor	37,5	-0,1	-0,2%
Örby förskolor	45,9	0,5	1,0%
Högdalens förskolor	42,7	-1,6	-3,8%
Hagsätra 2 förskolor	34,9	-0,3	-0,8%
Dalens förskolor	22,9	0,1	0,4%
Årsta 2 förskolor	55,4	0,3	0,5%
Enskede Gårds förskolor	52,4	0,0	0,0%
Östberga förskolor	31,3	-0,1	-0,2%
Blåsuts förskolor	26,8	0,7	2,6%
Årsta 3 förskolor	36,9	0,1	0,2%
Stureby förskolor	37,8	-0,4	-1,1%

Tabell 9: Utförarenheternas resultat Förskola (mnkr)

Summa	465,6	-0,4	-0,1%
-------	-------	------	-------

Totalt redovisar resultatenheterna budget i balans, och på enhetsnivå visar 5 av 12 ett underskott.

Stureby förskolor avvecklades som resultatenhet år 2018 och redovisar ett underskott om 0,4 mnkr som är minskning med 2,6 mnkr jämfört med underskott 2,9 mnkr år 2018.

Äldreomsorg

Tabell 10: Utfall jämfört med budget Äldreomsorg (mnkr)

	Justerad budget 2019		Utfall 2019		Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2018
Vård och omsorg	991,4	-294,7	1 011,4	-311,6	-3,1	-12,2
Biståndshandläggning	34,4	-0,4	33,8	-1,8	2,0	1,7
Ledning och övergripande kostnader	23,5		27,4	-5,0	1,1	1,3
Summa	1049,3	-295,1	1072,6	-318,4	0,0	-9,2
Resultatöverföring					0,0	3,0
Summa efter resultatdisposition					0,0	-6,2
Avvikelse i %					0,0%	-1,5%

Verksamhetsområdet prognostiserar budget i balans efter resultatöverföring. Resultatet beror i huvudsak på en reserv om 12,0 mnkr för att täcka eventuella underskott, general schablon om 5,7mkr och fonder om 5,6 mnkr som tillfaller verksamheten på grund av att två intraprenader upphör i år.

Tabell 11: Utförarenheternas resultat hemtjänst (mnkr)

Enhet	Budget-omslutning	Resultat 2019	Resultat i % av omslutning
Årsta	28,0	-1,6	-5,6%
Stureby	27,3	1,1	4,1%
Nattpatrullen	5,5	0,0	0,2%
Vantör	32,7	-1,7	-5,1%
Enskede	33,5	0,7	2,1%
Summa	127,1	-1,4	-1,1%

Tabell 12: Utförarenheternas resultat vård- och omsorgsboende (mnkr)

Enhet	Budget-omslutning	Resultat 2019	Resultat i % av omslutning
Stureby vård- omsorgsboende intraprenad	148,0	0,7	0,5%
Högdalen vård- omsorgsboende	108,9	1,0	0,9%
Årsta vård- omsorgsboende	47,7	-1,1	-2,2%

Tabell 12: Utförarenheternas resultat vård- och omsorgsboende (mnkr)			
Mårtensgården vård-omsorgsboende intraprenad	29,9	-1,1	-3,5%
Enskededalens servicehus	71,9	-3,0	-4,2%
Enskede nya servicehus	26,9	1,0	3,6%
Rågsveds servicehus	27,8	0,4	1,4%
Summa	461,2	-2,0	-0,4%

Tabell 13: Utförarenheter Övrig verksamhet (mnkr)			
Enhet	Budget-omslutning	Resultat 2019	Resultat i % av omslutning
Kostenheten intraprenad	21,2	0,0	0,1%
Förebyggande verksamhet	6,7	0,1	2,2%
Summa	27,9	0,2	0,6%

Utförarenheternas resultat

Sammantaget visar utförare i egen regi ett underskott om 3,3 mnkr. Resultatenheterna har överskott och ökar sina fonder med 3,2 mnkr. Kostenheten och Mårtensgården vård- och omsorgsboende upphör som intraprenader. Mårtensgården vård- och omsorgsboende inklusive demensdagvården Solrosen övergick till entreprenad och visar ett underskott om 1,0mkr. Därför intraprenadernas fonderade medel om 5,6mkr minskade till 4,6mkr och tillföll förvaltningen vid bokslutet/upphörandet. Övriga vård- och omsorgsboendena visar ett sammanlagt överskott om 0,6 mnkr. För vård- och omsorgsboendena har beläggningen minskat med 2,5 % till ca 93,0% jämfört med 2018. Försämringen beror främst på minskad efterfrågan på Årsta vård- och omsorgsboende som beräknas rivas 2020/2021. I grunden för beläggningen tas inte hänsyn till stängningen av två avdelningar på Årsta vård och omsorgsboende med totalt 26 lägenheter.

Servicehusen visar ett överskott om 0,3 mnkr. Jämfört med 2018 förbättrades servicehusens totala beläggning från 81,4% till 82,9%. Enskededalens servicehus visar dock en klar försämrade beläggning under 2019 med 28 tomma platser i januari och 43 i december. Servicehusen har haft ett årsintäktbortfall till följd av att 52 platser i snitt per månad stått tomma och av att beviljade hemtjänststimmar har minskat med 1 % jämfört med 2018.

Hemtjänstutförarna visar ett underskott om 1,4 mnkr. Både beviljade och utförda hemtjänststimmar i ordinärt boende har minskat med 5,8 % respektive 1,9 %. Utförarna i öppen hemtjänst fick ersättning för motsvarande 89,3 % av de beviljade timmarna och 79,3 % av de beställda nattbesöken. Motsvarande nyckeltal var 84,5 % respektive 82,4 % förra året. Hemtjänst utförare har anpassat sina schema, förbättrat arbetssätt och rutiner kontinuerligt under året. Arbetet fortlöper för att öka produktiviteten och minska avböjda timmar.

Övrig verksamhet (Kostenheten och Enheten för förebyggande verksamhet), visar sammanlagt ett överskott om 0,2 mnkr.

Tabell 14: Nyckeltal äldreomsorg			
Verksamhet	Snitt 2018	Budget 2019	Snitt 2019
Antal personer			

Tabell 14: Nyckeltal äldreomsorg			
Särskilt boende	525	504	520
Hemtjänst	1 425	1 300	1 408
Servicehus	225	200	213
Öppen hemtjänst:			
Hemtjänst, utförda dagtimmar/månad	43 950	39 508	42 122
Hemtjänst, utförda nattbesök/månad	3 890	4 006	3 935
Iarmkunder/månad	1 404	1 398	1 378
Servicehus:			
Servicehus, beviljade timmar/månad	14 984	14 839	13 945
Dagvård, antal dagar/månad	1 069	1 125	741

Beställare

Biståndsenheten visar ett underskott om 13,7 mnkr och det beror främst på att vårdbehovet ökat i förhållande till budgeten. Tabell 14 visar biståndsenhetens budgeterade insatser och utfall. Insatserna både för vård- och omsorgsboende och servicehusboende samt hemtjänst i ordinärt boende överskrider budgeterade insatser. Generellt har vårdbehovet minskat jämfört med 2018, men inte till den budgeterade nivån.

Antalet personer med hemtjänstinsatser i ordinärt boende har ökat och det utfördes 6,6 % hemtjänsttimmar över budgeterade timmar. I snitt fick vårdtagarna 29,9 utförda timmar per person, i stället för beräknade 30,4 timmar och det utfördes 86,6% av de beställda timmarna (86,1% 2018). Vårdbehovet inom vård- och omsorgsboende ökade med 16 helårsplatser jämfört med budgeten. Kostnaden för en helårsplats var ca 787tkr.

Problemet med höga kostnader för tomgångshyror kvarstår på biståndsenheten. Dessa kostnader uppgick till 6,5mnkr och servicehuslägenheter stod för 57 % av dem. Totalt 86 lägenheter i snitt per månad stod tomma på våra boende.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Tabell 15: Utfall jämfört med budget (mnkr)						
	Justerad budget 2019		Utfall 2019		Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2018
Verksamheter inkl lokaler	483,4	-78,2	507,1	-82,6	-19,3	-17,4
Ledning/biståndshandläggning	26,1		22,8	0,0	3,3	0,8
Svedmyrabadet	3,2	0,0	3,2	0,0	0,0	-0,2
Summa	512,7	-78,2	533,1	-82,6	-16,0	-16,8
Resultatöverföring					-0,1	0,1
Summa efter resultatdisposition					-16,1	-16,7
Avvikelse i %					-3,57%	

Verksamhetsområdet visar på ett underskott om 16,1 efter resultatöverföring.

Beställarenheten redovisar ett underskott om 22,9 mnkr. En del av underskottet täcks av

överskott på utförarenheterna och avdelningsgemensamma kostnader.

Underskotten beror främst på att det tilldelade fasta anslaget som ska täcka kostnader för insatser enligt socialtjänstlagen och vissa övriga kostnader ej tillräckligt täcker beslutade insatser. Externa placeringar och turbundna resor är stora kostnader som inte täcks fullt ut av tilldelade resurser. Beställaravdelningen arbetar efter framtagna handlingsplan för att stärka rättssäkerheten och få en ekonomi i balans. Inom assistansenheten har ett återkrav från försäkringskassan på drygt 1,1 mkr återbetalats under tiden ärendet ligger för överprövning hos förvaltningsrätten. Slutligt beslut i återkravet kommer under 2020.

Resultatenheterna redovisar ett överskott om 2,0 mkr. Resultatfonden ökar med 0,1 mkr på grund av att alla resultatenheter har uppnått maximalt belopp om 10% av sin omslutning i resultatfonden

Tabell 16: Nyckeltal stöd och service till funktionsnedsättning					
Verksamhet	Snitt 2018	Budget 2019	Avläsning T1	Avläsning T2	Snitt 2019
Antal personer*					
Daglig verksamhet	322	331	330	336	333
Korttidsvistelse	76	78	76	78	77
Bostad med särskild service, vuxna	152	153	152	153	152,5

*Principen ändrats så att avläsningssiffror redovisas

Utförarenheternas resultat

Tabell 17: Utförarenheternas resultat (mkr)			
Verksamhet	Budget-omslutning	Resultat 2019	Resultat i % av omslutning
Gruppbofästeden Enskede-Årsta-Vantör	69,6	1,9	2,7%
Assistansenheten	55,5	0,1	0,2%
Daglig verksamhet	22,6	0,0	0,0%
Summa	147,7	2,0	1,4%

Fritid och kultur

Tabell 18: Utfall jämfört med budget Fritid och kultur (mkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2019		Utfall 2019		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2018
Verksamheter inom Kultur, fritid och demokrati	68,9	-14,0	59,8	-13,9	9,0	3,6
Kulturaktiviteter och föreningsbidrag	1,3	0,0	1,0	0,0	0,3	0,0
Summa	70,2	-14,0	60,8	-13,9	9,3	3,6
Avvikelse i %					16,5%	

Verksamhetsområdet visar ett överskott om 9,3 mnkr varav 2,1 mnkr beror på att kostnader för Medborgarkontoret redovisats under administrationen, men budgeterats inom fritid och kultur samt att 6,5 mnkr beror på att kostnader för öppen förskola redovisats under förskolan, men budgeterats inom fritid och kultur. Överskottet blir därefter 0,7 mnkr och beror på minskade personalkostnader.

Inför 2019 såg förvaltningen över öppettiderna på parklekar och fritidsgårdar, detta resulterade i att Stureby fritidsgård stängdes samt att öppettiderna i Årsta justerades. Under året öppnades ytterligare två introduktionsförskolor. Avdelningschefstjänsten hölls vakant och en sammanslagning av avdelningschef ULS samt KFD gjordes tillfälligt under året.

Tabell 19: Utförarenheternas resultat (mnkr)			
Verksamhet	Budget-omslutning	Resultat 2019	Resultat i % av omslutning
Fritid område 3 (Rågsved, Hagsätra, Stacken, Rågdalen)	9,7	9,2	94,8%
Fritid område 4 (Örby, Högdalen, Bandängen, Stamparken, Enskede)	10,0	8,9	89,0%
Fritid område 1 & 2 (Dalen, Östberga, Årsta, Backen)	7,3	7,6	104,1%
Summa	27,0	25,7	95,2%

Utförarenheternas överskott beror i huvudsak på lägre personalkostnader än budgeterat samt erhållet projektmedel för aktiviteter inom fritiden.

Arbetsmarknadsåtgärder

Tabell 20a: Utfall jämfört med budget Arbetsmarknadsåtgärder (mnkr)								
	Justerad budget 2019			Utfall 2019			Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2019	2018
Feriearbeten								
Feriearbeten (ungdomsinsatser)	13,0	0,0	13,0	14,5	0,0	14,5	-1,5	
Handläggning feriearbeten*	2,0	0,0	2,0	1,9	0,0	1,9	0,1	
Summa feriearbeten	15,0	0,0	15,0	16,4	0,0	16,4	-1,4	
Övrig arbetsmarknad								
Offentligt skyddat arbete (OSA)	9,4	-6,5	3,0	7,4	-5,7	1,7	1,3	
Visstidsanställningar och arbetsträning	7,4	-3,5	3,9	8,2	-1,6	6,5	-2,6	
Handläggning övrig arbetsmarknad	3,6	0,0	3,6	3,1	0,0	3,1	0,6	
Summa övrig arbetsmarknad	20,4	-10,0	10,5	18,6	-7,4	11,2	-0,8	
Arbetsmarknadsåtgärder totalt	35,5	-10,0	25,5	35,0	-7,4	27,7	-2,2	-0,6
Avvikelse i %							-8,6%	
*Tilläggsbudget, fördelat från övrig arbetsmarknad								

Verksamhetsområdet visar ett sammanlagt underskott på 2,2 mnkr.

Feriearbeten visar ett underskott på 1,4 mnkr. I det ingår alla kostnader för feriearbeten, inklusive pension till ferieungdomarna, projektledare till sommarfestivalen samt extra administrativ hjälp. Förvaltningen erbjöd 1 555 ungdomar feriearbete under 2019 och 1 522 skrev anställningsavtal. Av dessa är 790 killar och 732 tjejer.

Övriga arbetsmarknadsåtgärder (offentligt skyddat arbete, arbetsträning och kommunala visstidsanställningar) visar på ett underskott om 0,8 mnkr. Underskottet finns främst inom verksamhetsområdet kommunala visstidsanställningar. Orsaken är att intäkterna från Arbetsförmedlingen har blivit lägre än prognostiserat.

Ekonomiskt bistånd

Tabell 20b: Utfall jämfört med budget Ekonomiskt bistånd (mnkr)								
	Justerad budget 2019			Utfall 2019			Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2019	2018
Utbetalt bistånd	138,1	-27,2	110,9	132,496	-21,561	110,9	0,0	-0,6
Handläggning	38,0	0,0	38,0	45,492	-7,490	38,0	0,0	0,6
Ekonomiskt bistånd totalt	176,1	-27,2	148,9	178,0	-29,1	148,9	0,0	0,0
Avvikelse i %							0,0%	

Verksamhetsområdet inklusive handläggning visar en budget i balans.

Förutsättningen för att kunna redovisa en budget i balans inom ekonomiskt bistånd har varit att kostnaderna till en del har täckts med intäkter från Migrationsverket (främst generalschablonen), utöver av kommunfullmäktige tilldelad budgetram. Förvaltningen har under 2019 använt 21,8 mnkr av intäkterna från Migrationsverket till ekonomiskt bistånd, varav 16,7 mnkr har använts till utbetalt bistånd och 5,1 mnkr till handläggning (av intäkterna till utbetalt bistånd är 2,4 mnkr den så kallade EKUP-schablonen, inte generalschablon).

Trenden från tidigare år med minskat utbetalt bistånd och ett sjunkande antal bidragshushåll har inte fortsatt 2019 utan det är istället en viss ökning mot föregående år. Antalet bidragshushåll ökade under årets första sju månader, för att sedan minska igen under hösten. December månad bröt dock trenden och antalet ökade igen. I januari var det 1 087 hushåll och i december 1 103 hushåll. Snittet för hösten var 1 100 hushåll, vilket var detsamma som snittet för våren. Framförallt har andel ungdomar under 25 år med bistånd ökat mycket. Medelbidraget per hushåll har dock minskat och var 9 843 kr för 2019, vilket är 64 kr lägre än 2018.

Det har även varit ett ökat inflödet på mottagningen, av ärenden med komplexa behov och där ett stort behov av ekonomiskt stöd finns, under sommaren.

Utifrån ovanstående har förvaltningen vidtagit ett antal åtgärder i syfte att vända utvecklingen, bland annat genomlysning av handläggningsrutiner samt ökad samverkan med Jobbtorg i syfte att matcha behov mot arbetsmarknadsåtgärder. Insatserna har dock inte hunnit få önskad effekt under hösten 2019.

Tabell 21: Nyckeltal ekonomiskt bistånd			
Verksamhet	Snitt per mån 2018	Snitt per mån 2019	Förändring i procent
Antal bidragshushåll	1 078	1 100	2,1%
Antal ungdomar under 25 år	116	136	17,1%
Utbetalt bidrag mnkr	10,68	10,8	1,4%
Utbetalt bidrag för boendekostnad, mnkr	0,6	0,5	-19,9%
Medelbidrag, kronor	9 907	9 843	-0,6%

Jämförelse av kostnader och intäkter med föregående år

Tabell 22 Kostnader och intäkter år 2018 och 2019 (mnkr)					
	Utfall 2018		Utfall 2019		Netto-
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	förändring*
Nämnd och administration	68,9	-3,9	75,9	-4,6	6,3
Individ och familjeomsorg	366,7	-111,5	356,5	-96,5	4,8
varav barn och unga	225,9	-78,9	225,2	-66,7	11,4
varav vuxna	56,0	-14,4	53,1	-10,8	0,6
varav socialpsykiatri	84,8	-18,3	78,3	-19,1	-7,3
Stadsmiljö	37,8	-6,9	41,2	-5,5	4,8
varav avskrivningar och räntor	9,6	0,0	12,7	0,0	3,1
Förskola	596,4	-55,3	617,7	-51,1	25,5
Äldreomsorg	1 065,4	-289,1	1 072,6	-318,4	-22,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	522,8	-80,5	533,0	-82,6	8,1
Fritid och kultur	70,7	-16,3	60,8	-13,9	-7,5
Arbetsmarknadsåtgärder	40,1	-10,8	35,1	-7,3	-1,5
Ekonomiskt bistånd	179,7	-19,3	178,0	-29,1	-11,5
varav handläggning	43,4	-4,1	45,5	-7,5	-1,3
Övrigt					0,0
Totalt drift	2 948,5	-593,6	2 970,8	-609,1	6,8
Investeringar i parker	37,7	0,0	28,2	-0,6	-10,1
Övriga investeringar	11,0	-0,7	4,4	0,0	-5,9

* - = minskning av kostnad

Totala nettokostnaderna för förvaltningen har ökat med 6,8 mnkr jämfört med 2018, vilket motsvarar ca 0,3 %. Intäkterna har ökat med 15,5 mnkr, medan kostnaderna har ökat med 22,3 mnkr.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde administration Jämfört med utfallet för 2018 har ökat med 6,3 mnkr. Ökningen beror bland annat på ökade IT-kostnader 2019 som härrör till byte av leverantör inom IT som skedde i slutet av året samt att lokalkostnader ökat i och med

flytten från Palmen till nya lokaler på Livdjursgatan.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri har ökat med 4,8 mnkr vilket motsvarar 1,8 %. Kostnaderna för individ- och familjeomsorg har minskat med 10,2 mnkr och intäkterna har minskat med 14,9 mnkr.

Kostnaderna för individ- och familjeomsorg exkl. socialpsykiatri har minskat med 3,7 mnkr och intäkterna har minskat med 15,7 mnkr. Placeringskostnaderna har minskat med 0,9 mnkr totalt, vara det inom barn och unga är en ökning med 1,2 mnkr jämfört med 2018, medan det inom vuxen är en minskning med 2,1 mnkr. Personalkostnaderna har ökat med 2,2 mnkr totalt. Ökningen finns inom vuxen, där den är 4,3 mnkr, medan den inom barn och unga däremot är en minskning med 1,8 mnkr. Kostnader för inhyrd personal finns endast inom barn och unga, och dessa har däremot ökat med 2,1 mnkr. De minskade intäkterna beror till allra största del, på minskat antal ensamkommande barn vilket innebär minskade intäkter (13,7 mnkr) från Migrationsverket.

Inom socialpsykiatri har nettokostnaderna minskat med 7,3 mnkr, 12,4 % i jämförelse med 2018. Kostnaderna har minskat med 6,5 mnkr, 7,7 %, och intäkterna har ökat med 0,8 mnkr, 4,3 %. Detta beror på främst på kostnaderna för insatser på beställarenheten har minskat i jämförelse med 2018.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde stadsmiljö har, i jämförelse med 2018 ökat med 4,8 mnkr, 15,5 %. Kostnaderna har ökat med 3,4 mnkr medan intäkterna har minskat med 1,4 mnkr. Kostnadsökningen beror bland annat på. Kostnaden för räntor och avskrivningar har ökat med 3,1 mnkr då stora projekt som bland annat Backen Östberga har blivit klart under året. Summan av de projekt som har aktiverats under året är större i pengar räknat än vad som har blivit färdigavskrivet. Minskning av intäkter beror på att projektintäkter minskat från Boverket då dessa har flyttats över till 2020 eftersom de inte utnyttjats under året.

Nettokostnaden för verksamhetsområde förskolan har ökat med 22,9 mnkr, 4,3 %. Kostnaderna har ökat med 8,8 mnkr medan intäkterna har minskat med 14,1 mnkr. Kostnadsökningen hänförs främst till ökade personal- samt lönekostnader som beror på ökat barnantal och även lönerörelse. Lokalkostnader för förskolan har ökat mot föregående år på grund hyreskostnader av nya lokaler och ökade kostnader för underhåll. Minskning av intäkter jämfört med förra året förklaras med ovanligt höga barnomsorgsavgifter på grund av efterkontroller och efterfaktureringar som genomfördes år 2018. Intäkterna påverkar inte avvikelse mot budgeten eftersom motsvarar alltid intäktskrav som justeras i slutet av året.

Nettokostnaden för verksamhetsområde äldreomsorgen har minskat med 22,1 mnkr, 2,8 %. Kostnaderna har ökat med 0,7 %, 7,2 mnkr. Personalkostnaderna har ökat med 7,6 % (39,0 mnkr) och beror på löneökningar och övertagande av Årsta vård och omsorgsboende. Kostnader för köp av vård och tjänster har minskat med 6,5 %, 25,7 mnkr, vilket främst beror på övertagande av Årsta vård och omsorgsboende. Intäkterna har ökat med totalt 10,2 %. Försäljningsintäkterna ökade med 10,2 %, 20,32 mnkr. Övriga intäkter samt bidrag har ökat med 6,8 %, 9,1 mnkr. De ökade intäkterna beror på ökad försäljning till andra förvaltningar, ökade bidrag samt ökade äldreomsorgsavgifter.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde funktionsnedsättning har ökat med 8,1 mnkr, 1,8 %, vilket beror på prestations- och prisökningar samt ökning av personalkostnader. Kostnaderna har ökat med 10,2 mnkr och intäkterna med 2,1 mnkr. Intäktsökningen beror på tilldelat statsbidrag om 2,9 mnkr för höjd habiliteringsersättning.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde fritid och kultur har minskat med 7,5 mnkr, 13,8 %. Kostnaderna har minskat med 9,9 mnkr medan intäkterna har minskat med 2,4 mnkr. Kostnadsminskningen beror främst på att Stureby fritidsgård lades ner 2019 samt att det 2018 var ett valår vilket innebar ökade kostnader inom demokrati det året. Minskade intäkter hänförs till den nedlagda fritidsgården i Stureby.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde arbetsmarknadsåtgärder har minskat med 1,6 mnkr i jämförelse med 2018. Kostnaderna har minskat med 5,1 mnkr medan intäkterna har minskat med 3,5 mnkr.

Kostnaderna för offentligt skyddat arbete, arbetsträning och kommunala visstidsanställningar blev 15,8 mnkr för 2019, vilket är en minskning med 2,5 mnkr jämfört med förra året. Intäkterna för motsvarande arbetsmarknadsåtgärder blev 7,3 mnkr för 2019, vilket är en minskning med 3,5 mnkr jämfört med förra året.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde ekonomiskt bistånd, inklusive handläggning, har minskat med 11,5 mnkr. Kostnaderna har minskat med 1,7 mnkr medan intäkterna har ökat med 9,8 mnkr. Kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd har minskat med 2,1 mnkr. Personalkostnaderna minskat med 1,9 mnkr.

Jämförelse prognoser – utfall

Tabell 23: Jämförelse prognoser – utfall (mnkr)			
Verksamhet	Bokslut	T 2	T 1
Nämnd och administration	0,2	1,3	1,3
Individ- och familjeomsorg, varav	7,3	-0,1	-2,6
barn och unga	0,0	-3,0	-2,5
vuxna	3,0	2,5	1,5
socialpsykiatri	4,3	0,4	-1,6
resultatöverföring	-1,3	0,1	0,6
Stadsmiljö	2,2	2,0	2,0
Förskola	9,2	5,9	5,1
resultatöverföring	0,0	3,1	0,9
Äldreomsorg	0,0	1,1	3,1
resultatöverföring	0,0	3,6	4,3
Funktionsnedsättning	-16,0	-19,0	-17,3
resultatöverföring	-0,1	1,0	1,3
Fritid och kultur	0,7	1,0	1,3
Arbetsmarknadsåtgärder	-2,2	0,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	0,0	0,0	0,0
Slutligt resultat	1,4	-7,8	-7,1
Förändring av resultatfond totalt	-1,4	7,8	7,1

Under året har det prognostiserade resultatet före resultatfonder ökat från ett underskott om 7,8 mnkr vid tertialrapport 2 till ett överskott om 1,4 mnkr vid bokslutet. Prognosen för resultatet efter resultatfonder har med en budget i balans är detsamma vid tertialrapport 2 som

i bokslutet. Prognosen för resultatenheternas resultat och därmed överföring till 2020 har förbättrats från ett underskott om 7,8 mnkr vid tertialrapport 2 till ett överskott om 1,4 mnkr i bokslutet.

Större avvikelser mellan prognos vid tertialrapport 2 och bokslut finns inom individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri, där det prognostiserade resultatet förbättrats med 7,4 mnkr.

De största avvikelserna inom individ- och familjeomsorgen finns inom dels barn och unga, dels socialpsykiatri.

Resultatet för verksamhetsområde barn och unga är 3,0 mnkr bättre än prognosen i T2 vilket främst beror på att statsbidragen för ensamkommande flyktingbarn är högre än vad som periodiserades vid T2, och till viss del på att utfallet för placeringskostnaderna inom utredningsenheten blev lägre än i prognosen vid T2. Antalet ensamkommande barn fortsätter att minska och detta resulterar i ytterligare minskade kostnader och intäkter för ensamkommande barn.

Resultatet för verksamhetsområde individ- och familjeomsorg till vuxna och missbrukare är 0,5 mnkr bättre än prognosen i T2 och beror främst på lägre placeringskostnader än prognostiserat.

Resultatet inom socialpsykiatri är 4,3 mnkr bättre före resultatöverföring, än prognosen i T2. Orsaken finns på både beställarenheten och utförarenheten. Inom beställarenheten beror avvikelser till stor del på att utfallet för placeringar är lägre än vid prognosen i T2, vilket förklarar cirka 1,8 mnkr av avvikelserna. Inom utförarenheten är överskottet 1,4 mnkr högre än prognostiserat i T2. Orsaken till avvikelserna inom utförarenheten beror främst på att högre intäkter beviljades inom ramen för stadens kompetensutvecklingssatsning (KUS) än vad som prognostiserades i T2, samtidigt som utfallet för personalkostnader blev 0,5 mnkr lägre än prognosen i T2.

Resultatet för verksamhetsområdet funktionsnedsättning är 3,0 mnkr bättre än prognosen i T2 vilket främst beror på insatta åtgärder som gett effekt. En av åtgärderna är att vi förhandlat ner dygnspris på individavtal, boenden LSS, utanför LOV (Lagen om valfrihet). En annan åtgärd innebär att vi sett över behovet av tilläggstjänster för de turbundna resorna och bland annat tagit bort ensamåkning.

Resultatenheter

Resultatenheterna ökar resultatfonderna med 1,4 mnkr till totalt 37,6 mnkr. Utförarenheten inom socialpsykiatri för över hela sitt överskott om 1,3 mnkr till år 2020. Stöd och service för personer med funktionsnedsättning tar inte med sig hela överskottet, utan ökar sin fond med endast 0,1 mnkr. Alla tre resultatenheter har uppnått maximalt belopp om 10 % av sin omslutning i resultatfonden.

I och med verksamhetsberättelsen upphör Dalens förskolor och Blåsut förskolor att vara resultatenheter och en ny resultatenhet, Blåsut-Dalens förskolor, bildas 1 jan 2020. Fonderna för Dalens- och Blåsuts förskolor övergår till den nya resultatenheten Blåsut-Dalens förskolor.

En sammanställning över samtliga resultatenheter finns i bilaga 1.

Investeringar

Mnkr, netto	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelser	Avvikelse Prognos T2/2019
Parkinvesteringar	5,5	5,5	0,0	0,0
Reinvesteringar	3,3	3,3	0,0	0,0
Investeringar med nycklade medel	9,9	9,9	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	11,1	4,4	6,7	6,7
Klimatinvesteringar	7,1	4,5	2,6	2,6
Trygghetsinvesteringar	6,6	4,4	2,2	2,2
Totalt	43,5	32,0	11,5	11,5

Investeringar i parker

Utfallet för investeringar och reinvesteringar i parker visar ett överskott om 4,8 mnkr och inventarier och maskiner visar ett överskott om 6,7 mnkr. Ombudgetering begärs av projektet Ledstjärna i Högdalen med 2,2 mnkr. Detta sker när man inte har kunnat starta upp ett projekt eller inte har kunnat slutföra projektet och vill ha med sig budgeten till nästkommande budgetår. I detta fall så beror det på att samarbetet med de andra berörda förvaltningarna har brustit beroende på resursbrist gällande personal och konsulter. Detta innebär att förvaltningen har förbrukat den beviljade investeringsramen förutom 2,6 mnkr. Överskottet beror på att riktlinjerna för vilka åtgärder man fick använda klimatinvesteringsmedlen till, ändrades under året, och då kunde vi inte utföra så många investeringar som vi hade planerat och budgeterat för.

Investeringar och reinvesteringar i stadsmiljön har genomförts i hela stadsdelområdet, bland annat i syfte att skapa platser för lustfylld och pedagogisk lek samt för att tillgänglighetsanpassa parker och lekplatser. Ombyggnationer har fortsatt i Backens-, Bandängens- och Stackens parklekar.

Ettapp 1 av ombyggnad/upprustning av Plantanparken och Grynkvärnsparcken har påbörjats under året.

Förvaltningen har arbetat för att områdets lekplatser och parkområden ska vara tillgängliga och trygga för framförallt barn, ungdomar och äldre. Under året har tillgänglighetsanpassande åtgärder gjorts i form av ombyggnationer av trappor och gångvägar. Ny utrustning till lekplatser har monterats. Förvaltningen har friställt värdefulla träd och ersatt utgående träd med nya samt förnyat slitna planteringar.

Förvaltningen har även arbetat med att höja tryggheten i stadsdelen genom att trygghetsvandringar och genomföra åtgärder utefter dessa vandringar. Åtgärderna har bestått i att dels montera upp effektbelysning på mörka platser samt röja buskage där buskarna har blivit förväxta.

Av de medborgarförslag som har mottagits, och som nämnden har ställt sig positiva till, har förvaltningen bland annat arbetat vidare i stadsdelen med möjligheten att utveckla Högdalstopparna till en kommunal park. Förvaltningen har även fortsatt att utreda

möjligheterna till ett bad i Årstaviken samt rustat upp en hundrastgård i Hagsätra.

Klimatinvesteringsmedel med 7,1 mnkr har beviljats av kommunstyrelsen. Dessa medel har använts för utbyte av gamla belysningsarmaturer till nya energibesparande LED armaturer inom avdelningen förskola, egen regi, kultur fritid och demokrati. Vidare har man använt medel till utbyte av vitvaror till mer energisnåla inom avdelningarna förskola, kultur fritid och demokrati och egen regi samt till el cyklar inom egen regi. Vi har även rustat upp växtbäddar med biokol. Se slutrapportsbilagorna för klimatinvesteringarna för mer info.

Medel för trygghetsinvesteringar med 6,6 mnkr har beviljats av kommunstyrelsen. Dessa medel har använts till trygghetsskapande åtgärder i Högdalen och Årsta, Det som förvaltningen har utfört är bland annat uppmontering av effektbelysning samt att öppna upp otrygga platser, för mer info se slutrapportsbilagorna för trygghetsinvesteringarna

Investeringar i maskiner och inventarier

Budgeten för investeringar i maskiner och inventarier har under 2019 uppgått till 11,1 mnkr. Ett överskott om 6,7 mnkr redovisas. Under året har förvaltningen investerat i inventarier till nya avdelningar inom förskolan, Östberga kulturhus och ett antal bilar till förvaltningens hemtjänst och stadsmiljö. Därutöver har det investerats i bland annat möbler och inredning till gruppboendestäder samt till vård- och omsorgsboenden. Säkerhetsskåp har köpts in till samtliga förskolor för förvaring av stöldbegärligt gods, även brandsäkra skåp har köpts in till förskolan. Investeringsramen har utökats under året för att investera i inventarier till bland annat nya förskoleavdelningar. Eftersom det har blivit förseningar i öppnandet av förskoleavdelningar samt förseningar i ett antal andra aktiviteter så har inte hela budgeten utnyttjats.

Ombudgeteringar

Ombudgetering begärs om 2,2 mnkr för trygghetsinvesteringen ”Ledstjärna i Högdalen”, se bilaga Uppföljning av trygghetsinvesteringar.

Analys av balansräkning

I balansräkningen redovisas stadsdelsnämndens tillgångar och skulder vid början och slutet av året. I nedanstående tabeller redovisas en sammanfattning. I bilaga 2 finns balansräkningen i sin helhet.

TILLGÅNGAR

Förvaltningens balansomslutning är 11,9 mnkr högre än 2018. Likvida medel är oförändrade. De totala kundfordringarna har minskat med 5,2 mnkr. Minskningen beror främst på att den interna faktureringen minskat inom Kultur & fritid samt Stadsmiljö.

Kortfristiga fordringar samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter är i princip oförändrade i jämförelse med föregående år.

Anläggningstillgångar har ökat med 17 mnkr som en följd av ökade satsningar inom Stadsmiljö, såsom aktiverade anläggningar i form av färdigställda parker och lekplatser, samt inventarier till nya förskoleavdelningar, vårdboenden, m.m.

SKULDER & EGET KAPITAL

Leverantörsskulder har minskat med 16,4 mnkr och det är framförallt de externa leverantörsskulderna som minskat. De har minskat med anledning av lägre inköp inom äldreomsorgen. Det beror bl.a. på att Årsta vård och omsorgsboende återgått i egen regi. De upplupna kostnaderna och förutbetalda intäkterna har ökat med 11,4 mnkr. Allra mest har de upplupna kostnaderna ökat inom funktionsnedsättning, med anledning av att högre LASS-kostnad inte hunnit faktureras av leverantör samt fler fakturor än tidigare som inte attesterats.

Diverse långfristiga skulder har ökat med 1,1 mnkr 2019, dessa utgörs som tidigare av miljöbilsbidrag från staten som skrivs av i takt med bilarnas avskrivning, men även välfärdsteknik inom äldreomsorgen och funktionsnedsättning som också finansieras av statsbidrag.

Eget kapital har ökat med 14,5 mnkr. Eget kapital för en stadsdelsförvaltning har inte samma innebörd som eget kapital i ett vanligt företag.

Årets avsättning till resultatfonder uppgår till 1,4 mnkr. Stadsdelsförvaltningens limit för förskottskassor uppgår till 0,4 mnkr.

Tabell 25: Tillgångar (mnkr)	2019	2018
Likvida medel, klientmedel och förskottskassa	0,3	0,2
Kundfordringar, bl.a. hemservice- och barnomsorgsavgifter	54,7	59,9
Förutbetalda kostnader, bl.a. hyror och upplupna intäkter	72,9	74,0
Övriga kortfristiga fordringar	9,7	8,6
Summa omsättningstillgångar	137,6	142,7
Anläggningstillgångar	195,4	178,4
Summa tillgångar	333,0	321,1

Tabell 26: Skulder och eget kapital (mnkr)	2019	2018
Leverantörsskulder	119,7	136,1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	122,1	110,7
Diverse kortfristiga skulder	1,6	0,4
Övriga långfristiga skulder	1,3	0,1
Summa skulder	244,8	247,3
Eget kapital	88,3	73,8
Summa skulder och eget kapital	333	321,1

Övrigt

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Ärendet kompletteras med uppföljningen av nämndens interna kontroll inför nämndmöte den 6:e februari 2020.

Kvalitetsarbete

Deltagande i stadens kvalitetsutmärkelse

Förvaltningen har under året arbetat aktivt för att uppmuntra enheterna att delta i stadens kvalitetsutmärkelse för att utveckla sin verksamhet. Utredare på alla avdelningar har genomgått stadens examinatorsutbildning och utgör ett stöd för tävlande enheter. I det stödmaterial som togs fram inför enheternas arbete med verksamhetsplan 2020 ingick tydliga anvisningar utifrån kvalitetsutmärkelsen.

Under 2019 har tre enheter inom förvaltningen deltagit i kvalitetsutmärkelsen.

Förvaltningen vann Stockholm stads Framstegspris för arbetet med appen Nollvision undernärning. Motiveringen var att förvaltningen antagit utmaningen med en åldrande befolkning och samtidigt skapar förutsättningar för en tillvaro av god kvalitet, trygghet och självbestämmande för de äldre. Appen har haft fler än 15 000 besök sedan lanseringen 2018. Tjänsten har också spridits till andra kommuner och har utökats med till exempel information om livsmedelshygien.

Innovation

Utredningsenheten inom Individ och familjeomsorg barn och unga har börjat använda ett digitalt verktyg, en applikation, som heter Viewpoint. Syftet med applikationen är att jourhemsplacerade barn ska få svara på frågor om sin placering. Detta ökar barnens delaktighet.

Individ och familjeomsorgen har också 2019 börjat använda bedömningsinstrumentet iRisk i våldsärenden. Kvalitén i utredningarna fördjupas med hjälp av instrumentet.

Äldreomsorgen har inlett ett samarbete med restauranger i stadsdelsområdet, projekt seniorrabatterad restaurang, för att erbjuda rabatt för äldre. Syftet med projektet är att äldre ska få möjlighet att äta tillsammans i en trevlig miljö, bryta ensamhet och social isolering.

Så kallade Digi-coacher har utbildats av projektledare inom verklighetslabbet på Stureby vård- och omsorgsboende för att sprida kunskap om hur digitala hjälpmedel kan användas tillsammans med brukare. Förvaltningen kan konstatera att utbildningen lett till större delaktighet och intresse bland både personal och brukare samt att det även fortsättningsvis finns ett behov av att utveckla kompetensen för att möta framtida behov.

All personal inom daglig verksamhet har utbildats i ett digitalt verktyg där det går att ta fram anpassade bilder. Bilderna används som hjälpmedel vid kommunikation. För brukaren har det bidragit till att dagen blir tydligare och mer förutsägbar, vilket förebygger negativa situationer

för brukarna. Verktöget underlättar även arbetet för medarbetarna i sitt dagliga arbete.

I övriga utförarverksamheter inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har digitala verktyg utökats för att öka brukarnas delaktighet i det digitala samhället.

Terapihundar har börjat användas inom socialpsykiatrin med syfte att få brukarna att röra på sig mer, bryta social isolering samt hjälpa brukarna att minska stress i spända situationer.

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Förskola

Avdelning förskola har utvecklat återkopplingen mellan avdelning förskola och enheterna. Bakgrunden är att några enheter behöver göra sin verksamhetsplan till ett dokument som används mer frekvent, samt se till att verksamhetsplanen blir en del av det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs på varje förskola. Enheterna har fått skriftlig feedback på tertialrapport 1 och 2 under 2019. Avdelning förskola har fått respons av rektorerna, att den skriftliga feedbacken har varit användbar. Det syntes också tydligt att enheterna hade arbetat med kommentarerna mellan tertialrapport 1 och 2. Kommentarna handlade bland annat om frågor kring var enheterna fått resultat ifrån samt uppmaningar om att analysera mer kring det förväntade resultatet.

Det systematiska kvalitetsarbetet har också utvecklats genom att se över förvaltningens årliga dialogmöten med enheterna. Dialogmötenas innehåll har gjorts om för att stämma överens med enheternas och förvaltningens systematiska kvalitetsarbete under året. Varje enhet får bland annat redovisa vad de haft för utvecklingsområden innevarande år samt vad de ser för utvecklingsområden kommande år.

Förvaltningen kan se att de reviderade dialogmötena ger en bättre bild av varje enhets systematiska kvalitetsarbete, deras pågående arbete och utveckling.

Individ- och familjeomsorg

Individ och familjeomsorg barn och unga har under året utvecklat ett stöd för enhetscheferna i form av ett avstämningsmöte efter Tertialrapport 2. Detta möte hölls utifrån en framtagen mall och fokuserade på vilka utmaningar enheten står inför och vad som krävs för att enheten ska uppnå sina mål.

Individ och familjeomsorgen vuxna har under året utvecklat ett processtöd för enhetschefer i form av styrkort, med uppdrag och mål för kärnverksamheten. Styrkortet följs upp gemensamt på ledningsgruppsmöten i samband med tertialrapporter. Några av uppdragen och målen följs upp månadsvis av avdelningschef. Avdelningen har också under året infört uppföljningsmöten med respektive enhetschef, tillsammans med stödfunktioner, i samband med tertialrapport och inför arbetet med verksamhetsplanen. Avdelningen har också, tillsammans med Individ och familjeomsorgen barn och unga, tagit fram en plan för att integrera frågor från anvisningarna till stadens Kvalitetsutmärkelse i enheternas utvecklingsarbete, löpande under året.

Avdelningen har i form av föreläsningar, sketcher och workshops arbetat med implementering av några av stadens handlingsplaner på avdelningsmöten. Medarbetare och chefer har tillsammans planerat mötena.

Äldreomsorg

Äldreomsorgsverksamheterna arbetar systematiskt för att tillvarata erfarenheterna från bland annat avvikelser, egenkontroller och inspektioner. Exempel på brister som kommit fram i verksamheternas egenkontroller är att genomförandeplaner tenderar att sakna beskrivning av hur insatser ska genomföras och delaktighet i samband med måltidssituationen. Åtgärder har vidtagits kopplat till bristerna så som upprättade handlingsplaner i social dokumentation och reviderade arbetsbeskrivningar för att förbättra arbetssättet.

Resultatet från besök från Äldreförvaltningens inspektörer visade på goda exempel så som förbättrad social dokumentation, arbete med värdegrundsfrågor, erfaren och kunnig personal medan några utvecklingsområden var delaktighet under måltider och att i värdegrundsarbetet nå ut till alla personalgrupper. Beställarenheten har fått inspektion utifrån områdena beställning av hemtjänst, samverkan med utförare av hemtjänst samt uppföljning av genomförandeplaner. Resultatet av inspektionen visar exempelvis att uppföljningen av beställningar och rutinen för detta kan förbättras och förtydligas, samt att rutinen för samverkan med utförare bör upprättas.

Funktionsnedsättning/socialpsykiatri

Under året har samtliga enheter inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri gjort egenkontroller av den sociala dokumentationen och genomförandeplaner. I egenkontrollerna har visat att det har skett förbättringar inom verksamheterna. Utvecklingsområden har identifierats vad gäller bland annat jämställdhet inom daglig verksamhet och barnrätt inom biståndsbedömningen. Avdelningen har påbörjat ett arbete med att se över egenkontrollplaner som kommer att fortlöpa under 2020.

Socialpsykiatrin och daglig verksamhet har under året gjort kollegiala observationer. Responsen från verksamheterna har varit positiv till att utföra kollegiala observationer. Uppfattningen har varit att observationerna har gett verksamheterna möjlighet till att hitta utvecklingsområden men också bekräftat det goda arbete som utförs. Arbetet kommer att utvecklas under 2020 och implementeras i fler verksamheter som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Inom LSS gruppbofästäder har en guide för dokumentation tagits fram för att säkra kvaliteten i den sociala dokumentationen. Då resultatet av dokumentationsguiden har varit positiv kommer fler enheter att ta hjälp av guiden och anpassa den till sina verksamheter.

Synpunkter och klagomål

Avdelning	Förskola	lof BoU	loF vuxna	Äldreomsorg	FH och socialpsykiatri
Antal beröm	295	0	12	497	37
Antal synpunkter/klagomål inlämnade av					
Brukare	197	4	92	171	46
Anhörig	6	7	8	110	27
Annan	17	0	17	11	8
Summa	220	11	117	372	81

Avdelning	Förskola	lof BoU	loF vuxna	Äldreomsorg	FH och socialpsykiatri
Kategorier					
Bemötande	77	3	33	51	22
Tillgänglighet	2	2	38	19	9
Kontinuitet	1	0	2	4	6
Kompetens	6	1	5	16	5
Brister i information	22	0	15	27	10
Utebliven/försenad insats	2	0	41	46	5
Felaktigt utförd insats	19	0	7	33	5
Felaktigt beslut	5	5	6	4	1
Fysisk miljö	32	0	0	10	6
Annat	16	0	8	100	25

Individ och familjeomsorg barn och unga

De flesta klagomål har berört att brukaren ansåg beslutet var felaktigt eller synpunkter på bemötande. Avseende felaktiga beslut är det inte anmärkningsvärt att brukaren inkommer med synpunkter när socialtjänsten tillämpar tvångslagstiftningen LVU.

Enhetschefer tar alltid upp klagomål/synpunkter på arbetsplatsträffar för information och för att dra lärdomar.

Individ och familjeomsorgen vuxna

De flesta klagomål har gällt bemötande och tillgänglighet. När det gäller bemötande kommer försörjningsstödet utveckla arbetet med att ringa upp bidragssökande som fått avslag på sin ansökan och informera om avslagsbeslutet innan det kommer skriftligt. I något fall har en handlingsplan tagits fram för hur handläggaren kan utveckla sitt bemötande. Missbruksvården kommer att jobba med en handlingsplan gällande HBTQ-frågor för lära sig att bättre bemöta brukare.

När det gäller tillgänglighet så ska försörjningsstödet begränsa beredskapsgruppens uppdrag så att de blir mer tillgängliga. Socialsekreterarnas tillgänglighet ska också bli bättre genom att deras telefoner i möjligaste mån ska vara öppna under hela arbetsdagen.

Äldreomsorg

Enheterna arbetar ständigt med att återkoppla i samband med klagomål, både skriftligt och muntligt. Klagomålen har bidragit till att verksamheten utvecklas genom exempelvis samtal med personal kring bemötande och arbetssätt samt uppdatering av rutiner och genomförandeplaner. Klagomål som återkommit gäller personalens bemötande, utebliven eller försenad insats och information till brukare och anhöriga. Enheterna fick också beröm inom samma områden. Kostenheten har fått beröm dagligen i restaurangen gällande maten och det fina bemötandet. Förebyggande verksamheten fick beröm för sina trevliga utflykter och fina gym.

På beställarenheten har klagomålen i huvudsak handlat om organisation, bemötande och bistånd. Beröm som inkommit handlar om medarbetares kunskapsnivå och om tillgänglighet. Enheten arbetar aktivt med att utveckla organisationen och information till samarbetsparter, vilket gett goda resultat.

Avdelning äldreomsorgs har gjort en analys av inkomna klagomål och synpunkter utifrån en förvaltningsgemensam analysmodell där tre perspektiv beaktas; förändringar i omvärlden, hos brukargruppen och i vårt eget arbete/organisation. Analysen har lyfts på avdelningsnivå för diskussion och åtgärder.

Analysen visar ett mönster där bemötandefrågor har stor betydelse i det enskilda mötet med brukaren. Följande områden har identifierats i analyserna och ska lyftas i det fortsatta arbetet:

Förändringar i omvärlden:

- Svårigheter att rekrytera lämpliga medarbetare som timanställda respektive dag och nattanställda.

Förändringar i brukargruppen:

- Ökade krav och förväntningar från brukare och anhöriga som inte speglas i lagstiftning och riktlinjer.
- Fler brukare med komplexa behov i verksamheterna ställer krav som kan vara svåra att leva upp till.

Vårt eget arbete/organisation:

- Genomförandeplanen behöver utvecklas när det gäller hur insatsen ska utföras. Brukarens delaktighet är avgörande.
- Kontinuerlig handledning och reflektion kring bemötandefrågor
- God introduktion av nyanställda.

Vissa personalgrupper tenderar att hamna utanför enhetens kvalitetsarbete, till exempel timanställda, natt- och kvällspersonal.

Socialpsykiatri och funktionsnedsättning

Inom beställarenheten rör klagomålen i första hand bemötande och beslut. Inom utförarverksamheterna handlar klagomålen till stor del om bemötande, klagomål på andra brukare och bristande rutiner. Utifrån klagomålen har metodhandledare arbetat för att utveckla rutiner och ta fram handlingsplaner. Beställarenheten har en bemötandeguide som de arbetar utifrån. Samtal har skett med brukare och medarbetare då behov har funnits. Klagomål hanteras löpande på arbetsplatsträffar.

Lex Sarah

Nämnden har under året fastställt en ny rutin för arbetet med lex Sarah. Syftet med förändringarna har varit att tydliggöra processen och kopplingen till nämndens systematiska kvalitetsarbete. Nämnden har i rutinen delegerat beslut gällande lex Sarah till sin sociala delegation.

Under året har 14 lex Sarah rapporter kommit in till förvaltningen gällande nämndens egna verksamheter. De flesta utreds inom äldreomsorgen. Rapporterna har gällt brister inom rättssäkerhet, bemötande, processer och utförande av insatser.

Utredningarna har lett fram till åtgärder så som reviderade rutiner, samtal med berörd personal och arbetsrättsliga åtgärder. För att sprida erfarenheter och dra nytta av lärdomar har händelserna diskuterats i olika forum både på enhets- och avdelningsnivå.

Förvaltningen ser ett behov av förtydliga syftet med rapportering enligt föreskrifterna om lex Sarah för alla medarbetare inom nämndens verksamheter.